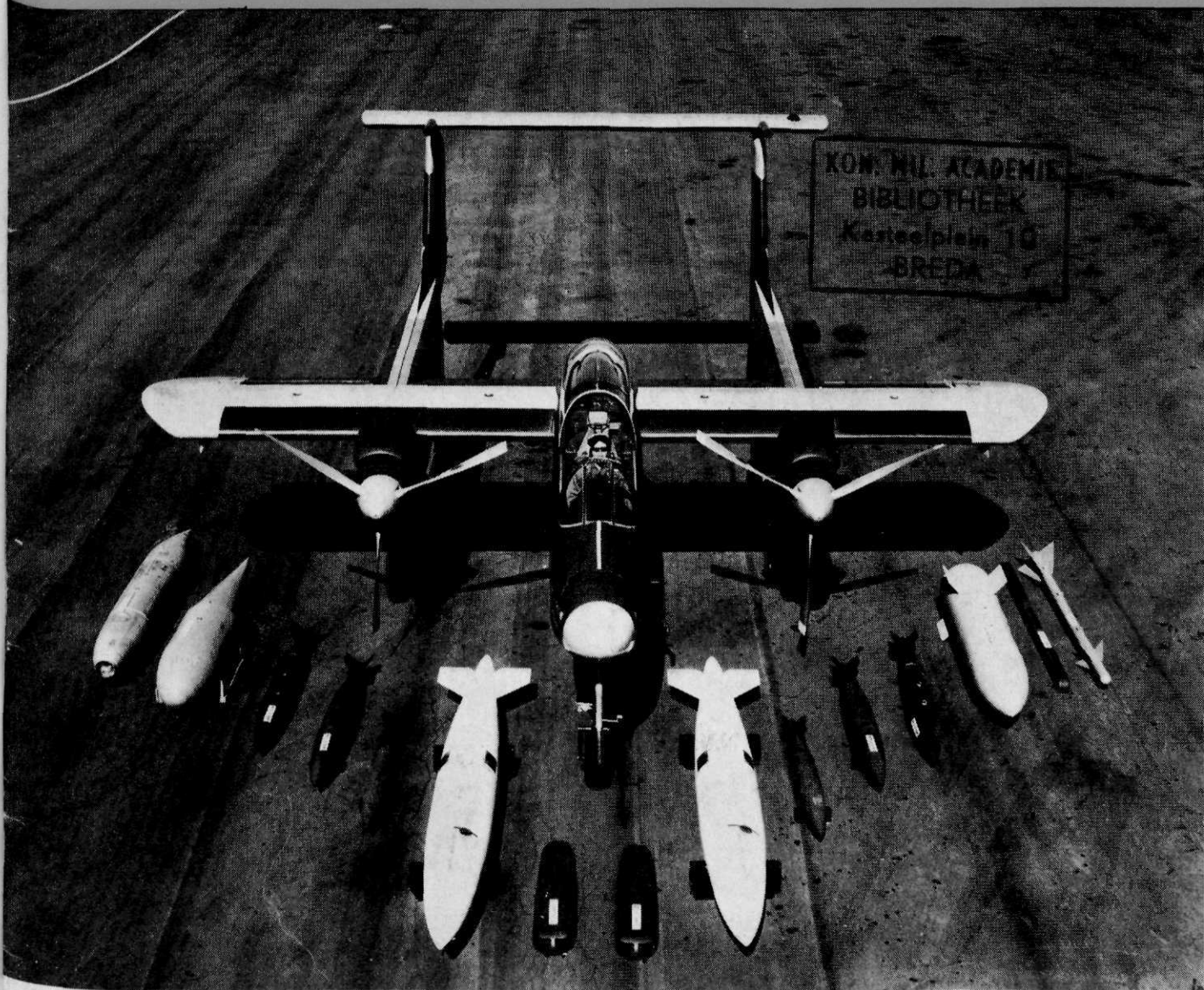

7/12.

DE MILITAIRE SPECTATOR

WAARIN OPGENOMEN DE OFFICIELE MEDEDELINGEN VAN
DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

De Charger, met op de voorgrond de collectie wapens die kan
worden meegevoerd
(zie het artikel op blz. 367)

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van
DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Hoofdredacteur:

E. J. C. van Hootegeem, Luitenant-Generaal der Infanterie

Plaatsvervangend Hoofdredacteur:

R. J. W. Heslinga, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf

Redactie:

H. Dieters, Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

S. van der Pol, Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

Th. J. van der Schoot, Majoor der Infanterie

ir. T. A. van Zanten, Luitenant-Kolonel van de Technische Staf

Maandblad

—

Nadruk verboden

Uitgave van Moormans Periodieke Pers N.V.

Lid van de Nederlandse Organisatie van Tijdschrift Uitgevers (NOTU)

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:

Zwarteweg 1 - Tel. 18 23 55 - Postgiro 4 47 15

Abonnementsprijs: f 18,- per jaar - Buitenland f 22,50 per jaar - Losse nummers f 1,75

Advertenties: contractprijzen op aanvraag

Inhoud

Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht en Luchtmachtorders 350

Redactioneel gedeelte

Werktijdsverdeling bij logistieke eenheden 351

Plaats en betekenis van de ontwapeningsvraagstukken in het streven naar veiligheid en vrede, door S. H. Hoogterp, Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht 358

De lichte afdeling veldartillerie (gemechaniseerd), door J. P. de Pont, Luitenant-Kolonel der Artillerie en A. M. van der Vliet, Majoor der Artillerie 358

Public relations in de krijgsmacht, door L. J. Meiresonne, 1e Luitenant van de Koninklijke Luchtmacht 364

Het counter-insurgencyvliegtuig: een nieuwe generatie, door A. P. de Jong, Majoor van de Koninklijke Luchtmacht 367

Nieuwe uitgaven 352, 373

Moderne gedachten over de krijgstuicht, door mr. R. M. R. van der Heide, Kapitein van de Militair-Juridische Dienst 374

De verbandingen van de pantserinfanteriecompagnie (AMX) — Enkele conclusies uit velddienstervaringen, door R. J. A. Th. van Heerde, Kapitein der Infanterie, S3 toegevoegd-SROKI 378

Geprogrammeerde instructie — Beschouwing over een moderne militaire opleidingsmethode, door C. Volkers, Majoor der Infanterie 384

Uit de buitenlandse vakpers 389

Officiële Mededelingen

Koninklijke Landmacht

Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders

LaO Nr 66022. Plicht van militairen en van burgerpersoneel tot melding van bepaalde ongevallen, waarbij een derde is betrokken.

LaO Nr 54156. Defensiestudiecentrum.

VS 2-1583 (VGVK 9). (Voorschrift betreffende de garnizoensdienst). Hiermee vervalt het voorschrift 1583, 2e druk. Bevat o.a. een algemene instructie voor: de garnizoenscommandant, de officier van garnizoenspiket en de commandant van een garnizoenspatrouille.

VR 8-127. Het redden van gewonden uit gepantserde gevechtsvoertuigen.

Mededelingen

van de Inspecteur der Opleidingen

Opgave van nieuwe voorschriften en wijzigingen*

Wijziging 5 en 6 op VS 2-1499 (BDOKL). Bepalingen betreffende diverse onderwerpen van algemeen belang voor de Koninklijke Landmacht). O.a. aanvullende regelingen inzake verlof en bewegingsvrijheid, alsmede berichtgeving bij ongevallen met munitie, e.d.

* Technische handleidingen en zuiver administratieve aangelegenheden niet opgenomen.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden.

Einde van de Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht.

Adreswijzigingen

De aandacht wordt nogmaals erop gevestigd, dat officieren, die maandelijks van Rijksweg „De Militaire Spectator” ontvangen, bij wijziging van hun adres, dit *uitsluitend* kenbaar dienen te maken bij de commandant van het onderdeel, waarbij ze in onderhoud zijn gesteld. Derhalve niet *telefonisch* of schriftelijk bij de administratie van „De Militaire Spectator” of bij de Afdeling Personeelspubliciteit van het Ministerie van Defensie. De commandant van vorenbedoeld onderdeel zendt de voorgeschreven mutatie-opgave aan de Afdeling Centrale Personeelsdocumentatie van het M.v.D., waarna toezending aan het nieuwe adres volgt.

Werktijdsverdeling bij logistieke eenheden

* * Tijdens de jaarlijkse studieperiode „Colloquium” van het Eerste Legerkorps, die ditmaal als algemeen onderwerp de opleiding bij de parate troepen had, werd in de lezing „Opleiding bij logistieke eenheden” een zeer belangrijk vraagstuk aan de orde gesteld: de juiste verdeling van de beschikbare werktijd over produktie, algemene militaire vorming en „overige diensten”, zoals verlof, kazernediensten, ceremoniële diensten, wedstrijden, geestelijke en geneeskundige verzorging, inspecties en dergelijke.

Uit de lezing bleek onder meer dat al het andere zóveel tijd vergt, dat voor produktie gemiddeld slechts ongeveer 17 werkuren per week beschikbaar zijn. In de op de lezing volgende discussie kwamen sommigen uiteraard weer eens met het oude logistieke „zeer” aandragen: de juiste verhouding van de produktietijd en die welke voor algemene militaire vorming zou moeten worden gebruikt. Een en ander is aanleiding geweest tot het nogmaals instellen van een onderzoek met betrekking tot deze materie. Het voorlopige resultaat was de conclusie, dat bij 260 beschikbare dagen per jaar (vijfdaagse werkweek) gemiddeld de volgende verdeling volgt:

- 10 tot 12 feestdagen;
- 11 dagen voor ceremoniële aangelegenheden, sport-, voorlichtings- en inlichtingendagen; inspecties en commando-overdrachten;
- 29 dagen voor kazernediensten, geestelijke verzorging, enz.;
- 27 dagen voor verloven, geneeskundige aangelegenheden, het bijwonen van geestelijke conferenties, aankomst en afzwaaien;
- 62 dagen voor algemene militaire vorming;
- 120 dagen voor produktie.

Het onderzoek toonde tevens aan, dat tussen de diverse eenheden nogal verschil bestaat. Zo liggen de minima en maxima bij individuele afwezigheid en IAMV respectievelijk op 23 en 32, en op 51 en 66 dagen. En vooral op het gebied van de ceremoniële diensten en de kazernediensten zal hier en daar wel iets te winnen zijn; echter nergens beslissend veel.

Men dient bij het bepalen van de produktietijd voorts rekening te houden met het feit dat de volledige indicatie van het produktiepotentieel, behalve van het aantal beschikbare dagen, ook

nog in hoge mate afhankelijk is van een aantal andere variërende factoren, zoals de kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbezetting, de bedrijfsvoering, de outillage (vooral 's winters) en de afstanden tussen legeringsplaats, werkplaats en kantines. Eigenlijk zou het dan ook beter zijn van aanwezigheidsuren-in-het-bedrijf, dan van produktie-uren te spreken.

Uit het bij het Legerkorps gehouden onderzoek blijkt voorlopig, dat een aanzienlijke vermindering van het aantal verliesdagen voor de produktie over de gehele lijn illusoir is te achten. Incidenteel zou wel enige verbetering kunnen worden bereikt. Het is duidelijk, dat slechts weinig zal kunnen worden gewonnen op de zogenoemde „overige diensten”; het gemiddelde van 17 produktie-uren per week zou er ternauwernood door stijgen.

Maar ook een aantasting van de IAMV in haar huidige, uitgekamde vorm is bijna niet meer mogelijk. Een leger kan inderdaad niet vechten, als het niet logistiek op afdoende wijze wordt gesteund, maar het zou óók niet ver komen, als het producerende logistieke personeel zó weinig militair zou zijn gevormd, dat het bij de eerste de beste vijandelijke ingreep zou worden uitgeschakeld. Uiteraard behoeft niet ieder op dit gebied hetzelfde te kennen; zo zal het IAMV-programma van technische dienstroepen, die ver achter de voorste lijn statische arbeid verrichten, er anders uit kunnen zien dan dat van een voerseenheid, die frequent in de voorste gevechtszone komt. Het merendeel van de IAMV-vakken zal elke soldaat evenwel onder de knie moeten hebben om zich op het gevechtveld of in het achterland staande te kunnen houden.

Het ziet ernaar uit dat ook op dit gebied voor de produktie-opvoering weinig te halen zal zijn, maar men is er bij het Legerkorps van overtuigd, dat men juist in het produktievlak moet trachten het onderste uit de kan te halen door het nastreven van een zo hoog mogelijke doeltreffendheid.

Daarom is men daar dan ook overgegaan tot een nieuwe studie, waarbij de opdracht als volgt luidt.

1. Analyseer, gedetailleerd en in overleg met de Groepsstaven, de verschillen in gegevens van de

Groepen met betrekking tot de IAMV en „overige” uren.

2. Bestudeer in hoeverre in de IAMV-sector (met inbegrip van de schietopleiding) tijdsbesparingen kunnen worden verkregen met betrekking tot:

- a. herziening van de minimale IAMV-eisen;
- b. vereenvoudiging/vermindering van de leerstof en verbetering in de prestatie;
- c. organisatie en plaats van de IAMV-uren/perioden.

Een en ander te verwerken in een herzien IAMV-systeem voor de legerkorpsstroepen.

3. Splits de categorie „overige” uren in:

- a. uren, waaraan niet te tornen valt;
- b. uren zonder noemenswaardige besparingsmogelijkheden;
- c. uren met besparingsmogelijkheden, welke mogelijkheden nader in het kader van deze opdracht dienen te worden uitgewerkt.

4. Overweeg in hoeverre een nadere enquête op basis van stringente richtlijnen over de verhouding van aanwezigheids-/IAMV-/"overige" uren noodzakelijk of gewenst is met het oog op verdere besparingsmogelijkheden.

Uiteraard zal al het personeel, dat dit moet weten, van het resultaat van deze opdracht op de hoogte worden gesteld.

Nieuwe uitgaven

Limited strategic war, door K. Knorr en T. Read, 258 blz. Uitg.: The Pall Mall Press, Londen, 1966. Prijs: 32/6 sh.

Limited strategic war, of limited strategic retaliation, is een conflict waarbij de tegenstanders elkaar bedreigen en zo nodig aangrijpen met beperkte strategische aanvallen. De doelen voor dergelijke dreigingen en aanvallen kunnen steden of strategische strijdkrachten zijn. Het doel van deze strategie is meer het verminderen van de vastberadenheid van de tegenstander dan het vernietigen van een doel. De strategische aanvallen vormen het belangrijkste deel van het onderhandelingsproces, dat het conflict tot een gunstig einde moet brengen.

Hoewel het boek niet bedoeld is om te pleiten voor een beperkte strategische oorlog, menen de schrijvers dat, als het alternatief een nederlaag in een plaatselijk conflict of een totale nucleaire oorlog is, deze oorlog toch zeker aandacht verdient als mogelijkheid. Bovendien neemt de mogelijkheid van een beperkte strategische oorlog toe bij het minder kwetsbaar worden van de strategische wapens. Toch is de beperkte strategische oorlog nooit officieel als doctrine aanvaard.

Het boek is geschreven onder auspiciën van het Center of International Studies van de universiteit van Princeton. Negen auteurs belichten ieder een bepaald facet van de beperkte strategische oorlog. Het boek vormt een goede inleiding voor hen die zich willen verdiepen in de beperkte strategische oorlog.

A. C. de J.

British regular cavalry 1644-1914, door L. Cooper, 216 blz., geïll. Uitg.: Chapman & Hall Ltd., Londen, 1965. Prijs: 35 sh.

De schrijver geeft op een prettige wijze een historisch overzicht van het wel en wee van de Britse Cavalerie. Hij schroomt daarbij niet behalve de vele goede dingen ook de slechte zaken te belichten.

Na in het kort de geschiedenis van de ridders uit de Middeleeuwen te hebben beschreven, begint hij in feite zijn verhaal met het formeren van Cromwells cavalerie-eenheden; waarbij het veranderen van de cavalerie-tactiek, gebaseerd op een zeer straffe discipline, een grote rol speelde.

Zonder daarna te veel op de details in te gaan voert de schrijver ons door drie eeuwen cavaleriegeschiedenis, om uiteindelijk te eindigen omstreeks 1914. Hierbij gaat hij over het algemeen niet uitpuutend in op de details van de verschillende veldslagen waarin de cavalerie een rol heeft gespeeld.

Enkele veldtochten zoals Blenheim, Waterloo en Balaclava worden meer uitgebreid beschreven.

De beschrijving van de veldtocht Balaclava, waarbij de „Light Brigade” ten onder ging, geeft een duidelijk beeld van wat er zich toen heeft afgespeeld.

Een vlot geschreven boek, dat de moeite waard is om te worden gelezen, vooral voor diegene die belangstelling heeft voor de internationale geschiedenis van het Wapen der Cavalerie.

J. B.

Plaats en betekenis van de ontwapeningsvraagstukken in het streven naar veiligheid en vrede

door S. H. HOOGERP, Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

Op 15 november 1964 stelde de minister van defensie een bureau in voor ontwapeningsaangelegenheden met de taak hem op zijn verzoek, dan wel op eigen initiatief, advies uit te brengen over vraagstukken betreffende vermindering van bewapening, wapenbeheersing, ontwapening, internationale vrede en veiligheid. In dit artikel geeft het hoofd van dit bureau een beschouwing, die in het bijzonder handelt over de aspecten van de ontwapening, de wapenbeheersing en de wapenbeperking.

President Kennedy heeft in één van zijn redevoeringen voor de Verenigde Naties gezegd: „*The weapons of war must be abolished before they abolish us!*” Hij gaf hiermee aan, waarom het bij alle ontwapeningsonderhandelingen in feite gaat: de mensheid verlossen uit de situatie, waarin de militaire toerusting van de grote machtsblokken tot een zelfstandige bron van oorlogsgevaar is geworden en waarbij, door het onvoorstelbaar vernietigingsvermogen van de nucleaire wapens, vriend en vijand gelijkelijk dreigen ten onder te gaan als een algemeen nucleair conflict werkelijkheid zou worden.

De stromingen om tot wapenbeperking en algehele ontwapening te geraken zijn reeds oud. Wij willen hierover geen uitgebreide en volledige geschiedkundige verhandeling geven, maar daaruit wel enkele punten memoreren, omdat dit kan leiden tot een beter begrip omtrent de tegenwoordige ontwapeningsproblematiek.

Genoemde stromingen hebben steeds twee richtingen te zien gegeven: die waarbij gevoelens van ethische en religieuze aard op de voorgrond staan en die, welke in de eerste plaats wordt beheerst door rationele overwegingen. Theoretisch kan men beide stromingen scherp van elkaar scheiden, maar in de praktijk laat men ze dikwijls door elkaar lopen. Dit valt niet te verwonderen als men bedenkt dat beide richtingen in hun diepste wezen voortkomen uit een en dezelfde gezindheid.

De ethische en religieuze gevoelens die het oorlogsgeweld als mensonwaardig en als in strijd met de christelijke moraal verwerpen, kregen vooral in de periode tussen de beide wereldoorlogen een sterke stimulans, toen het begrip van de totale oorlog zijn intrede deed met het vooruitzicht dat voortaan niet alleen meer de militair,

doch mede de gehele burgerbevolking rechtstreeks bij het geweld zou worden betrokken.

Hoewel de oorlog ook in vroegere eeuwen niet zelden reeds „totaal” werd gevoerd, kreeg dit aspect in de nieuwe tijd toch een extra gruwelijk facet door de mogelijkheden van nieuwe vernietigingswapens en -methoden, zoals luchtbombardementen en gebruik van chemische strijdmiddelen. De totale oorlog zou hierdoor uitgroeien tot een wederzijdse verdelgingsstrijd waarvan militair en burger gelijkelijk het slachtoffer zouden worden. Dit schrikbeeld bracht velen in de tijd ná 1918 tot het standpunt dat onder deze omstandigheden en vooruitzichten oorlog, om welke reden dan ook — dus óók ter verdediging van eigen en andermans vrijheid — niet meer aanvaardbaar was.

Bij de overwegingen van rationele aard huldigen velen vóór 1940 de stelling dat het ontstaan van oorlog in de moderne tijd vooral moest worden toegeschreven aan de bewapeningsprogramma's van de grote mogendheden. Om het oorlogsgevaar in te tomen moesten de grote naties daarom overgaan tot een drastische vermindering van hun militaire toerusting. Op den duur zou men zelfs tot een algehele ontwapening moeten komen. In de kleinere landen werd door de voorstanders van ontwapening bovendien nog gesteld dat de kleine naties onmiddellijk tot algehele ontwapening moesten overgaan, niet alleen om het voorbeeld te geven, maar óók omdat hier een doeltreffende landsverdediging — naar hun oordeel — in de moderne tijd onmogelijk was geworden door het ontbreken van de daarvoor nodige technische middelen en financiën.

De stelling dat het uitbreken van oorlog vooral werd veroorzaakt door de bewapening, vond steun in de ontwikkeling die tot het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog had geleid. De tegen-

stellingen en de rivaliteit tussen de grote mogendheden hadden vóór 1914 geresulteerd in een wedloop in bewapening en oorlogstoerusting. Om te voorkomen dat de tegenstanders bij het uitbreken van een conflict eerder te velde zouden staan en zich daardoor een voordeliger positie zouden verwerven dan de eigen strijdkrachten, waren in alle plannen de snelheid van mobilisatie, concentratie en operaties tot het maximum opgevoerd. Toen in 1914 eenmaal met de uitvoering van mobilisatiemaatregelen was begonnen, viel de oorlogsmachine niet meer te stuiten en ze nam, ondanks pogingen om op het laatste moment nog tot politiek overleg te komen, onverbidde haar eigen loop.

Voor velen was het daarom later een uitgemaakte zaak dat de oorzaak van de catastrofe van 1914 voornamelijk moest worden gezocht in de bewapening die de grote naties hadden opgebouwd en in hun pogingen elkaar bij hun militaire voorbereidingen te overtroeven.

Hieruit concludeerde men dat — om de vrede te kunnen handhaven — het oorlogsapparaat moest worden afgeschaft of tot minimale proporties worden teruggebracht. Deze gedachte werd neergelegd in artikel 8 van het Volkenbondspact, waarin werd gesteld dat het bewaren van de vrede de vermindering van de nationale bewapeningen eiste tot het laagste punt dat verenigbaar was met de nationale veiligheid en met het afdwingen door gemeenschappelijke actie van internationale verplichtingen.

Bij het uitwerken van dit beginsel deden zich echter reeds spoedig ernstige moeilijkheden voor. Het desbetreffende artikel decreteerde weliswaar nationale ontwapening voor alle leden, maar liet zich niet uit over de vraag waar — voor elk daarvan — de verhouding lag tussen nationale veiligheid en de mate waarin de nationale ontwapening zou moeten worden doorgevoerd. Hierover ontstond reeds weldra de grootste verwarring.

Aan de ene kant stonden zij die *eenzijdige* nationale ontwapening voorstonden. Deze richting volgde bv. Denemarken, dat zijn strijdkrachten omvormde tot een klein politieleger met een uitsluitend orde bewarende taak. Een andere stroming wilde wel nationale wapenbeperking en later wellicht algehele ontwapening, maar was van oordeel dat daartoe eerst de betrekkingen tussen de staten onderling moesten worden verbeterd. Dit werd in het algemeen de politiek van de meeste grote naties. In 1925 sloot men met het oog hierop het Verdrag van Locarno en in 1928 het

Briand-Kellog Pact. Bij het eerste verbonden de deelnemende landen zich elkaars grenzen te zullen eerbiedigen; bij het tweede kwam een groot aantal naties overeen nooit meer naar de wapens te zullen grijpen.

De invloed van het principe van de nationale ontwapening, gekoppeld aan die van bovengenoemde verdragen is in het tijdvak tussen de beide wereldoorlogen enorm geweest. In de Westelijke landen die over aanzienlijke strijdkrachten beschikten, zoals Engeland en Frankrijk, ging men ertoe over de defensiebegrotingen te stabiliseren of te verminderen. Dit was óók daarom mogelijk geworden doordat Duitsland in de jaren '20 was weggefallen als grote militaire macht in Midden-Europa. Ook in het Verre Oosten besloot men tot stabilisatie van de wapensituatie. Bij het Verdrag van Washington kwamen de Verenigde Staten, Engeland en Japan overeen hun vloten te handhaven binnen het kader van de bestaande sterkteverhoudingen. In plaats van een wedloop in bewapening en oorlogsvoorbereiding, zoals in de periode vóór 1914, zag men vrijwel overal een defensieve politiek. De Franse Maginot-linie en de daaraan inherente Maginot-mentaliteit werden voor dit tijdperk kenmerkend.

De omstandigheden om tot een gesprek over algemene ontwapening te komen waren dus gunstig. In 1932 kwam te Genève dan ook voor het eerst een Wereldontwapeningsconferentie bijeen. Helaas ontstond in de wereld echter spoedig een geheel andere situatie als gevolg van het aan het bewind komen van het Nazi-regime in Duitsland en het begin van de gewapende expansie van Japan in Oost-Azië.

De wapenvermindering, waartoe verscheidene grote mogendheden in de afgelopen jaren reeds waren overgegaan, bleek onder deze nieuwe omstandigheden geenszins de vrede te bevorderen, doch integendeel agressie aan te moedigen. In plaats van vrede en veiligheid, veroorzaakten de wapenvermindering en de propaganda van hen die vrede tot elke prijs predikten, een steeds brutaler optreden van de naties die uit waren op agressie. Deze ontwikkeling voerde rechtstreeks naar de catastrofe van de Tweede Wereldoorlog.

Toen tegen het einde daarvan werd besloten tot de oprichting van de Verenigde Naties die tot taak zouden krijgen om — beter dan de voormalige Volkenbond — door internationale organisatie de vrede te handhaven, kreeg de ontwapeningsgedachte daarbij dan ook nauwelijks aan-

dacht. Het hoofdthema was thans dat een traps-gewijze agressie, zoals die welke tot de Tweede Wereldoorlog had geleid, in de toekomst moest worden voorkomen door een gezamenlijk militair optreden. Weliswaar had ook het Volkenbonds-verdrag reeds de gedachte gekend van gezamenlijke sancties tegen agressie, doch hiervan was in de praktijk — door het ontbreken van de vaste wil tot daadwerkelijk optreden en de wens ten koste van alles de algemene vrede te handhaven — niets terechtgekomen. Thans werd de noodzaak van gezamenlijke actie veel scherper gesteld en tot absoluut beginsel verheven. In plaats van „vrede door ontwapening” gold voortaan als hoofdprincipe: „vrede door collectieve veiligheid”.

De ontwapening was hiermee echter niet voor lange tijd op de achtergrond gekomen. Want terwijl op 26 juni 1945 te San Francisco overeenstemming werd bereikt over het Handvest der Verenigde Naties, viel op 6 augustus daaraanvolgend in Japan de eerste atoombom. Hiermee deed het nucleaire wapen zijn intrede in de oorlogvoering en de problematiek van de ontwapening kreeg plotseling een geheel ander gezicht en geheel nieuwe dimensies.

Reeds in 1946 ontstond in de Verenigde Staten de overtuiging dat de uitvinding van dit vreselijke wapen de mensheid naar het verderf zou kunnen voeren, als het in de toekomst in handen zou komen van meer landen en het gebruik ervan niet op een of andere wijze aan banden zou worden gelegd. Daarom kwam Amerika nog in datzelfde jaar in de Verenigde Naties met het Baruch-plan, dat beoogde de atoomenergie in al haar toepassingen onder internationaal beheer te plaatsen en haar uitsluitend te bestemmen voor vreedzaam gebruik.

Omdat de Sovjets echter reeds waren begonnen zich zo snel mogelijk van atoomwapens te voorzien en daarbij geen internationale inmenging konden gebruiken, wees Rusland dit voorstel van de hand. Eerst toen de Sovjet-Unie in 1954 gereed was met haar nucleaire bewapening, kwam er enige wijziging in het Russische standpunt over de nucleaire problematiek.

Evenals in 1946 in de Verenigde Staten, groeide thans óók in Rusland het besef dat het bezit van de nieuwe wapens weliswaar een ongekend machtsmiddel vormde, maar toch óók een niet gering gevaar inhield. Zolang de Verenigde Staten het monopolie van de atoombom hadden bezeten, hadden zij daarvan een zeer gematigd gebruik gemaakt. Tijdens de oorlog in Korea had

Amerika bv. doelbewust afgezien van nucleaire wapens. Een dergelijke restrictieve politiek viel echter niet meer te verwachten als de Verenigde Staten en de met hen verbonden landen met atoomwapens zouden worden aangevallen of zelfs maar ernstig bedreigd. In dit geval moest met een overweldigende nucleaire reactie van Amerikaanse zijde worden gerekend. In feite was het gevaar voor Rusland bij alles wat het deed en nog zou doen — nu het eenmaal atoomwapens bezat — derhalve niet kleiner maar groter geworden.

Oók in de Sovjet-Unie vond van dit ogenblik af de gedachte ingang dat het leven in een nucleaire wereld de noodzaak stelt van veiligheidsmaatregelen en beperkingen. Overal ter wereld groeide het inzicht dat een ongebreidelde nucleaire bewapeningswedloop zou kunnen leiden tot een nucleaire oorlog, waarin niet alleen de elkaar bestrijdende partijen, maar óók de overige landen door een onherstelbare ramp zouden worden getroffen.

De stromingen die op grond van ethische of religieuze gevoelens ook vroeger reeds ontwapening hadden bepleit, vonden in de monstrueuze uitwerking van de atoomwapens een bevestiging van hun oordeel en overtuiging. Maar even sterk groeiden daarnaast de gedachten die op zuiver rationele grondslag concluderen tot de noodzaak van internationaal overleg en internationale overeenkomsten ter breideling van het nucleaire gevaar.

Opnieuw zijn de bewapening en de defensievoorbereiding een bron van spanning, wantrouwen, haat en angst geworden. Men kan daarbij in het midden laten of de wapens een symptoom zijn of de oorzaak van spanning en of bij de militaire voorbereidingen het offensieve dan wel het defensieve element op de voorgrond staat. „*Het bestaan alleen al van moderne wapens die tien miljoen maal verwoestender zijn dan wat de wereld vroeger kende is een bron van verschrikking, van onenigheid en wantrouwen*”, aldus president Kennedy voor de Verenigde Naties in 1961.

De ontstellende en nauwelijks grenzen kennende vernietigingskracht van een massale nucleaire inzet heeft een „balance of terror” doen ontstaan, waarbij de bezitters van de nucleaire kracht elkaar in evenwicht houden door de bij beiden bestaande vrees voor wat zij elkaar met hun wapens kunnen aandoen. Dit evenwicht heeft echter niet per definitie een permanent karakter. Bij de onophou-

delijke en vaak stormachtige vooruitgang van wetenschap en techniek bestaat steeds de mogelijkheid dat één der partijen door een nieuwe uitvinding in het voordeel zal komen te verkeren en dat de ander hierop tot actie zal overgaan vóórdat hij geheel en al zal zijn overtroefd.

Bovendien is er het gevaar van de mogelijkheid van een politieke of technische fout, die het balans-mechanisme zou kunnen verstoren. In het politieke vlak kunnen fouten worden gemaakt door het verkeerd voorspellen van de reacties van de tegenpartij in het spel van conflicten en wrijvingspunten. Maar óók zuiver technische fouten of storingen — bv. in het meldings- en gevechtsleidingsstelsel — zijn denkbaar. Onvoorziene voorvallen kunnen leiden tot onvoorziene gevolgen. In dit geval spreekt men van „ongewilde oorlog”. De gevaarstoestand is dus gecompliceerd en wordt met het invoeren van steeds meer en telkens nieuwere wapens en wapensystemen voortdurend ingewikkelder.

De angstwekkende situatie van de „balance of terror” leidde in 1954 in de Verenigde Naties tot gesprekken om tot ontwapening te komen. Weliswaar bleken de meningen verdeeld over de vraag welke wegen daarbij zouden moeten worden bewandeld, maar de overtuiging dat men hierover op den duur tot overeenstemming zou moeten geraken, groeide en gaf in de jaren daarna herhaaldelijk aanleiding tot nieuwe gedachten en voorstellen. Maatregelen ter beperking van het nucleaire gevaar en van de bewapeningswedloop stonden hierbij op de voorgrond. Het bereiken van overeenstemming bleek echter voorlopig niet mogelijk. Het hoofdelement van de tegenover elkaar staande landen betrof steeds weer hun veiligheid.

Het nucleaire element vormt thans een essentiële factor in de balans van het machtsevenwicht tussen West en Oost. Bovendien oefent het een remmende invloed uit op voornemens en pogingen dit evenwicht te verstoren. Met het machtsevenwicht is de veiligheid van het Westen en het voortbestaan van de Westelijke vrije wereld gemeid. De afschrikkende werking van de nucleaire bewapening vormt de belangrijkste tegenkracht in situaties waarin het machtsevenwicht door eenzijdige acties wordt bedreigd.

Bij het overwegen van ontwapeningsmaatregelen moet daarom steeds nauwkeurig worden nagegaan welk effect de uitvoering daarvan zal heb-

ben op de bovengenoemde situatie van evenwicht en betrekkelijke stabiliteit. *Hoofdbeginsel is dat het evenwicht onder geen omstandigheden verloren mag gaan.* Hierover bestaat sedert 1961 volledige overeenstemming tussen de Verenigde Staten en Rusland. Dit werd neergelegd in de Mc Cloy-Zorin-overeenkomst met als belangrijkste bepaling: „*Alle maatregelen van algemene en volledige ontwapening moeten met elkaar in evenwicht worden gebracht zodat in geen enkele fase van de uitvoering van het verdrag enige staat of groep van staten militair in het voordeel zou kunnen zijn en de veiligheid van allen in gelijke mate is verzekerd*”.

Dus trapsgewijze ontwapening met voortdurend behoud van het machtsevenwicht! Een dergelijke ontwapening heeft uiteraard een geheel ander karakter dan die, welke men zich vóór de Tweede Wereldoorlog dacht.

Bij de gesprekken in de Algemene Vergadering der Verenigde Naties en in de inmiddels opgerichte en te Genève vergaderende Ontwapeningscommissie, bleek echter reeds spoedig dat over de verdere voorwaarden waaronder de ontwapening zou moeten geschieden, over de daarbij toe te passen formules en over de te volgen prioriteiten de grootste onenigheid bestond.

Spoedige overeenstemming over de uitvoering van een programma voor algemene ontwapening bleek ook thans voorlopig niet te bereiken. Eén van de belangrijkste oorzaken van de moeilijkheden is nog steeds dat, ook al is de bewapening en de wedloop daarin tot een zelfstandige bron van oorlogsgevaar geworden, de vrede eveneens wordt bedreigd door de niet opgeloste politieke conflicten, zoals die om Duitsland en Berlijn. Dit dwingt ertoe bij het innemen van de posities ten aanzien van de verschillende aspecten van ontwapening voortdurend het oog gericht te houden op de politieke posities.

Maar al bleek als gevolg van deze factoren en hun diepere gronden een spoedige overeenkomst over geleidelijke algemene ontwapening voorlopig niet te verwachten, voor maatregelen van lagere orde, niet rechtstreeks op ontwapening gericht, ontwikkelden zich wel degelijk bepaalde perspectieven. Hierbij zij gedacht aan het beperken van de gevarensituatie door maatregelen van wapenbeheersing, door het afremmen van de bewapeningswedloop, door maatregelen van wapenbeperking en door stappen ter vermindering van het wederzijdse wantrouwen.

Deze collaterale maatregelen betreffen het stop-

zetten van de kernproeven, maatregelen ter voorkoming van ongewilde oorlog, vermindering van de kansen op verrassingsaanvallen, verhindering van de verdere spreiding van kernwapens, denuclearisatie van de kosmische ruimte, stopzetting van de produktie van splijtstoffen en van de middelen voor het overbrengen van kernwapens, vernietiging van bepaalde partijen kernwapens en overbrengsmiddelen, vermindering van de militaire begrotingen, het sluiten van regionale ontwapenings- en non-agressiepacten, e.d.

De onderhandelingen in New York, Genève en elders hadden in de afgelopen jaren tot gevolg dat een verdrag werd gesloten om geen proefnemingen meer te zullen nemen met kernwapens in de dampkring, in de kosmische ruimte of onder water. Tevens kwam een akkoord tot stand om het zuidpoolgebied alleen te zullen gebruiken voor vreedzame doeleinden. Een regeling werd getroffen waarbij een directe verbindingslijn werd gemaakt tussen de regeringen van de Verenigde Staten en de Sovjet Unie (de „hot line”).

Bovendien werd door beide laatstgenoemde landen een verklaring afgelegd dat zij geen kernwapens in de kosmische ruimte zullen stationeren. Het overleg van de Achttien Naties Ontwapenings Commissie te Genève is momenteel vooral gericht op het tot stand brengen van een internationaal verdrag tegen de verdere verspreiding van kernwapens en op het bereiken van een akkoord inzake het stopzetten van alle — dus óók de ondergrondse — kernproeven.

Bij alle besprekingen — of zij nu gaan over algemene ontwapening dan wel over maatregelen van wapenbeheersing, wapenbeperving, het verminderen van het wederzijdse wantrouwen en het afremmen van de bewapeningswedloop — moeten

de in te dienen of de ontvangen voorstellen nauwkeurig op hun verschillende aspecten worden onderzocht. Wat de militaire facetten betreft moet uiteraard vooral worden nagegaan of bij realisering ervan geen ernstige versterking kan ontstaan in het machtsevenwicht en of de stabiliserende krachten die thans aanwezig zijn niet zullen worden aangetast.

Voor de Westelijke landen dwingt dit tot diepgaand overleg in de NAVO, niet alleen over de politieke, maar óók over de militaire implicaties van de desbetreffende voorstellen. Dit heeft tot gevolg dat, in de tijd waarin wij thans leven, in het militaire vlak de toestand is ontstaan dat de bondgenoten zich enerzijds voortdurend over bewapenings- en anderzijds over ontwapeningsmaatregelen moeten beraden.

Schijnbaar zijn deze activiteiten met elkaar in strijd, in werkelijkheid echter liggen zij in elkaars verlengde, want beide zijn op één en hetzelfde doel gericht, namelijk onze veiligheid te verzekeren. Zoals de ontwapeningsmaatregelen geen elementen mogen bevatten die de bestaande machtsverhoudingen ernstig zouden kunnen verstoren, zo moeten de militaire plannen voortdurend worden getoetst aan de eis van beheersing van de bewapening en stabilisering van de militaire verhoudingen. Bovendien moeten zij voortdurend de mogelijkheid openhouden voor eventuele maatregelen van wapenbeperving en geleidelijke ontwapening.

De bewapenings- en de ontwapeningsproblematiek hebben, in de tijd waarin wij leven, ieder hun eigen plaats gekregen in het beleid van staten en statenblokken. Nauw met elkaar verbonden, vormen ze complementaire onderdelen van een en hetzelfde veiligheidsbeleid dat erop is gericht de vrede zo goed mogelijk te verzekeren.

De lichte afdeling veldartillerie (gemechaniseerd)

door J. P. DE PONT, *Luitenant-Kolonel der Artillerie*
en A. M. VAN DER VLIET, *Majoor der Artillerie*

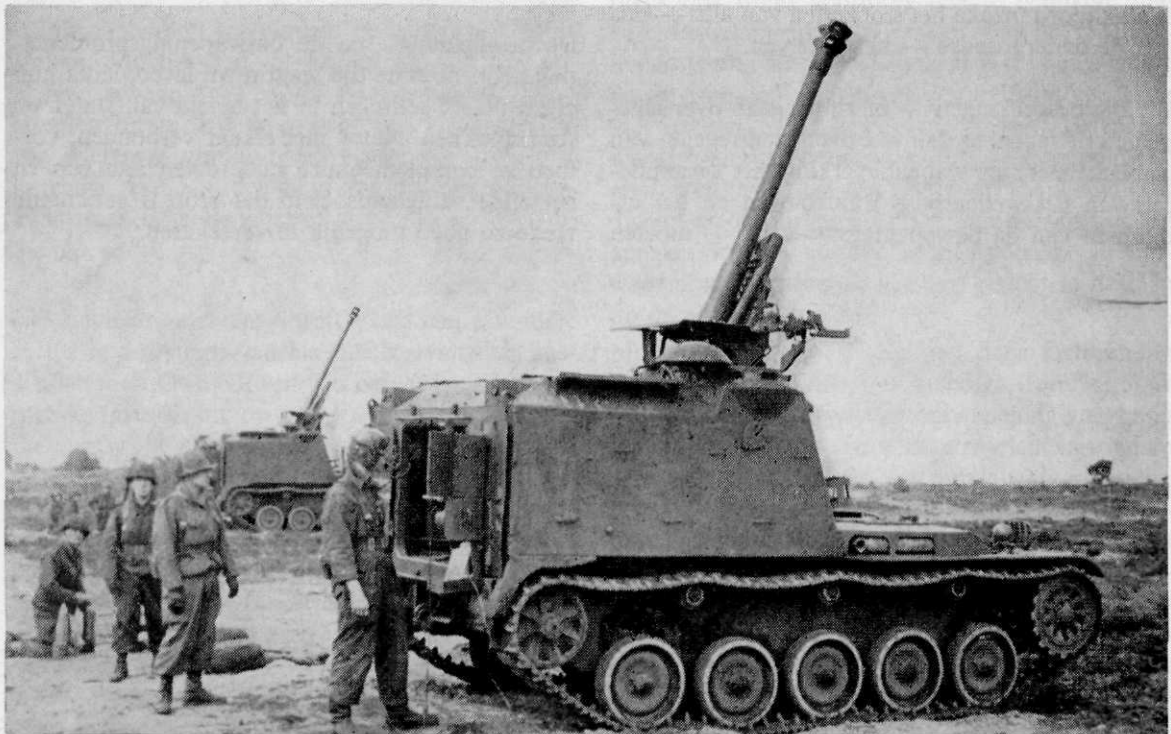
Om misverstanden te voorkomen willen wij aan het begin van deze beschouwing nadrukkelijk stellen, dat de inhoud van dit artikel is gebaseerd op persoonlijke ervaringen, met één afdeling lichte gemechaniseerde 105 mm hw AMX in organiek brigadeverband.

Bij de experimenten is doelbewust gestreefd naar een zo groot mogelijke waarborg voor een ononderbroken vuursteun door deze afdeling rechtstreekse steun (RS), uitgaande van de veronderstelling dat niet steeds een of meer afdelingen voor vuurversterking (VV), in welke vorm ook, beschikbaar zijn.

Voorts is bijna uitsluitend gebruik gemaakt van het organiek ter beschikking staande personeel en materieel, rekening houdende met de bestaande plannen in de materieel-technische sector, voor zover deze bekend waren, zoals de invoering van de FADAC (Field Artillery Digital Automatic Computer) en de noord-zoekende gyrokompassen voor elke gevechtsbatterij.

Van grote invloed op het experimenteren met, en het hergroeperen van, personeel en materieel, was enerzijds de misvatting bij minder goed ingewijden, dat door de indeling van de 105 mm hw AMX de snelheid waarmee vuur kan worden uitgebracht, zou zijn verhoogd, anderzijds een pogen om, door het zoeken naar snellere procedures, zoveel mogelijk aan deze verwachting te voldoen.

Ter verduidelijking voor de niet-artilleristen moge worden opgemerkt dat, alhoewel het gemechaniseerde stuk op zich zelf misschien sneller in stelling staat en zeer zeker sneller uit stelling kan rijden, de werkzaamheden om het stuk, de batterij en de afdeling in de richting en op verband te brengen, nog precies dezelfde zijn als vóór de invoering van de AMX; dit zijn o.a. de werkzaamheden m.b.t. de terreinmeetdienst, de verkenningen, zo u deze daarbij wilt betrekken, en een deel van de werkzaamheden in de batterij- en afdelingsvuurregelingscentra.

Uiteraard is het niet alleen de voornoemde misvatting die een sneller optreden of, beter, een zo snel mogelijk optreden vraagt, maar de lichte afdeling RS moet de nu zeer snelle en beweeglijke gemechaniseerde infanterie tijdens het gevecht op de voet kunnen volgen. Er is dus niet alleen een verwachting, maar een noodzaak. Daarbij komt nog dat nu, meer dan ooit, voorschrift en reglement veelal moeten dienen als basiskennis, en commandanten, staven en kaderleden de soepelheid moeten bezitten onder alle omstandigheden het optreden aan te passen aan de situatie, die voor velen ongekend snel kan en zal wijzigen.

Wij zijn dan ook van mening, dat binnen zekere grenzen het scheppen van „onreglementaire situaties” bij oefeningen in een bepaalde fase van de opleidingsgang niet alleen leerzaam, maar ook noodzakelijk is om vorengenoemde soepelheid te ontwikkelen en te onderhouden.

Er zijn nog meer redenen te noemen die onderzoekingen bij de troepeneenheden verantwoord doen zijn en snel tot vruchtbare resultaten kunnen leiden, bv. omdat de praktische mogelijkheden daar het duidelijkst zichtbaar zijn, hetgeen bij de onderwijsinstellingen bezwaarlijk is te bereiken.

Het spreekt vanzelf, dat het wenselijk is dat het experiment wordt gestimuleerd, geleid of gevolgd door de organieke technisch deskundige staven en inspecties, teneinde excessen te vermijden en verspilling van kostbare tijd te voorkomen.

In het onderhavige geval, waarin wij dus de eerste 105 mm hw AMX ter beschikking kregen, bestemd om een hoogst moderne brigade te steunen, lag het voor de hand dat de eerste ervaringen gepaard gingen met zoeken naar andere dan de gebruikelijke methoden. Hierbij mogen wij niet verzwijgen, dat het te verwachten optreden van de brigade in geval van oorlog en de invloed van mogelijke nucleaire acties stimulerend op dat zoeken hebben gewerkt.

Alvorens nu deze inleiding te besluiten, nog twee punten om eventuele discussies over het hiernavolgende binnen bepaalde grenzen te houden. Vastgehouden is aan het in de laatste tijd nu en dan aangevochten principe, dat de afdeling de „vuureenheid” is. De reden hiervan is, dat onzes inziens, ondanks verspreide opstellingen, uit een oogpunt van beveiliging (tussenruimte tussen de batterijen 1,5 à 2 km en veel grotere diepte in de afdeling dan voorheen), de vakbreedte en -diepte van een gemechaniseerde brigade en de

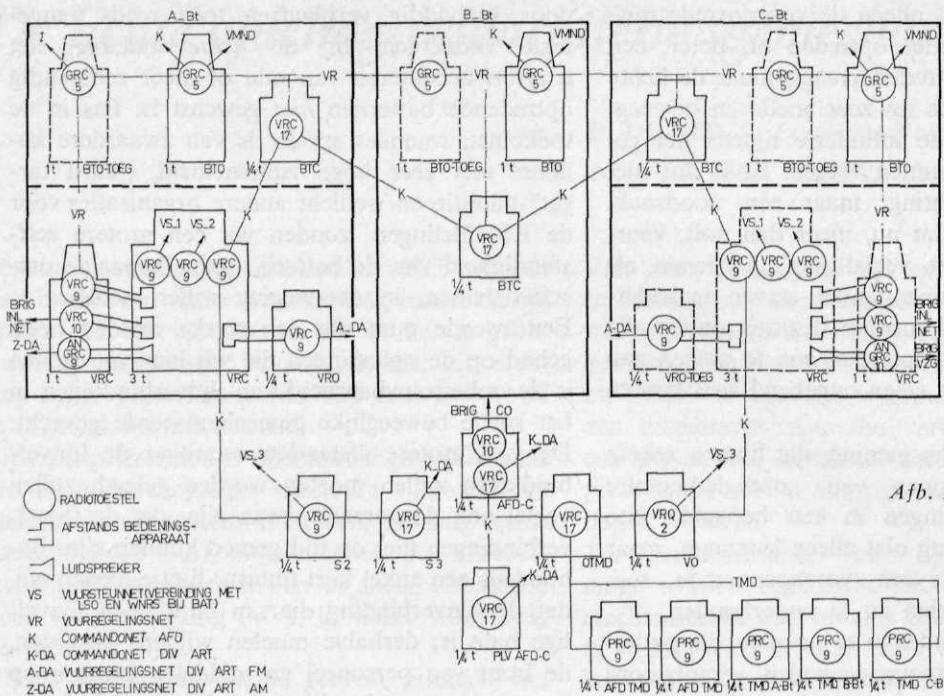
door veelvuldig verplaatsen toch reeds aangestaste vuurkracht bij de *lichte afdeling*, het *a priori* accepteren van min of meer zelfstandig optredende batterijen *niet* gewenst is. Pas in de toekomst, wanneer sprake is van zwaardere kalibers met zeer hoge vuursnelheid, „hard target”-munitie en wellicht andere organisaties voor de RS-afdelingen, zouden wij een grotere zelfstandigheid van de batterij, onder bepaalde omstandigheden, in overweging willen nemen.

Een tweede punt dat een sterke invloed heeft gehad op de oplossingen die wij hier voorstellen is de onbetrouwbaarheid van lijnverbindingen in het snelle beweeglijke gemechaniseerde gevecht. De veel grotere afstanden waarover de lijnverbindingen zullen moeten worden gelegd, zullen veelal ook de oorzaak ervan zijn, dat de (lijn-)verbindingen niet op tijd gereed kunnen zijn. Behoudens een enkel kort (intern) lijntje menen wij, dat de lijnverbinding die „in blijft” een toevalige bate is; derhalve moeten wij ons optreden, de inzet van personeel en middelen baseren op het werken zonder lijnverbindingen. Mocht er tijdelijk een situatie ontstaan waarin wel gebruik van lijnverbindingen kan worden gemaakt, dan dienen deze uiteraard te worden gebruikt, al was het slechts om de toch al zwaar bezette radio-netten te ontlasten.

Een mogelijke oplossing

Primaire eisen die hebben geleid tot de volgende oplossing zijn in de inleiding merendeels genoemd, maar samenvattend komt e.e.a. op het volgende neer:

1. de lichte afdeling RS mech moet vaak en snel verplaatsen;
2. om een waarborg te hebben voor onafgebroken vuursteun moet (ook met de bestaande middelen) voortdurend één afdelingsvuurregelingscentrum in functie zijn; een tweede vuurregelingscentrum moet beschikbaar zijn om in voorkomend geval de taak van het werkend afdelings-VRC volledig te kunnen overnemen, hetzij bij verplaatsingen, dan wel in het geval dat het VRC mocht uitvallen;
3. het stellinggebied moet zeer veel groter zijn; om de gedachten te bepalen: enkele vierkante kilometers, waarbij 20 à 30 km achterwaarts een verzorgingsgebied en meer nabij een treengebied noodzaak zijn geworden;
4. een en ander moet ook zonder lijnverbindingen functioneren;
5. de verkenningen en voorbereidingen voor een

Afb. 1 Verbindingsschema

nieuwe stelling moeten zo snel mogelijk hun beslag hebben;

6. in verband met de aard van het gevecht moet veel aandacht worden besteed aan de (nabij-)beveiliging;

7. het in de richting brengen heeft prioriteit boven de nauwkeurige plaatsbepaling.

Een voldoende duidelijk beeld van een mogelijk optreden van de lichte afdeling mech RS wordt verkregen, wanneer wij achtereenvolgens de stellingverandering en de indeling van de beschikbare radio's met bijbehorende voertuigen in beschouwing nemen.

Bij de, in het niet gemechaniseerde tijdperk, traditionele stellingverkenning door de afdelingscommandant en zijn stafofficieren, alsmede bij de verkenningen door de batterijcommandanten, werd met een zekere rust een bepaald schema aangehouden, waarin door het invoeren van persoonlijke waarnemingen en kaartgegevens een „model stellingverandering” was gewaarborgd. Steeds werd verondersteld dat er tijd voor was; dikwijls bepaalde het hogere echelon (zo mogelijk ook in alle rust of ruim tevoren) het globale stellinggebied. Het tijdstip van de stellingverandering kon aan de hand van 's vijands en eigen optreden met gepaste tijdsmarge worden vastgesteld. Er kon redelijkerwijs worden verwacht, dat de eerstvolgende stellingverandering niet zou plaatsvinden voor de stukken

waren ingegraven, onderkomens waren gebouwd enz.

Daartegenover menen wij, dat het nu zó is, dat het in het beweeglijk moderne gevecht veelal zal voorkomen dat reeds vóórdat de ene stellingverandering is voltooid, een volgende verplaatsing moet worden voorbereid. Afgezien van de veel kortere tijd die normaal beschikbaar zal zijn, zou anderzijds het veel grotere stellinggebied meer tijd en overleg vragen om dezelfde perfectie te bereiken. En dat in een beweeglijk gevecht.

Vandaar dan ook dat wij een procedure hebben beproefd, waarbij de afd., na een kaartstudie, en mogelijk na een luchtverkenning, met een globale kennis van het gebied in zijn hoofd, een bevel tot stellingverandering door de radio geeft.

Om het voorbeeld van zo'n bevel geheel te kunnen begrijpen nog enkele punten uit de bijbehorende vaste orders en een enkele toelichting vooraf.

Aangenomen wordt dat het afdelingsvuurregelingscentrum in twee gelijkwaardige delen is gesplitst, elk deel enigszins versterkt met personeel en materieel, zoals uit het verbindingschema (afb. 1) is te zien. Beide delen kunnen volledig zelfstandig alle afd-VRC-werkzaamheden verrichten; er is dus sprake van twee afd-VRC's. Het VRC dat de vuren regelt is in ons voorbeeld opgenomen in het batterijgebied van de

A-batterij (verhoogt snelheid van procedure en vereenvoudigt het probleem van de nabijbeveiliging). Het andere VRC is „rustend” en opgenomen in het stellinggebied van de C-batterij en zal, indien echelonsgewijs van stelling wordt veranderd, bij het eerste echelon te zamen met de Verkenningsgroep van de C-batterij verplaatsen.

In de vaste orders is het volgende opgenomen.

1. Een verzamelroepnaam voor alle posten, die over de radio het bevel voor stellingverandering moeten ontvangen, bv. — TMK — roepnaam voor:

L 2 : S 2	L 36: OVBD
L 3 : S 3	L 46: C-Abt
L 5 : AFDO/PLV AFDC	L 66: C-Bbt
L 12 : OTMD	L 86: C-Cbt
L 13 : VRO	(L 6 is de afdC)
L 13a: VRO toeg	

2. Btcn moeten onmiddellijk na de ontvangst van het bevel tot stellingverandering met de verkenning beginnen.

3. De btcn van het eerste echelon roepen hun resp. gevechtsbatterijen zo spoedig mogelijk op. De daadwerkelijke verplaatsingen echter behoeven toestemming van de afdelingscommandant c.q. het werkende VRC.

4. Het stuk waarmee geregistreerd gaat worden verplaatst zich onmiddellijk naar het opgegeven ontmoetingspunt en wordt vandaar door de officier terreinmeetdienst (otmd) in stelling geleid, in de hoofdrichting gebracht en ingemeten. De meetgegevens van dit registratiestuk worden door de otmd zo spoedig mogelijk ter kennis van het nieuwe (nog rustende) VRC gebracht, hetzij per radio, hetzij per ordonnans. Het registratiestuk is uitgerust met een AN/PRC 9. De registratie wordt door het nieuwe VRC geleid. Hiervoor wordt, indien niet anders mogelijk, het K-net gebruikt, maar bij voorkeur een ander, bv. de reservefrequentie.

5. De otmd geeft zijn orders aan de batterijterreinmeetdienstgroepen over het TMD-net. Hij geeft daarbij prioriteit aan het overbrengen van een juiste richting naar de batterijen. Bt-tmd-groepen bepalen het batterijnulpunt in eerste instantie door kaartinspectie (plaatsbepaling op de kaart).

Het bevel tot stellingverandering zou dan door de AfdC bv. als volgt over de radio kunnen worden gegeven:

— „TMK hier L 6, stellingverandering, over”
 — (alle opgeroepen posten bevestigen)
 „Hier L 6 ——— L 66 en L 86 eerste echelon.
 L 46 controlepunt ..., route controlepunt ..., cp....
 L 66 controlepunt ..., route controlepunt ..., cp....
 L 86 controlepunt ..., route controlepunt ..., cp....
 Registratiestuk contr. pt..., route controlepunt enz.
 Ontmoetingspunt cp....
 Hoofdrichting, over”
 — (Alle posten bevestigen)

De Btc heeft bij deze methode een vrij grote mate van vrijheid bij het kiezen van de stelling; hij is niet gebonden om de batterij precies op het aangegeven controlepunt in stelling te doen gaan en heeft, rekening houdend met de vereiste tussenruimten naar de andere batterijen een zekere mate van vrijheid; snelheid staat op de voorgrond!

De afdC zal zich ook zo snel mogelijk naar het nieuwe stellinggebied begeven en kan dan altijd ter plaatse nog coördinerend c.q. regelend optreden. Het afdelings-VRC is in het batterijstellinggebied opgenomen; derhalve bepaalt de btC de opstellingsplaats ervan. De VRO c.q. VRO-toeg. geleidt de voertuigen naar de juiste plaats en brengt het afdelings-VRC in gereedheid, om zo spoedig mogelijk te kunnen overnemen.

Zodra alles gereed is, meldt hij dit aan de afdC en het werkende VRC en begint daarna met de registratie uit de nieuwe stelling.

De afdC kan nu bepalen dat de rest van het

eerste echelon verplaatst; zodra dit echelon gereed is gemeld, kan op last van de afdC het 2e echelon verplaatsen.

Alhoewel het afd-VRC van het 2e echelon na aankomst in de nieuwe stelling „rustend” is, wordt het direct in gereedheid gebracht, om in voorkomend geval onmiddellijk van het werkend VRC te kunnen overnemen.

Ervaring heeft geleerd dat dit overnemen slechts enkele minuten vergt, daar, ofschoon het „rustend” VRC niet in actie is, dit VRC wél de verichtingen van het werkend VRC volgt, dus de vuurkaart bijhoudt, de vuursteunnetten bewaakt, de door de radio gegeven uitbreidingen van het vuurplan noteert, doelen uitzet, schootstafellinaalgegevens bijhoudt, meteobericht noteert enz. Een overzicht van de belangrijkste voertuigen en radio's is gegeven in afb. 1, waarbij de in stippe lijn getekende voertuigen de verplaatsing van het eerste echelon voorbereiden. Voor het overige moge worden verwezen naar de legenda bij het schema.

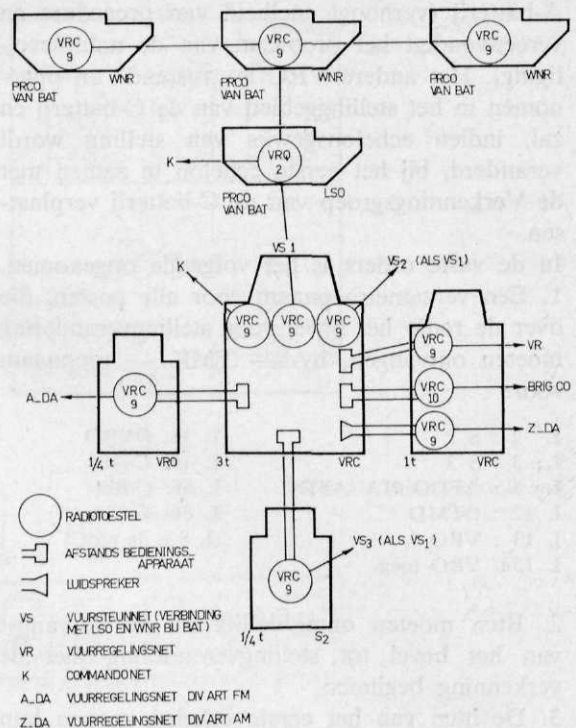
In afb. 2 is een overzicht gegeven van de verbindingen van en naar het afd-VRC waarin de LSO'n en de waarnemersgroepen zijn opgenomen (de vuursteunnetten 1, 2 en 3 zijn identiek).

Naaste toekomst

In de naaste toekomst kunnen de beide afdelings-VRC's worden uitgerust met de FADAC, daar er per afdeling twee beschikbaar zullen komen. Hierdoor zullen vuurregelingsprocedures aanmerkelijk worden versneld, de nauwkeurigheid zal worden verhoogd en het voorbereiden van vuren voor veel meer doelen zal mogelijk zijn.

Elke vuurmond batterij zal de beschikking krijgen over het noordzoekend gyrokompas, waardoor het huidige probleem om snel (richting) verband in de afdeling te verkrijgen wordt opgelost. Thans moet hiervoor een richting worden overgebracht of op de een of andere wijze simultaan waarneming worden gedaan. Beide methoden vragen nogal tijd; het gyrokompas levert voldoende nauwkeurige richting in ca. 10 minuten, ongeacht de weers- en/of terreinomstandigheden en onafhankelijk van de nauwkeurigheid waarmee het nulpunt werd bepaald.

Verwacht worden gemechaniseerde en gepantserde voertuigen ten behoeve van de beide afd-VRC's en de drie batterij-VRC's.

Afb. 2 Overzicht van de verbindingen van en naar het Afd.VRC

Wensen

Momenteel is de lichte gemechaniseerde afdeling dus deels gemechaniseerd en gepantserd, deels nog uitgerust met wielvoertuigen. Afgezien van het feit dat dit in bepaald terrein, qua begaanbaarheid, problemen oplevert (denk bv. aan het volgen van de tanks en/of mech-inf in jeeps en 3/4-tonners, met aanhangers) het levert ook problemen op bij het eventueel doorschrijden van besmet gebied. Daarom zou het eenvoudig zijn om te stellen, dat de volledige mechanisatie gewenst is, maar dit voor noodzakelijk te verklaren gaat met onze aangeleerde bescheidenheid wat te ver.

Mechanisatie en pantsering mogen echter wel ten eerste worden aanbevolen voor de afdelingscommandant en de batterijcommandanten, zo mogelijk met de bij hen in de verkenningsgroepen ingedeelde voertuigen, dus per batterij twee mech voertuigen resp. voor bto en bto toeg. (batterij VRC's).

Ook de tmd-groepen zouden gemechaniseerd en gepantserd moeten zijn. Thans is al het bij de verkenningen betrokken tmd-personeel ingedeeld op wielvoertuigen en onbeschermd. Enkele gemechaniseerde cargo's zouden de aan-

en afvoer van personeel, zieken, gewonden, munitie enz. beter verzekeren!

Al met al is de afdeling, met name de staf, staf- en verzorgingsbatterij, nu een gespleten geheel. Indien de afdelingsstaf zou kunnen worden gemechaniseerd en weer in de veel hanteerbaarder vorm organiek zelfstandig zou worden gemaakt, met daarnaast een zelfstandige verzorgingsbatterij, waarvoor de mechanisatie minder urgent is, dan geloven wij, dat een zucht van verlichting zal opstijgen uit artilleristische geleerden, waar men, ondanks veler mening, van één ding overtuigd is, nl. dat de huidige st-stvzg-batterij qua organisatie en hanteerbaarheid in vele opzichten niet voldoet; het weer splitsen in twee batterijen zou wellicht mogelijk zijn zonder personeelsuitbreiding.

Besluit

Teneinde het artikel voor een grotere lezerskring leesbaar te houden, zijn niet veel details gegeven. De artilleristen kunnen met hun kennis van zaken op deze tekst en aan de hand van de beide verbindingsschema's voldoende uit de voeten, om onze ervaringen aan hun inzichten te toetsen.

Door het huidige, veelal snel beweeglijke, gepantserde vijandelijke doel en de moderne opsporingsmiddelen is een nieuwe slagzin voor de artillerist ontstaan: „first round hit”, een begrip, dat ook bij de Inspectie der Artillerie voortdurend de gemoederen bezighoudt.

Een meer verspreide en grotere kennis van de V_o van de munitie is een recent voorbeeld hoe met bestaande middelen een grotere trefkans kan worden verkregen.

Behalve het opvoeren van de snelheid, wat

meestal ten koste van nauwkeurigheid gaat, is bedrijfszekere apparatuur nodig om het „first round hit”-idee te verwerkelijken en, voor zover wij weten, wordt daaraan dan ook hard gewerkt, gezien het invoeren van nieuwe radio-apparatuur, laser-afstandmeters, de vehicle navigation set (een apparatuur waarmee tijdens de verplaatsingen de juiste coördinaten voortdurend nauwkeurig ter beschikking blijven) en de reeds eerder genoemde FADAC.

Er is echter nóg een urgent probleem, dat helaas nog niet goed uit de verf wil komen en waarvan de knoop gauw zou moeten worden doorgemaakt, nl. de plaats van de waarnemers en hun verbindingsmiddelen. Het zou te ver voeren, om in het kader van dit artikel een volledige beschouwing aan dit onderwerp te wijden. Uitgangspunt voor de bestudering en oplossing van het probleem moet zijn, dat de waarnemers niet gebonden mogen zijn aan de plaats van andere waarnemers c.q. commandanten door gemeenschappelijk gebruik van voertuig en/of radio. Zij dienen zelfstandig, gepantserd en gemechaniseerd te zijn.

Ten slotte willen wij nog opmerken, dat de gegeven oplossingen slechts mogelijkheden zijn, die niet de pretentie hebben de beste te zijn; om daartoe te geraken zal nog meer uitwisseling van gegevens en ervaringen, onder leiding van en gestimuleerd door Inspectie en artilleriestaven, moeten plaatsvinden.

Naschrift van de redactie.

Naar wij hopen geeft de zienswijze die in dit artikel is ontvouwd — evenals voorgaande artikelen over het optreden van door mechanisatie vernieuwde eenheden — reden tot discussie.

Aanwijzingen voor medewerkers

Wij verzoeken u om uw bijdragen in te leveren in enkelvoud, getypt met een marge van tenminste 3 cm, met dubbele spatie en voorzien van uw naam, adres en evt. gironummer. Bijdragen voor de rubriek „Meningen van anderen” echter in duplo in te zenden.

Voorts eventuele schetsen of tekeningen en foto's niet tussen de tekst aan te brengen, doch wel aan te geven, waar deze tussen die tekst moeten worden opgenomen.

Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij, in Oostindische inkt en op teken- of calqueerpapier. Letters en cijfers moeten daarbij zo groot worden

getekend, dat zij na verkleining duidelijk leesbaar blijven. Daartoe moeten zij, na verkleining, nog tenminste 1 mm groot zijn. Men houde er daarbij rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel, bij reproductie, worden verkleind tot ten hoogste 15 cm breedte.

TOEVOEGING VAN SCHETSEN EN AFBEELDINGEN, RESPECTIEVELIJK FOTO'S, VERHOOGT DE AANTREKKELIJKHEID VAN UW ARTIKELEN TEN ZEEERSTE VOORAL INDIEN ZIJ ORIGINEEL ZIJN.

Public relations in de krijgsmacht

door L. J. MEIRESONNE, 1e Luitenant van de Koninklijke Luchtmacht

„Public relations is the production and distribution of a good reputation”

(Gordon Gilmore, vice-pres. TWA)

Hoewel het beroep van public-relationsadviseur reeds omstreeks 1915 in Amerika zijn intrede deed, heeft het tot na de Tweede Wereldoorlog geduurd voor men in Nederland zover was dat de PR werd erkend als een integrerend deel van de werkzaamheden van een onderneming of overheidsinstelling.

Na het belichten van het doel en de plaats van de PR in de huidige samenleving wil ik trachten aan te tonen dat zij ook in de krijgsmacht een belangrijke plaats dient in te nemen.

Doel van public relations

Het doel van PR kan worden omschreven als het vormen van begrip tussen een bepaalde werkgemeenschap en haar buitenwereld. Deze twee grootheden hebben tal van raakvlakken; op de scheiding daarvan kunnen zich vaak spanningen voordoen.

Al kunnen (of mogen) deze spanningen nooit geheel worden vermeden, toch zal men alleen door het besteden van bewuste en vakkundige aandacht aan deze situatie het gevaar van kortsluiting kunnen trachten te voorkomen. De oorzaak van de moeilijkheden moet worden gezocht in het onbegrip tussen de twee eerdergenoemde groepen. Dit onbegrip kan bestaan wanneer de voorlichting onjuist, onvolledig of in het geheel niet plaatsvindt.

De begripsvorming, zoals de onderneming die tracht te verwezenlijken, dient, wil zij effectief zijn, naar twee zijden gericht te zijn. Enerzijds moet de buitenwereld in staat worden gesteld zich een onafhankelijk oordeel te vormen over een onderneming of instelling, op grond van de ontvangen objectieve voorlichting. Dit is een actie naar buiten. Anderzijds dient de onderneming in kwestie bereid te zijn tot op zekere hoogte rekening te houden met de buiten haar muren bestaande opinie bij bepaalde delen van het publiek, hetgeen zich zal manifesteren in het algemene bedrijfsbeleid. Dit is een actie naar binnen. Hoewel bij velen het idee nog niet leeft, blijkt uit het bovenstaande dat de PR duidelijk in twee richtingen werkt. De inhoud van deze activiteit

moet gericht zijn op het zich voortdurend realiseren dat de gemeenschap waarvan men deel uit maakt, geen geïsoleerd gebied is, maar juist een met de buitenwereld sterk verweven eenheid. Dat zich realiseren van deze situatie op zichzelf zou natuurlijk weinig zinvol zijn wanneer het dagelijks handelen hierdoor niet mede werd bepaald.

De toenemende erkenning van de publieke opinie als maatschappelijke factor onderstreept het bovenstaande slechts.

Public relations in de krijgsmacht

Ook in de krijgsmacht tekent zich eenzelfde figuur af zoals hierboven in zijn algemeenheid werd geschetst. De krijgsmacht als werkgemeenschap staat tegenover, of, zo men wil, *naast* de buitenwereld. De band die tussen beide bestaat is zeer concreet aantoonbaar, iets wat van een civiele onderneming niet altijd kan worden gezegd. De krijgsmacht staat van oudsher dienend tegenover de buitenwereld, dat is de rest van de samenleving. Deze verhouding is te vergelijken met die van een brandweer tot de stadsbevolking. Op grond hiervan zou men mogen verwachten dat de publieke opinie niet anders dan waardevol zou staan tegenover de krijgsmacht. Over het algemeen kan echter worden gesteld dat dit lang niet altijd het geval is en dat is dan niet sterk uitgedrukt.

Oorzaken

Alvorens wij kunnen overgaan tot het bestuderen van maatregelen die kunnen leiden tot een verbetering van deze verhouding, is het niet alleen goed, maar óók noodzakelijk, te zoeken naar de oorzaken van de minder goede verhouding tussen wat wij vaak aanduiden als „Volk (van Nederland) en Krijgsmacht”.

Als eerste en belangrijkste oorzaak hiervan moet m.i. worden genoemd de factor: menselijke aard. Over het algemeen vindt de mens iets pas belangrijk als het voor *hem* belangrijk is of dreigt te worden. Om het zojuist aangehaalde voorbeeld

voort te zetten: een brandweer laat ons betrekkelijk koud, zolang ons eigen huis niet in brand staat. Tot die tijd is zij enkel een verkeersobstakel waarvoor men aan de kant moet (brandweerauto's hebben immers voorrang!) en die derhalve tijd kost. Vrijwel geen mens zal terstond als volgt redeneren: als ik snel aan de kant ga, kan het vuur, dat de bezittingen van een medemens bedreigt, snel worden geblust, zodat zijn schade tot een minimum beperkt blijft.

Evenzo beziet men over het algemeen de krijgsmacht, die pas van belang wordt als zij een (dreigende) oorlog afwendt of wint. In dat geval kan zij rekenen op bewondering en waardering.

Slechts nadelen

Een tweede oorzaak, die ten nauwste samenhangt met de eerste, is gelegen in het feit dat men de voordelen van een krijgsmacht in vreedstijd niet of onvoldoende beseft, terwijl men wel dagelijks de nadelen ervan ontmoet. Een krijgsmacht kan haar nut slechts bewijzen onder oorlogsomstandigheden. De nadelen van de krijgsmacht, waarmee de bevolking wordt geconfronteerd, zijn bv. de hoge kosten van instandhouding, dienstplicht, schade aan bezittingen, lawaai, enz.

Verleden

Als derde oorzaak zou ik willen noemen het feit dat het kon voorkomen dat de krijgsmacht geheel of gedeeltelijk faalde wanneer er daadwerkelijk een beroep op haar werd gedaan. Voor een voorbeeld hiervan behoeven wij niet verder terug te gaan dan tot de meidagen van 1940. Inmiddels pleegt men dan voorbij te gaan aan de omstandigheid dat de landsregering het niet noodzakelijk had gevonden een (sterke) krijgsmacht op de been te brengen en te houden, die onder alle omstandigheden het rijksgedebiet van indringers kon vrijwaren. De krijgsmacht kreeg in feite geen reële kans haar bestaansrecht aan te tonen. Dit falen heeft op velen een diepe indruk achtergelaten.

Personeel

Als laatste oorzaak spelen naar mijn mening een rol: de houding en het optreden van het personeel van de krijgsmacht vroeger en nu. In iedere gemeenschap bevinden zich personen die een

minder goede representant van die gemeenschap zijn, althans minder dan de leiding als eis stelt. Het zou van weinig realiteitszin getuigen het bestaan van dit verschijnsel in de krijgsmacht te ontkennen of te bagatelliseren. Daar nu de krijgsmacht doorgaans het middelpunt is van de kritische blik van het publiek of de publieke opinie, kan deze situatie ongewild snel leiden tot minder gewenste voorvallen.

Ongetwijfeld kunnen nog meer oorzaken worden opgesomd, doch ik wil het hierbij laten omdat met de bovenstaande punten n.m.m. de belangrijkste zijn genoemd. Hoewel dit wellicht minder prettig klinkt, is de conclusie van het vorenstaande dat de krijgsmacht over een betere reputatie zou kunnen beschikken dan zij thans doet. Hiermee zijn wij weer terug bij het principe van public relations, zoals Gordon Gilmore dit omschreef: „*The production and distribution of a good reputation*”. Met dit principe voor ogen zal moeten worden getracht uit te stippelen wat ons te doen staat. Het is een goede handleiding bij het zoeken naar de mogelijkheden om de verhouding Volk—Krijgsmacht te verbeteren.

Wanneer wij nog eens de verschillende oorzaken van het niet hoge aanzien van de krijgsmacht nagaan, ontmoeten wij als eerste de aard van de mens. Het moet echter tot de onmogelijkheden worden gerekend dat de mens erin zou slagen hierin verandering te brengen. Dat is teveel gevraagd van het menselijk vermogen.

Het tweede punt doelde op de situatie dat een krijgsmacht in vreedstijd haar bestaansrecht niet kan bewijzen. Iedereen hoopt dat geen nieuwe oorlog nodig zal blijken te zijn om dat aan te tonen. Ook op andere (meer vreedzame) manieren moet dit te verwezenlijken zijn. Ik doel hier op een goede (dus objectieve) voorlichting, die tevens de momenteel bestaande nadelen moet verklaren en nader toelichten. Hoewel een diepgewortelde overtuiging niet licht kan worden weggepraat, is de Nederlander voldoende voor rede vatbaar om zich een objectief oordeel te vormen. Van groot belang hierbij is de houding die de pers aanneemt. De voorlichting moet het publiek vertrouwen schenken in datgene wat met ieders belastinggeld is opgebouwd om een herhaling van 1940 te voorkomen.

Als laatste werd gesproken over de houding van de personeelsleden van de krijgsmacht. Dit is een zeer moeilijk en omvangrijk probleem, waarover niet lichtvaardig mag worden gesproken. Dit pro-

chefs. Het punt selectie hangt hiermee ten nauwste samen. In de tweede plaats dient er een onderlinge invloed van de personeelsleden op elkaar te zijn, waarvan een corrigerend effect kan en moet uitgaan. Dit laatste geldt voor alle geleidingen van de krijgsmacht.

Een verbetering van al de hierboven genoemde factoren heeft ook niet te onderschatten (gunstige) invloed op de werving van militair personeel. Dit aspect wordt door PR niet in eerste instantie beoogd, doch is daarvan een positief uitvloeisel.

Samenvatting

Het bovenstaande is uiteraard gemakkelijker op papier gezet dan in de praktijk toegepast. Daarom is het naar mijn mening een dwingende eis, dat de krijgsmacht — in navolging van veel burgerbedrijven — wetenschappelijk verantwoorde maatregelen gaat treffen om PR te „bedrijven”. Hiermee worde niet in het minst gesuggereerd dat de respectieve voorlichtingsdiensten hun taak niet naar beste weten en kunnen uitvoeren. Ik doel hier namelijk speciaal op het treffen van maatregelen op het gebied van PR op onderbleem vraagt een aanpak van alle zijden. In eerste instantie natuurlijk van de hogere en hoogste deelsniveau, aangezien de afstand tussen onderdeel en woongebied — zowel geografisch als figuurlijk — veel kleiner is dan de afstand van

datzelfde woongebied tot de genoemde voorlichtingsdiensten. Het zal nodig zijn, dat hiertoe speciaal opgeleid personeel ter beschikking komt, dat de PR als „full time job” bedrijft en niet naast de een of andere drukke functie. Ik ben van mening dat wij anders nooit zullen komen tot een goede verstandhouding tussen de krijgsmacht als werkgemeenschap en de buitenwereld, het Nederlandse volk. Het effect van een krijgsmacht, ook het preventieve effect, wordt mede — en voor een niet onbelangrijk deel — bepaald door de totale morele en mentale kracht van een volk. Een krijgsmacht moet zich gedragen weten door een positief ingesteld thuisfront, niet alleen wanneer de Nederlandse belangen daadwerkelijk op het spel staan, maar ook wanneer haar taak slechts schijnt te bestaan uit het houden van de wacht langs de grenzen van Europa.

Waakzaamheid en paraatheid werpen alleen vruchten af indien deze begrippen zijn gefundeerd in een vaste wil de vrede te handhaven en te verdedigen.

Wij moeten wel bedenken dat het jaren zal kosten om ook maar een kleine verandering ten gunste te kunnen bespeuren, maar juist daarom is het zo de moeite waard hiernaar met alle macht te streven.

Het verrichten van public-relationsactiviteiten kan hieraan een positieve bijdrage leveren.

Het counter-insurgencyvliegtuig een nieuwe generatie

door A. P. DE JONG, Majoor van de Koninklijke Luchtmacht

Sinds enkele jaren spreekt men in de militaire luchtvaart van een nieuwe categorie gevechtsmachines: de *COIN-vliegtuigen*. Deze speciaal voor de „luchtoorlog tegen opstandelingen” bestemde toestellen moeten aan geheel andere eisen voldoen dan de supersone jachtbommenwerpers der moderne luchtmachten.

Hoewel reeds ruim een jaar geleden een officiële ontwerpcompetitie voor een Amerikaanse interservice-COIN in het voordeel van de North American OV-10A werd beslist, is het nog niet duidelijk op welke wijze en wanneer de COINs straks bij de onderscheidene krijgsmacht delen zullen worden geïntroduceerd.

In dit artikel kunt u lezen hoe de ontwikkeling van het COIN-vliegtuig tot dusver is verlopen.

COINs: klein, wendbaar en zwaar bewapend

De ontwikkeling van kostbare supersone gevechtsvliegtuigen vindt nog steeds voortgang. Na de intrede van het straalvliegtuig bij de luchtmachten van oost en west — nu ongeveer 18 jaar geleden — zijn jaar na jaar snellere, meer gecompliceerde vliegtuigtypen verschenen, die steeds op hun beurt de voorgangers overtroffen in snelheid, plafond, bewapening, navigatiemiddelen, gewicht enz. Het zijn de gevechtsvliegtuigen die qua taak en mogelijkheden bestemd zijn voor inzet in geval van een totale oorlog, een volledig conflict tussen de wereldgrootmachten.

De stabiliserende werking die is uitgegaan van het machtsevenwicht tussen oost en west, alsmede het voortdurend opduiken van kleine, lokale conflicten (Korea, Suez, Kongo, Algerië, Vietnam, Dominicaanse Republiek) hebben echter duidelijk gemaakt dat dikwijls ook behoefte bestaat aan een ander type gevechtsvliegtuig, een toestel dat niet beslist zo snel en hoog moet kunnen vliegen, maar wel wendbaar is en van kleine velden kan opereren. De Amerikaanse strijdkrachten waren de eerste die reeds geruime tijd geleden kenbaar maakten, dat het „verwaarlozen” van deze „tussencategorie” thans tot gevolg heeft dat men niet de beschikking heeft over voldoende materieel dat inzetbaar is in kleinere conflic-

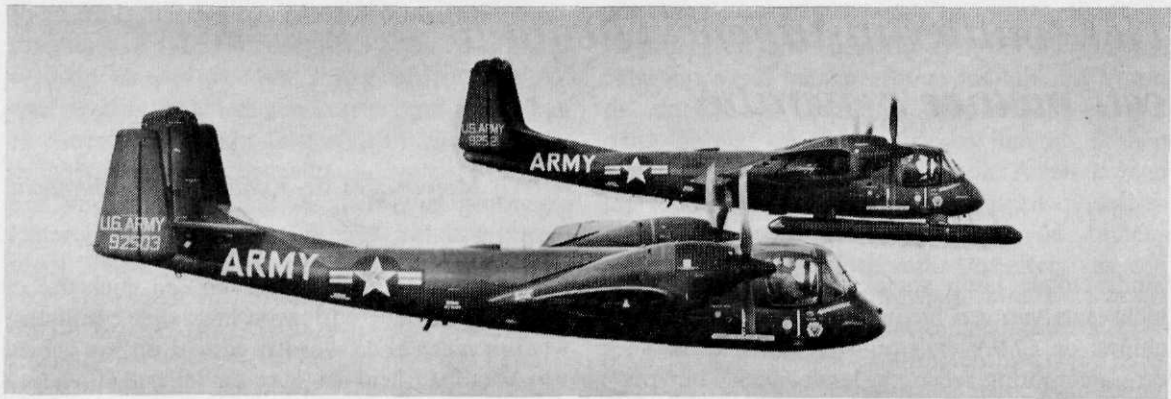
ten, waarbij geen sprake is van een nucleaire of intercontinentale oorlogvoering; die conflicten, waarbij meer eisen worden gesteld op het gebied van wendbaarheid en laag en langzaam vliegen dan aan supersoon vliegen in de stratosfeer.

Voor het eerst trad deze behoefte aan het licht in Korea. Daar bleek de eerste tactische inzet van straalvliegtuigen (F-80 Shooting Star en F-84 Thunderjet) niet voor alle typen aanvalsmisaties even bevredigend te verlopen. Voor bepaalde operaties bleken langzamere oorlogsveteranen als de B-26 Invader, P-51 Mustang en zelfs T-6 Harvard beter te voldoen. Ook tijdens de strijd van de Fransen in Algerië deed men een soortgelijke ervaring op. Daar lagen de omstandigheden op het punt van de inzet van langzame en wendbare vliegtuigen nog aanmerkelijk gunstiger wegens het ontbreken van vijandelijke weerstand in de lucht.

De in de loop der jaren uitgekristalliseerde behoefte aan een conventioneel gevechtsvliegtuig voor inzet bij lokale conflicten leidde op de duur tot het ontstaan van een nieuwe generatie lichte aanvalsvliegtuigen, de zg. *counter-insurgency-vliegtuigen*. De afkorting voor counter insurgency (letterlijk: tegen opstandelingen) werd COIN, een type-aanduiding die enkele jaren geleden officieel door het Pentagon werd ingevoerd en thans in kringen van de militaire luchtvaart gemeengoed is geworden.

Ontwikkeling van de COIN

De eerste stappen naar de ontwikkeling van een COIN-vliegtuig werden gezet door de Amerikaanse marine. Deze schreef reeds in 1951 een ontwerpcompetitie uit voor een verkennings- en verbindingshelikopter, die de waarnemingsfuncties van het lichte vliegtuig met vaste vleugel zou moeten combineren met de mogelijkheden van de reddingshelikopter. De studie die hieruit voortvloeide toonde aan dat het op dat tijdstip niet mogelijk was beide eisen op bevredigende wijze te laten uitvoeren door één type vliegtuig. Een alternatieve studie om na te gaan of een con-

Afb. 1 De Grumman OV-1 Mohawk is een bewapende „front line observation aircraft”, in gebruik bij het Amerikaanse leger. Deze machines worden o.m. ingezet bij de 1e US Cavalry Division in Vietnam. Op onze foto op de voorgrond een OV-1C met een infrarood opsporingsstelsel aan boord, daarachter een OV-1B, voorzien van een zijwaarts ziend radarsysteem in de sigaarvormige gondel onder de romp. De toestellen treden in paren op als geïntegreerd surveillancesysteem t.b.v. legercommandanten die inlichtingen nodig hebben over grondobjecten

ventioneel STOL-vliegtuig aan dezelfde specificatie zou kunnen voldoen, werd door gebrek aan subsidie ter zijde gelegd.

Enige tijd later leidde een gezamenlijke specificatie van het Amerikaanse leger en het U.S. Marine Corps voor een nieuw verkenning- en aanvalsvliegtuig tot de ontwikkeling en productie van de Grumman OV-1 Mohawk, een „frontline observation aircraft” uitgerust met twee schroefturbines en met een maximumsnelheid van 300 mph (afb. 1). Deze machine doet thans dienst bij eenheden van de U.S. Army Aviation. In zekere zin combineert de Mohawk de verkenningstaak met de mogelijkheid tot aanvalsmisies, hoewel deze laatste zeker secundair zijn. Ten gevolge van financiële beperkingen trok het U.S. Marine Corps zich na enige tijd uit dit project terug.

In 1960 kwam het Marine Corps met een nieuwe specificatie voor een aanvalshelikopter. Dit leidde tot de aanschaffing van een groot aantal Bell UH-1E Iroquois helikopters ter vervanging van de Cessna L-19 Birdog hoogdekker, tot dan de standaardverkenner van het Corps. In aansluiting op deze ontwikkeling kwam opnieuw van de zijde van het U.S. Marine Corps de suggestie te komen tot de ontwikkeling van een zeer eenvoudig aanvalsvliegtuig, niet bijzonder snel, maar geschikt om te dienen als aanvulling op de hedendaagse supersone tactische gevechtsvliegtuigen.

Dit voorstel kreeg de aanduiding L2VMA, „light-light marine attack aeroplane”. Het ging hier om een betrekkelijk klein vliegtuig met twee staartbomen, zoals ook de latere COIN-vliegtuigen, zoals Charger en OV-10A, bleken te hebben. De bedoeling was, hiermee een nieuwe klasse te creëren van een simpel, gewapend verken-

ningsvliegtuig, dat zich zou kunnen bewegen in de omgeving van de frontlijn en zou kunnen worden ingezet op bataljons- en regimentsniveau. Medio 1961 kreeg de Amerikaanse marineluchtvaartdienst het verzoek de technische evaluatie van deze L2VMA ter hand te nemen, terwijl het Marine Corps de ontwikkeling van het project verder voortzette. Een belangrijke toevoeging aan dit project was op dat tijdstip die van de transporttaak; ook werd een uitbreiding gegeven aan de wapenmogelijkheden.

Voorlopers van de COIN bij de USAF: oorlogsveteranen

Zoals geschetst speelde de voorgeschiedenis van de COIN zich voornamelijk af onder supervisie van de Amerikaanse marine en mariniers. Dit mag overigens niet tot de conclusie leiden dat de Amerikaanse luchtmacht niet de behoefte aan een soortgelijk vliegtuigtype zou voelen. Integendeel, ook bij de USAF was reeds in 1951 vastgesteld dat naast de straalvliegtuigen (F-80, F-84 en F-86) voor bepaalde doeleinden langzamere aanvalsvliegtuigen nodig zouden zijn. Bij het ontbreken van een modern type greep men terug naar oude oorlogsveteranen die nog in de surplusvoorraden in de V.S. aanwezig waren. Een speciale eenheid werd opgericht onder de naam „USAF Special Air Warfare Centre”, uitgerust met oldtimers als de Douglas B-26 Invader, de North American T-28D trainer, en transportvliegtuigen als de C-47 Dakota en C-46 Commando. Deze door vrijwilligers in legeruniform gevlogen toestellen vormden de Eerste Luchtcommandogroep, bestemd voor het uitvoeren van testprogramma's en het opleiden van

Afb. 2 Van de standaard-straaltrainer Cessna T-37 van de USAF is eveneens een COIN-versie gebouwd, de YAT-37E. Onder de vleugel kan deze machine een grote variëteit van bommen, raketten, napalm en wapengondels meevoeren. De YAT-37 is echter niet in serieproductie gekomen

vliegers voor luchtoperaties tegen opstandige groepen en strijdkrachten. Deze luchtcommando's hebben nu verscheidene jaren van ervaring in Zuid-Vietnam, Mali en Panama. Behalve de opleiding van Zuidvietnamese bemanningen in operaties met conventionele vliegtuigen, omvatte het programma vele facetten van tactische steun.

Geleidelijk ging men over tot het ombouwen van meer efficiënte en modernere lesvliegtuigen voor de feitelijke COIN-taak. Voor de specifieke „close support”-taken werd de North American T-28 uitverkoren, een tweepersoons trainer, die kort na de oorlog de befaamde T-6 Harvard in de Amerikaanse vliegopleidingen opvolgde. Deze T-28, waarvan er meer dan 1000 beschikbaar waren, werd geschikt gemaakt voor het meevoeren van twee .50 mitrailleurs in afneembare vleugelgondels plus twee ophangschotten voor bommen van 500 lbs, alsmede twee raketlanceerders voor 8 raketten van 70 mm. Uiteraard zijn op deze aanvalsconfiguratie velerlei variaties mogelijk.

Behalve de Amerikaanse luchtcommando's ontvingen ook de luchtmachten van Zuid-Vietnam en Thailand de bewapende T-28's; voorts zette de Franse Armée de l'Air een groot aantal van deze machines onder de naam Fennec in Algerië in.

Naarmate de ervaringen met deze T-28 aanvalsversie vermeerderden, werd duidelijk dat de machine in haar COIN-rol, behalve een aantal voordelen, verscheidene zwakke punten had. Vooral de toenemende vijandelijke luchtafweer deed de behoefte ontstaan naar een sneller vliegtuig.

Op grond hiervan werd o.a. een tot aanvalsvliegtuig omgebouwde straaltrainer beproefd, de YAT-37D van Cessna. Deze, in vergelijking met de T-28 veel snellere machine kreeg een bewa-

pening van een .30 Minigun in de neus (6000 schoten per minuut) alsmede een aantal bommen raketophangpunten onder de vleugel. De evaluatie van dit veelbelovende type heeft echter niet geleid tot een productieorder van de USAF (afb. 2).

Inmiddels steeg de behoefte aan werkelijke COIN-vliegtuigen, hoewel het nog jaren zou duren voordat een als zodanig ontworpen toestel beschikbaar zou komen. Verschillende interimtypen verschenen ten tonele, zoals de B-26K, ook wel de „Counter Invader” genoemd, een oorlogsveteraan, die een volledige verjongingskuur had ondergaan. Een veel grotere rol speelde (en speelt nog) de Douglas Skyraider, een eenmotorige aanvalsmachine, die de Amerikaanse marine in 1947 in dienst nam op haar vliegdekschepen; 16 jaar daarna, in 1963, ging voor deze Skyraider een „tweede ambtstermijn” in, ditmaal bij de USAF. De Skyraider bleek, wat snelheid, wapenmogelijkheden en wendbaarheid betreft, goed te voldoen aan de eisen, die voor de „interim-COIN” golden. In surplusvoorraden waren nog honderden van deze machines beschikbaar zodat een snelle operationele inzet mogelijk was. Zo verscheen de Skyraider spoedig aan het Vietnamese strijdtoneel. Met zijn ruim 3 t aan uitwendige wapenlast bleek dit toestel een geduchte aanvalsmachine, die bovendien minder kwetsbaar is dan straalvliegtuigen voor het vuur van lichte afweerwapens.

Naar de „echte” COIN

Inmiddels was in 1961 ook de afdeling Research and Engineering van het Amerikaanse Department of Defense (DDR & E) zich voor het COIN-project gaan interesseren. Deze afdeling

zag in het project een mogelijkheid om een vliegtuig te ontwikkelen dat in het kader van de militaire hulpverlening aan MAP-landen over de gehele wereld zou kunnen worden geleverd.

Tot medio 1963 werden de voortgezette ontwerpstudies van de luchtvaartindustrie en de strijdkrachten in de V.S. gecoördineerd door de Amerikaanse marineluchtvaartdienst. Toen verklaarde het DDR & E dat de studies hadden aangetoond, dat het vliegtuig groter, zwaarder, duurder en van lagere prestatieklasse zou worden dan aanvankelijk was gewenst.

In aansluiting hierop werd tenslotte een COIN-werkgroep ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van land-, zee- en luchtmacht, het marinierskorps en het DDR & E. Het werk van deze werkgroep deed de COIN eindelijk meer gestalte krijgen en leidde tot de definitieve vaststelling van een gedetailleerde specificatie onder de naam LARA (= Light Armed Reconnaissance Aircraft).

De Amerikaanse vliegtuigindustrie werd uitgenodigd in het kader van deze LARA-ontwerpcompetitie in maart 1964 voorstellen in te dienen voor een COIN-vliegtuig. Tot de specifieke eisen, waardoor dit COIN-type zich zou onderscheiden van de bestaande typen verkennings- en verbindingsvliegtuigen, behoorden:

- a. een bewapening van vier .30 mitrailleurs met 2000 schoten;
- b. de mogelijkheid om missies als de Sidewinder mee te voeren;
- c. de mogelijkheid voor ophanging van een gondel met 20 mm kanon;
- d. het kunnen opereren van geïmproviseerde terreinen en van vliegkampschepen;
- e. het in de start bestuurbaar blijven bij uitvallen van één van de schroefturbinemotoren;
- f. het kunnen uitvoeren van een duik van 50° van 25.000 ft bij maximale snelheid;
- g. bij start voor een gewapende verkenning binnen 800 ft over een 50 ft hoog obstakel heen kunnen komen.

Tot de specifieke missies van de COIN zouden behoren:

- a. „close support” met bommen- of wapenlast van 1000 kg, 2 man bemanning en brandstof, voldoende voor 1 uur kruisen binnen een straal van 50 mijl;
- b. visuele verkenning met 2 man bemanning bij een vliegduur van 3½ uur;
- c. het vervoeren en afwerpen van vrachten tot 2000 kg totaal, c.q. 6 parachutisten.

Voorts zou het type geschikt moeten zijn om met amfibische drijvers te worden uitgerust en te opereren.

Gedurende de gehele ontwikkelingsperiode van het COIN-project is grote nadruk gelegd op de zo gering mogelijke kosten van het te kiezen type. Gestreefd werd naar een stuksprijs van maximaal \$ 100.000. De studie en evaluatie van de Amerikaanse marineluchtvaartdienst toonden echter aan, dat dit bedrag eerder in de orde van \$ 300.000 zou komen te liggen.

Tot de algemene constructie van de COIN behoorden 2 schroefturbinemotoren, tandemcockpit, STOL-eigenschappen, licht gewicht en zo gering mogelijke afmetingen. Van de gewenste prestaties van de LARA noemen wij de maximumsnelheid van tenminste 290 mph, een maximale startaanloop van 800 ft en een plafond op één motor van tenminste 10.000 ft. Ook zou de LARA bijzonder robuust moeten zijn en een krachtenfactor van 8 g moeten kunnen verdragen.

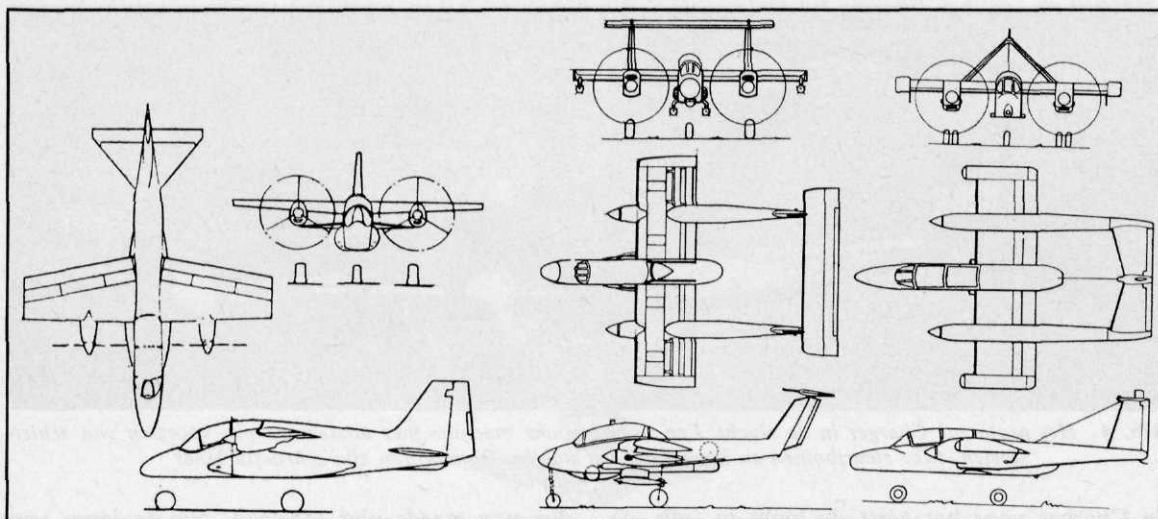
De evaluatie

De in september 1963 aan 22 Amerikaanse en Canadese vliegtuigfabrieken gezonden specificatie werd in december 1963 door 11 fabrikanten geaccepteerd. Medio 1964 bleken er van de aangeboden eerste voorstellen 7 in aanmerking te komen voor een nadere evaluatie door de Amerikaanse marineluchtvaartdienst, die daartoe door de COIN-werkgroep was aangewezen. Het waren de ontwerpen van Beech, Douglas, Lockheed, General Dynamics/Convair, Helio, Martin en North American.

De evaluatie van de inzendingen nam geruime tijd in beslag. Zoals wel kon worden verwacht leken verscheidene van de ingediende ontwerpen op elkaar. De projecten van North American, General Dynamics/Convair en Martin hadden alle de tweestaartbomenconstructie (afb. 3).

OV-10A versus Charger

Na lang wikken en wegen werd tenslotte eind 1964 de winnaar van de LARA-competitie bekendgemaakt, nl. de North American met het OV-10A-project (fabrieksaanduiding NA-300). Gelijktijdig werd de fabriek een order ter waarde van \$ 15 miljoen voor 7 prototypen gegund. Overigens heeft deze beslissing, genomen door de Amerikaanse marineluchtvaartdienst, namens

Afb. 3 Silhouetafbeeldingen van drie der COIN-ontwerpen voor de Amerikaanse LARA-competitie; v.l.n.r.: de Lockheed CL-760, de Convair 48 Charger en de Martin COIN. Beide laatste hebben de twee-staartbomen-configuratie

en in opdracht van alle krijgsmachtdelen, niet de onverdeelde instemming van alle partijen gekregen. Het Amerikaanse leger en het Marine Corps hebben namelijk hun voorkeur uitgesproken voor het General Dynamics/Convair-project, de Charger (zie omslagfoto). De mariniers waren bovendien de enigen, die directe belangstelling hadden voor de produktie van een COIN-type, waarvan men er op korte termijn 100 nodig had. Op aandringen van deze zijde heeft het Pentagon besloten ook General Dynamics/Convair een subsidie te verlenen. Deze maatschappij had nl. besloten op eigen risico toch een prototype van haar project te bouwen om in vergelijkende vliegproeven alsnog te bewijzen dat ook de Charger volledig aan de gestelde eisen voldoet. Onafhankelijk van de kansen die de Charger eventueel nog heeft voor een bestelling van één van de Amerikaanse krijgsmachtdelen, wil General Dynamics/Convair een grootscheepse campagne in het buitenland opzetten om daar het type te verkopen. Er is een programma opgesteld om binnen 2 jaar na het ontvangen van de orders 244 Chargervliegtuigen te leveren; binnen 34 maanden kunnen 500 toestellen gereed zijn. Gebaseerd op een orderportefeuille van 500 vliegtuigen zal de prijs \$ 250.000 per stuk bedragen.

De order voor 500 COIN-vliegtuigen als beloning voor het winnen van de LARA-competitie is echter toegezegd aan North American.

Merkwaardig is het overigens dat voorjaar 1966 de definitieve bestelling nog steeds niet is gedaan. In dit verband is waarschijnlijk ook de weigering

van de Amerikaanse militaire commandanten in Vietnam om de OV-10A daar te gebruiken, van belang geweest. Deze hebben nl. minister McNamara laten weten dat men daar momenteel geen behoefte ziet dit type op grote schaal te gaan inzetten, omdat de thans in gebruik zijnde vliegtuigen in de huidige militaire situatie nog bevredigend voldoen . . .

Wordt de COIN-produktie hierdoor nu op de lange baan geschoven? Dat lijkt ons niet waarschijnlijk. De chefs van staven hebben zich immers duidelijk uitgesproken over de noodzaak van het COIN-vliegtuig. De moeilijkheid ligt echter in de keuze van een eenheidstype, dat aan de verlangens van alle belanghebbenden voldoet. De Amerikaanse luchtmacht is bv. nog niet tevreden over de snelheidsmogelijkheden van het gekozen type. Zij meent nl. dat, gezien de thans in het Verre Oosten ongedane ervaringen, een hogere maximumsnelheid nodig is om minder kwetsbaar te zijn voor het afweervuur van lichte wapens. De verliezen aan vliegtuigen in Vietnam en Laos hebben volgens de luchtmacht aangetoond dat een snelheid van tenminste 325 mph zeker vereist is.

Het praktische beproevingsprogramma van Charger en OV-10A is intussen van start gegaan. De verliezer van de LARA-competitie, de Charger, was merkwaardig genoeg ruim een half jaar eerder gereed voor de proefvluchten dan de winnaar, de OV-10A. Op 25 november 1964 ging

Afb. 4 Het prototype Charger in de vlucht. Een tweepersoons machine met tandemcockpit, voorzien van schietstoelen, twee staartbomen en hoog geplaatst stabilo. De motoren zijn schroefturbines

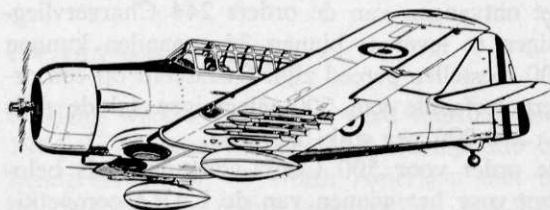
de Charger voor het eerst de lucht in (afb. 4). Het prototype Charger heeft een uitgebreid testprogramma afgewerkt, waarin gesimuleerde verkennings- en aanvalsmisaties waren opgenomen. Naar aanleiding van de daarbij opgedane ervaringen zijn inmiddels tientallen modificaties aangebracht, waaronder vinnen op de staartbomen om de stabiliteit bij lage snelheden te verbeteren. Een nieuwe slag voor het General Dynamics/Convair-project was het verongelukken van het Charger-prototype op 19 oktober 1965. Convairs testvlieger wist zich daarbij tijdig met de schietstoel in veiligheid te brengen. Dit, aan een motorstoring te wijten, ongeval heeft nog geen wijziging gebracht in de koppige plannen van GD/C om de concurrentiestrijd met North American te blijven voortzetten. Deze activiteiten richten zich nu speciaal op de export van de Charger. Enkele maanden geleden is een aantal deskundigen van de RAF in de V.S. geweest om de COIN-vliegtuigen onder de loep te nemen. De Britten overwegen thans een bestelling, alsmede licentiebouw van één der typen. Ook de Braziliaanse luchtmacht is sterk geïnteresseerd in de aanschaffing van een COIN. De Braziliaanse luchtmacht heeft korte tijd geleden reeds een COIN-squadron opgericht, dat is uitgerust met T-6 Harvard vliegtuigen, bewapend met .30 mitrailleurs en voorzien van bommen en raketten onder de vleugel (afb. 5). In gezamenlijke manoeuvres van de drie krijgsmacht delen heeft dit eerste COIN-squadron reeds geopereerd tegen „groepen opstandelingen” in de Braziliaanse jungle.

Naar een super-COIN?

Intussen is de lange weg naar de eerste als zodanig ontwikkelde COIN voor squadrongebruik

dus nog steeds niet afgelegd. Na de jaren van ontwerpcompetitie, evaluatie en testen van prototype heeft men nu bijna het stadium bereikt waarin de uitverkoren COIN, de North American OV-10A, in de praktijk (in Vietnam) de vuurdoop zou kunnen ondergaan. De huidige militaire leiders aldaar geven echter nog de voorkeur aan de thans in gebruik zijnde typen. Dit impliceert dat men vooralsnog de luchtoorlog zal voortzetten met de combinatie van snelle straalvliegtuigen (F-100, F-104, F-105 en F-5 van de USAF, en Skyhawk, Phantom en Crusader van de US Navy) en langzame typen voor specifieke opdrachten, als de B-26K, Skyraider, T-28D en gewapende helikopters.

Een andere verdragende factor in de COIN-affaire is het nieuwe voorstel van de USAF om te komen tot een „super-COIN”. De USAF heeft daartoe een „special operational requirement” uitgegeven. In deze specificatie worden de eisen voor een super-COIN beschreven: de dubbele taak van aanvals- en verkenningsvliegtuig en transport-COIN-vliegtuig. Deze twee taken moeten worden vervuld door verschillende uitvoeringen van hetzelfde vliegtuig. De Amerikaanse luchtmacht wil een eerste serie van 300 toestellen in de aanvalsversie en 60 in de transportcon-

Afb. 5 De Braziliaanse luchtmacht heeft enkele maanden geleden een speciaal COIN-squadron opgericht, voorzien van bewapende Harvards. Met succes werden de toestellen reeds ingezet tijdens junglemanoeuvres van het Braziliaanse leger

figuratie bestellen. Tot de prestatie-eisen van deze super-COIN behoren een maximumsnelheid van 400 mph, een bereik van 1000 zeemijl, en de motoren moeten een vermogen van 1000 pk hebben. Nagegaan zal nu worden of een uitvoering van de reeds bestaande Charger of OV-10A kan worden gerealiseerd, die aan de gestelde eisen voldoet.

Al met al is het laatste woord over het COIN-vliegtuig nog niet gesproken. Vast staat echter wel, dat de COIN te zijner tijd zal worden ingevoerd, niet slechts in de strijdkrachten van de V.S., maar ook daarbuiten. Indien daartoe aanleiding bestaat zullen wij gaarne in deze kolommen op de voortgang in deze materie terugkomen.

Nieuwe uitgave

Soviet military policy, door R. L. Garthoff, 276 blz.
Uitg.: F. A. Praeger, New York, 1966. Prijs: \$ 6.50.

Dr. Garthoff is een bekend gezaghebbend schrijver en adviseur van de Amerikaanse regering inzake Sovjet-militaire en politiek/militaire aangelegenheden. Van zijn werken noemen wij: *Soviet strategy in the nuclear age*, *The soviet image of future war*, en *Soviet military doctrine*.

De inhoud van dit boek omvat meer dan de titel suggereert: het omvat de invloed van het militaire apparaat op de Sovjetgemeenschap, ideologie, binnen- en buitenlandse politiek; het omvat de Sovjetbenadering van de problemen van oorlog, vrede en revolutie. Het belangrijkste probleem in dit boek is de plaats die de oorlog inneemt in de huidige communistische ideologie. Schr. komt na een uitvoerige analyse tot de conclusie dat de Sovjetleiders een (beperkte) nucleaire oorlog willen vermijden: „de atoombom maakt geen onderscheid tussen imperialisten en de werkende klasse”. De communistisch-Chinese leiders beschouwen dit als verraad, zij stellen de wereldrevolutie centraal en vinden dat de Sovjetleiders de rol en uitwerking van de kernwapens overdrijven. De Sovjetleiders menen uiteindelijk de wereldrevolutie te bereiken door andere vooral jonge, gedekolonialiseerde landen aan te trekken door de kracht van hun economisch, sociaal en staatkundig systeem. In de onderontwikkelde landen dient de communistische invloed geleidelijk en voorzichtig te worden opgebouwd: „nationale bevrijdingsoorlogen” mogen slechts plaatsvinden indien er een grote kans op succes is. Toch dient de sterke Sovjet-strategische kernmacht te blijven gehandhaafd om als „deterrent” of „counterdeterrent” te kunnen optreden; ook de conventionele strijdkrachten blijven noodzakelijk.

A. C. de J.

Moderne gedachten over de krijgstucht

door mr. R. M. R. VAN DER HEIDE, Kapitein van de Militair-Juridische Dienst

Inleiding

Bij de behandeling van de Rijkswet van 4 juli 1963 (Staatsblad 294) tot wijziging van onder meer de Wet op de Krijgstucht (WK), kwamen in het Voorlopig Verslag enkele vragen naar voren, die suggereerden dat het militair tuchtrecht naar inhoud en vorm niet meer paste bij het rechtsbewustzijn en de gedachtenwereld van de huidige (dienstplichtige) soldaat.

In de Memorie van Antwoord stelt de minister dat hij betwijfelt of de tijd rijp is voor een verdere herziening van de WK en of men deze wet werkelijk als sociaal-psychologisch verouderd kan beschouwen.

Daarentegen wijst de Nationale Raad Welzijn Militairen — in zijn advies betreffende „Verhouding Volk-Krijgsmacht” van 20 oktober 1959 — met spijt op het feit, dat de WK en het Reglement betreffende de Krijgstucht (RK) nog niet aan een herziening zijn onderworpen. Met name zou moeten worden getracht de redactie en formulering van de vastgelegde beginselen meer in overeenstemming te brengen met de gedachten-gang en uitdrukkingswijze, behorend bij onze moderne tijd.

Hoewel in deze problemen nooit een categorisch antwoord is te geven en een rustpunt in de ontwikkeling nog niet schijnt te zijn bereikt, lijkt het mij goed in de algemene discussie bij te dragen door enkele gedachten over moderne krijgstucht te ontwikkelen. Wanneer ik mij (te) scherp uitdruk, doe ik dit alleen om duidelijk te accentueren dat wij gedurende geruime tijd Nederlandse jonge staatsburgers opvoeden. Onze verantwoordelijkheden jegens de staat en vooral jegens de ouders van de dienstplichtige militairen moeten wij voortdurend terdege beseffen. Repercussies van een slechte krijgstucht en dus van een slechte opvoeding richten zich immers primair tegen de krijgsmacht en haar gezagsdragers, tot grotere schade van beiden, dan wij wel vermoeden.

Algemeen

Een opsomming, van wat onder de krijgstucht moet worden verstaan, vinden wij in art. 1 RK:

De krijgstucht omvat de handhaving van regelmaat en orde in alle, zelfs in de schijnbaar nietige zaken, de militaire dienst betreffende; stipte nakoming van alle voorschriften en nauwgezette voldoening aan de ter zake van dienst gegeven bevelen, ook waar deze slechts kleinigheden betreffen. Zij eist een voortdurend besef van ondergeschiktheid aan iedere hoger geplaatste, het nalaten van elk min voegzaam en met de waardigheid van de militaire stand strijdig gedrag en in het algemeen onafgebroken plichtsbetrachting.

Vooropgesteld dient te worden, dat wetten een afspiegeling en een bevestiging van de erkende gevestigde normen in een maatschappij vormen; zij mogen dus nooit een doel op zichzelf zijn of indruisen tegen het rechtsgevoel van een maatschappij. De Wet op de Krijgstucht moet dus ook alle normen, die gelden in onze militaire maatschappij, omvatten en, zo mogelijk, anticiperen op de meest toegespitste situaties; op het daadwerkelijke gevecht dus. Het handhaven van anachronismen of onduidelijke regels moet worden afgekeurd, omdat de ervaring leert, dat men dan ook de wezenlijke regels niet meer stipt opvolgt. Niets is gevaarlijker dan met sancties te pogen verouderde regels te handhaven; het leidt tot minachting van het recht, met alle gevolgen van dien voor de (militaire) maatschappij. Nu stamt de huidige krijgstucht (WK en RK) uit het jaar 1923, maar de grondslagen werden nog in de daarvóór liggende jaren vastgelegd; van 1889 af werd eraan gedokterd. In die jaren was onze krijgsmacht nog min of meer eenvoudig georganiseerd, verregaande specialisatie was geen regel, de tactiek werkte met grote eenheden, rechtstreeks door één officier gecommandeerd; kortom: er kon als regel worden gewerkt met het onwrikbare bevel vanaf een ongenaakbare ivoren toren. Bovendien was vanzelfsprekend de idee over tucht, etiquette, over moraal en fatsoen mede gebonden aan de toenmalige normen, die ook opgeld deden buiten het leger.

Momenteel is de organisatie ingewikkeld, specialisatie viert alom hoogtij, men werkt met numeriek kleinere eenheden, waarvan men volop initiatief verwacht. Dat iedere meerdere in zijn onderdeel grote persoonlijke verantwoordelijkheid en gevoel voor samenwerking moet aankweken

en stimuleren lijkt mij een onbetwistbaar feit. Natuurlijk vereist de huidige zienswijze, waarbij men de krijgsmacht meer en meer beschouwt als een bedrijf, ook een snelle herwaardering van tussenmenselijke verhoudingen.

Handhaving van de krijgstucht en discipline als een doel op zichzelf moet met kracht worden verworpen, dit leidt tot anachronistische toestanden van kadaverdiscipline e.d.

Gedurende de jongste decennia, maar toch zeker sedert 1889, is het normbesef in onze maatschappij zeer veranderd; overduidelijk leven wij nu in een andere gedachtenwereld dan eertijds. Het ligt niet op mijn weg om alle nieuwe normen en gedachten in onze krijgsmacht op te sporen en te analyseren, maar als jurist wacht ik met ongeduld op de sociologen, sociaal-psychologen en organisatiedeskundigen, die de moderne krijgsmacht beschrijven en ontleden. Codificeren van een nieuwe wet op de Krijgstucht is eerst *dán* wetenschappelijk geheel verantwoord. Toch is het wel mogelijk om reeds nu aan de hand van ervaringen en moderne literatuur enkele facetten van een wenselijke nieuwe wet aan te geven.

Vergelijking met civiele maatschappij

Momenteel wordt er ernstig naar gestreefd om de maatschappelijke exclusiviteit van de krijgsmacht te elimineren, om een werkelijk geïntegreerd deel van de totale maatschappij te vormen. Op grond hiervan maakt men in de literatuur veel vergelijkingen tussen de civiele en de militaire maatschappij; met name het gezag is dan vaak onderwerp van gesprek, maar helaas is er niet altijd voldoende begrip voor de specifieke eisen van de krijgsmacht.

In de meeste grote ondernemingen is het leiding geven geënt op militaire principes zoals hiërarchie, stafverantwoordelijkheid, delegatie, enz. en tevens zal in de zelfstandige onderneming het gezag vrijwel altijd autocratisch zijn. Door de grote concurrentie van rivalen is een uiterst snel reageren geboden en dus is trainerend beleidsoverleg uit den boze. De conclusie derhalve dat er eenzelfde basis van leiding geven bestaat in de civiele en in de militaire maatschappij betekent natuurlijk niet dat er verder geen principiële verschillen zouden zijn. De strijdkrachten vechten om het voortbestaan van de Staat en voor de veiligheid van de staatsburgers. Een onderneming daarentegen zet zich in voor een veel kleinere gemeenschap. De strijd in oorlog gaat op leven en dood, bij de leiding van de onderneming gaat

het om het al of niet voortbestaan van de onderneming, met als ergste lot een faillissement.

Het verschil komt het beste naar voren in de gehoorzaamheidsplicht van de militair. Wij moeten het principe, in ondergeschikten medewerkers te zien, die zelf meedenken en medeverantwoordelijkheid dragen, wel scherp gescheiden houden van het oeroude militaire beginsel van bevel en gehoorzaamheid.

Straffe discipline wordt altijd, ook door fervente anti-militairisten als juist erkend. Het is een functionele voorwaarde voor goede efficiënte strijdkrachten. De voortdurend veranderende situaties en opdrachten in het gevecht staan geen lange debatten of tijdrovende toelichtingen toe, nog daargelaten de vrije keus een opdracht te aanvaarden of zelfs te weigeren en een andere taak uit te zoeken. De gehoorzaamheid moet natuurlijk voortkomen uit de overtuiging van haar noodzaak, maar in het toegespitste geval niet voor discussie vatbaar zijn, tenzij dan dat het bevel duidelijk niet juist is (betreft geen dienst, in strijd met het oorlogsrecht enz.).

Inde krijgstucht moeten hiërarchie en het principe van bevel en gehoorzaamheid gehandhaafd blijven, als een conditio sine qua non voor het snel en juist functioneren van de krijgsmacht, met name op het gevechtveld.

Maar onder invloed van de moderne leidingstechnieken in de civiele maatschappij is het gewenst deze principes duidelijker te verklaren, vooral aan de kritische dienstplichtige militairen en ze met meer begrip te hanteren.

Lawrence of Arabia zei volkomen terecht: „Morale was broken down by ignorance”; motivatie van het totale gebeuren, of dit nu een gevechtso opdracht of een reparatieopdracht betreft, is essentieel voor de bevelsontvanger, teneinde later gehoorzaam te kunnen zijn. In veel gevallen zal een intern werkoverleg zeer wel mogelijk zijn, omdat de menselijke behoefte aan mondigheid en rechtszekerheid zo fundamenteel is, dat voldoen hieraan alleen maar betere prestaties oplevert. Ik wil hier betogen, dat het geven van bevelen aan minderen in een hun volkomen vreemde situatie, zonder dat de mindere de noodzaak uit overtuiging kan aanvoelen, licht aanleiding geeft tot onlustgevoelens, verminderde werkprestaties en zelfs tot ongehoorzaamheid.

Gezag en gezagscrisis

Wij leven momenteel in een gezagscrisis, die niet, zoals zovelen denken, dateert van na de Tweede

Wereldoorlog, maar die een produkt is van een eeuwenlange ontwikkeling. Ik doel hier niet op provo's, beatniks en blousons noirs met hun relletjes, maar op de democratisering van het gezag na de periode van het legitieme absolute en goddelijke gezag, een proces dat zijn hoogtepunt vond in de Franse revolutie. Sindsdien moest de gezagsuitoefening rekening houden met gelijkheidsstrevingen, met emancipatie van arbeiders en ex-koloniale volkeren, met lotsverbeteringen dus van een hele bevolkingscategorie.

Het is hier geen voortgang met abrupte bewegingen, doch veeleer een langzaam veranderen, een verleggen van accenten, een verschuiven van tendensen. Vergelijken wij maar eens onze opvoeding in het gezin en op school met die van onze kinderen, beseffen wij eens terdege de veranderinge kijk op de politie in de laatste jaren. Het is aan de sociologen en sociaalpsychologen, dit alles te onderzoeken, opdat wij op de meest wetenschappelijke manier het moderne gezag in onze samenleving gebruiken.

Natuurlijk kan de gezagscrisis leiden tot anarchie en chaos, maar aan de andere kant geeft de verminderde betekenis van het gezag ons de kans tot een herwaardering, van de autocratie naar een vorm van samenwerking op verschillend niveau. Wij moeten, wanneer wij bijvoorbeeld emancipatie van katholieke leken, negers in Amerika, vrouwen in de politiek toejuichen, of tenminste goedkeuren, *niet* de kwade kans lopen, dat wij in ons eigen vak van de totale maatschappij het emancipatieproces niet onderkennen en wellicht onbewust tegenwerken.

Bij de nu opkomende dienstplichtigen is duidelijk een dalende achting te zien voor formele autoriteit en gevestigde instellingen, wat echter geen verwijt inhoudt tegen deze kinderen van hun tijd. Functionele autoriteit wordt zelfs door de „provo” erkend, zonder evenwel een mening te willen geven over de persoon zelf, die bedoelde functie bekleedt. Zowel door de ontwikkeling in de maatschappij en het zich meer bewust worden van de mensen als door de gecompliceerde techniek wordt de meerdere gedwongen zich geestelijk fundamenteel te wijzigen. Het ideaal van weleer dat de meerdere alles kon en wist en door zijn positie alléén autoriteit bezat, is wel voor altijd verdwenen. Geen soldaat twijfelt eraan dat de compagnie een commandant moet hebben. Het is alleen maar de vraag of de commandant erin slaagt het prestige van zijn functie te verwerven. Hij moet zo mogelijk de kunst bezitten om alles te overzien, te coördineren, de

passende voorzorgen te treffen, adviezen in te winnen en te verschaffen en de verantwoordelijkheid van allen in zijn onderdeel te stimuleren.

Conclusie

Wanneer men het (ten dele) eens is met het bovenstaande betoog, dan moet men toch wel mét mij concluderen dat, gezien de eis dat recht de bestaande normen inhoudt, ons gecodificeerd tuchtrecht in zekere mate verouderd is.

In dit verband is zeer behartigenswaard het hoogst interessante motivatieonderzoek van het NIPO, uitgegeven in „Volk en Verdediging” nr 2 en 3 van de gelijknamige stichting. Er worden hier cijfers genoemd betreffende tucht en discipline, die duidelijk aantonen, dat wij, in veler ogen, geen goede krijgstuicht hebben.

Het bekende boek „Men against fire” van S. L. A. Marshall, en de uitstekende dissertatie van A. J. van Meurs „Over de gevechtssuitputting” tonen aan dat het gevechtsveld van allen een „internal policemenhip” vereist en dat de krijgstuicht met deze extreme situaties nog te weinig rekening houdt.

Dit artikel beoogt dus aanpassing van het tuchtrecht aan de eisen van deze tijd te bepleiten, wat niet hetzelfde is als een pleidooi voor slapheid tegenover de ondergeschikten.

Vasthouden aan oude, eertijds uitstekende, regels is in de oorlog dikwijls reeds door de harde realiteit veroordeeld. De krijgsmacht dient niet alleen materieel te worden gemoderniseerd, ook het tuchtrecht moet snel worden aangepast aan de *toekomst*. Een strijd door militairen, in de jaren '70, met de gedachten en de gevoelens van die tijd met het tuchtrecht van 1889 lijkt mij een doelig anachronisme.

Enkele desiderata

Nogmaals beklemtoon ik hier, dat de grondslagen van de krijgstuicht moeten blijven de hiërarchie en de wisselwerking van bevel en gehoorzaamheid. Enkele punten die wel dienen te veranderen zijn hieronder opgesomd.

1. Sedert enkele jaren hebben wij een uitstekend waarderingsstelsel; helaas staat het formeel nog geheel los van de gecodificeerde krijgstuicht. Het stelsel ware te incorporeren in de WK/RK, ten einde duidelijk te accentueren dat straffen en beloningen, als middel tot handhaving van de krijgstuicht, beide een even grote plaats moeten innemen in het tuchtrecht. Nog teveel is de

krijgstucht voor velen een negatief ingesteld begrip, een geheel van hel en verdoemenis. Het is de hoogste tijd dat beide tuchthandhavingsmiddelen op gelijke voet in een *wettelijk voorschrift* worden behandeld.

2. Sedert 1962 bestaat de Handleiding bij het Reglement betreffende de krijgstucht, dus bij de wettelijke toelichting op de WK. Ik ben geneigd hieruit te concluderen dat de tekst van het RK voor velen, zeker de dienstplichtigen, onleesbaar was geworden. Misinterpretaties zijn nu nog heel goed mogelijk, maar alleen een opnieuw redigeren is de juiste oplossing, juist omdat de huidige dienstplichtige zo kritisch is ingesteld.

3. In de Memorie van Antwoord, behorende bij de Rijkswet van 4 juli 1963, stelde de toenmalige staatssecretaris van defensie dat de absolute bewoordingen in het RK geen bezwaar waren, wanneer men ervan uitgaat, dat men bij de hantering van deze normen toch rekening ermee houdt, dat geen mens aan absoluut gestelde normen kan voldoen. Ik heb hiertegen grote bezwaren, omdat op deze manier een wettelijk voorschrift sterk aan waarde inboet. De ruimte tot interpretatie, leidend tot ongewenste onzekerheid bij velen, moet zo klein mogelijk zijn; bij te absolute bewoordingen gaat men zijn eigen normen stellen binnen het raam van het menselijk onmogelijk geachte.

4. Nóg een argument tot herredigeren van het RK: Artikel 27, lid 2 RK leert ons: „De meerdere, die nalaat op te treden tegen de te zijner kennis gekomen krijgstuchtelijke vergrijpen, maakt zich daardoor zelf aan een krijgstuchtelijk vergrijp schuldig”. Dit artikel is interessant in zijn werking in verband met enkele andere artikelen, zoals artikel 20, lid 1: „het zich onvergenoegd betonen over de dienst in het algemeen of over bepaalde dienstbevelen of dienstvoorschriften”, en artikel 8: „de militair zal het voorbeeld geven in het betonen van eerbied voor *alle* overheidspersonen”. Wie regelmatig gesprekken in de mess of in treincoupés beluistert, zal moeten bemenen, dat zeer veelvuldig krijgstuchtelijke vergrijpen worden gepleegd naar de letter van dit Koninklijk Besluit. Maar wordt de consequentie aanvaard: óf optreden door de meerderen, die anders zelf „fout” zijn, óf het opnieuw redigeren van het RK?

5. In de tekst van het RK dient, op grond van de contractuele verplichtingen van de Staat der Nederlanden, veel meer aandacht te worden besteed aan de conventies van Genève van 1949. Plichten en rechten van iedere militair, buiten die

van de krijgsgevangene, zoals vermeld in hoofdstuk II A, moeten overduidelijk bekend zijn, met verwijzing van eventuele sancties.

6. Controle moet naar twee kanten werken, zij dient ervoor te zorgen dat:

- a. de mindere zich volgens de normen gedraagt;
- b. de mindere wordt beschermd tegen enigerlei schade.

Om het rechtsgevoel van de tienduizenden dienstplichtigen meer te bevredigen is het noodzakelijk dat aan het tweede aspect meer aandacht wordt besteed door de commandanten bij hun dagelijks toezicht op de dienst. Het is duidelijk dat dit toezicht het moeilijkst is bij de laagste commandanten, en wel om de eenvoudige reden dat zij nog jong zijn en militaire ervaring missen. Voorts is het juist voor hen zo moeilijk omdat onmiddellijk en ter plaatse moet worden gehandeld; enige bedenktijd wordt hier meestal niet gegund. De commandant kan zijn lagere ondercommandanten helpen door hun vakkennis te vergroten, omdat het toezicht op dit niveau vrijwel geheel een kwestie is van kennis van de desbetreffende voorschriften.

7. Ik wil hier tevens pleiten voor een beter onderricht in de krijgstucht, de nadruk moet meer liggen op het aankweken van begrip. Het zinloos uit het hoofd laten leren van wetsartikelen en rijtjes uit de boeken bederft op voorhand de kans dat de leerling (op elk niveau) nog enige interesse opbrengt voor de wezenlijke zaken.

8. Vooralsnog zie ik geen noodzaak voor de invoering van het systeem van de ombudsman in het militair tuchtrecht. Er zijn genoeg rechtsmiddelen met een wezenlijke inhoud om het rechtsgevoel van een ieder te bevredigen, wanneer hij zich verongelijkt voelt. Aan de periferie van het tuchtrecht en het administratief recht is wellicht wel plaats voor een dergelijke figuur, omdat daar inderdaad soms rechtsmiddelen ontbreken, maar dit valt buiten het kader van dit artikel.

Literatuur

- S. L. A. Marshall — *Men against fire*.
A. J. van Meurs — *Over de gevechtssuitputting*.
C. M. A. Hartman — Enige aantekeningen bij het Reglement betreffende de Krijgstucht. *M.R.T.* 58, 495.
J. M. M. Hornix — Enige beschouwingen over militaire sociale pedagogie. *Marineblad* (1959)997.
A. F. Steffen — Ondergeschiktheid en samenwerking. *VOKL-organ* (1966)(2).
W. Meyer-Detring — Dienstaufsicht im Heer. *Wehr-Wissensch. Rundsch.* (1964)704.
W. Schall — *Führungstechnik und Führungskunst in Armee und Wirtschaft*.
M. Albinski — Gezag en gezagscrisis. *Intermediair* (1966)(1).

De verbindingen van de pantserinfanteriecompagnie (AMX)

Enkele conclusies uit velddienstervaringen

door R. J. A. Th. VAN HEERDE, Kapitein der Infanterie, S3 toegevoegd-SROKI

Het VR7-267 (De pantserinfanteriecompagnie AMX) en het VR7-440/3 (Gevechtsexercitie pantservoertuigen infanterie, 2e druk) verschaffen in het algemeen té summiere gegevens over de wijze waarop de verbindingen in de praktijk dienen te worden gerealiseerd. Vooral waar het gaat over de samenwerking van de verschillende wapens tijdens het uitgestegen en het bereden gevecht.

Bij de benadering van dit probleem wordt uitgegaan van het feit dat de pelotonssergeant zich als voertuigcommandant in het Bravo-voertuig bevindt en dat de tweede AN/GRC-8 in dit voertuig is ingebouwd.¹

De verbindingen van het peloton en de AMX-compagnie

De pelotonscommandant

Deze beschikt over een AN/GRC-8 waarvan de RT-68 staat ingesteld en vastgezet op de compagniesfrequentie voor het bereden gevecht. Bovendien dient m.i. als tweede frequentie op dit toestel de pelotonsfrequentie voor het bereden gevecht te zijn vastgezet. Hierdoor is de pelotonscommandant tijdens de actie in staat om toch nog zijn peloton te kunnen commanderen, indien zijn tweede toestel, de RT-70, onverhoopt mocht uitvallen.

De RT-70 van zijn AN/GRC-8 staat normaal vastgezet op de pelotonsfrequentie die bij het bereden gevecht wordt gebezigd. Bovendien dient m.i. als tweede frequentie op dit toestel de compagniesfrequentie voor het bereden gevecht te worden vastgezet indien het frequentiebereik dit toelaat. Hierdoor wordt bereikt dat, indien de RT-68 uitvalt, de pelotonscommandant mogelijk toch nog zijn compagniescommandant over de ciefrequentie voor het bereden gevecht, kan bereiken. Bovendien heeft pelotonscommandant hierdoor de mogelijkheid om in het geval de zender van zijn RT-70 defect is geraakt en

hij noodzakelijkerwijs zijn peloton via zijn RT-68 moet gaan commanderen, toch nog te kunnen inluisteren op het compagniesnet via de ontvanger van zijn RT-70.

De C/PRC-26D staat gebruiksgereed op het voor de compagnie tijdens het uitgestegen gevecht te bezigen kanaal. De pelotonsordonnans neemt dit toestel, indien er moet worden uitgestegen, met zich mee en overhandigt dit toestel buiten het voertuig aan de pelotonscommandant.

De pelotonssergeant

De pelotonssergeant beschikt over een AN/GRC-8 waarvan de RT-68 staat ingesteld en vastgezet op de compagniesfrequentie (bereden gevecht).

Als tweede frequentie moet naar mijn mening de pelotonsfrequentie (bereden gevecht) op dit toestel zijn vastgezet. Hierdoor is de pelotonssergeant in staat om, indien zijn RT-70 uitvalt, toch nog via zijn RT-68 te kunnen zenden en of ontvangen, op het pelotonsnet.

De RT-70 van zijn AN/GRC-8 staat ingesteld en vastgezet op de pelotonsfrequentie (bereden gevecht). Als tweede frequentie dient op dit toestel de frequentie, die tijdens het uitgestegen gevecht wordt gebezigd, te worden vastgezet.

Indien nu de pelotonscommandant tot het uitgestegen gevecht overgaat, dan draait de pelotonssergeant de knop van zijn RT-70 door tot deze stuit tegen de vooraf vastgezette frequentie voor het uitgestegen gevecht, waarna hij, gebruik makend van zijn RT-70, de pelotonscommandant via diens C/PRC-26D kan bereiken. Wil de pelsgt zijn voertuigen bereiken, dan draait hij de knop weer terug totdat deze stuit tegen de vastgezette pelsfrequentie (bereden gevecht), verzendt zijn bericht en draait onmiddellijk weer terug op de frequentie voor het uitgestegen gevecht.

De RT-68 blijft in principe altijd op de compagniesfrequentie van het bereden gevecht staan.

Indien de compagniescommandant of de plaatsvervangend compagniescommandant geen verbin-

¹ Zie ook: *Mil. Spect.* 135(1966)(7)311

ding kan krijgen met de uitgestegen pelotonscommandant, dan kan dit bericht via de ciefrequentie van het bereden gevecht aan de pelotonssergeant worden verzonden. Deze laatste verzendt dit bericht via zijn RT-70 aan de pelotonscommandant. Dat omgekeerd ook de pelotonscommandant op deze wijze zijn compagniescommandant of plaatsvervangend compagniescommandant kan bereiken, spreekt vanzelf.

Verder verdient het aanbeveling een duidelijke afspraak te maken met betrekking tot de roepnaam van de pelotonssergeant in het compagniesnet. Het is zeer goed mogelijk dat de pelotonscommandant is uitgestegen zonder dat de compagniescommandant hiervan nog op de hoogte is.

Als de compagniescommandant de pelotonscommandant op dat moment over het compagniesnet van het bereden gevecht oproept, dan moet de pelotonssergeant antwoorden met bv. „hier 1D”. Op deze wijze maakt hij zijn compagniescommandant op een zeer eenvoudige wijze duidelijk dat het peloton is uitgestegen. Dit systeem werkt bovendien de verbindingsveiligheid in de hand.

Nu kan zich ook het geval voordoen, dat de pelotonscommandant, terwijl hij in zijn voertuig gezeten is, door zijn compagniescommandant wordt opgeroepen en op dat moment niet kan antwoorden. In dat geval neemt de pelotonssergeant het bericht voor zijn pelotonscommandant over en noemt zich dan bv. „1B”. Dat de pelotonscommandant soms niet direct op een bericht van zijn compagniescommandant reageert kan o.a. worden veroorzaakt door het feit dat hij bezig is met een bevel, of dat zijn radio is uitgevallen, of dat zijn positie van dien aard is dat hij het bericht niet kan ontvangen (afscherming).

Als de pelotonssergeant zich via zijn RT-70 meldt in het uitgestegen net, dan verdient het aanbeveling om hem eveneens de roepnaam „1D” te laten bezigen.

De compagniescommandant

De compagniescommandant vervoert zijn C/PRC-26D en zijn AN/PRC-10A in zijn commandovoertuig. Zijn R-110 staat ingesteld op de bataljonsfrequentie.

Het verdient aanbeveling om de RT-70 eveneens in te stellen en vast te zetten op de bataljonsfrequentie, althans als het frequentiebereik dit toelaat. Deze maatregel kan worden genomen om de verbinding met het bataljon veilig te stellen, indien de R-110 uitvalt.

Bovendien staat op de RT-70 vastgezet de frequentie van het uitgestegen compagniesnet. Indien de compagniescommandant het voertuig verlaat wordt deze frequentie direct door de boordschutter aangebracht.

De compagniescommandant neemt zijn C/PRC-26D en AN/PRC-10A mee als hij het voertuig verlaat. Mochten er berichten voor de compagniescommandant van het bataljon binnenkomen via het commandovoertuig, is de compagniescommandant uitgestegen, en komt de verbinding door de AN/PRC-10A niet rechtstreeks tot stand, dan kunnen deze berichten via de RT-70 aan hem worden doorgezonden.

De sergeant-hoofd verbindingen of de boordschutter zou zich dan in het batsnet én het ciesnet uitgestegen kunnen noemen (roepnaam) 15 Tango, hiermee aangevend dat de compagniescommandant is uitgestegen. Omgekeerd kan de compagniescommandant op deze wijze ook zijn bataljonscommandant bereiken, als hij geen contact kan krijgen d.m.v. zijn AN/PRC-10A. De RT-68 staat ingesteld en vastgezet op de frequentie van het compagniesnet (bereden gevecht). Als tweede frequentie staat de frequentie van het bataljonscommandonet vastgezet.

De plaatsvervangend compagniescommandant

Wil de plaatsvervangend compagniescommandant de compagniescommandant, ingeval diens voertuig wordt vernietigd, volledig kunnen vervangen, dan dient hij naar mijn mening de beschikking te hebben over dezelfde verbindingsmiddelen als de compagniescommandant.

Het is in de praktijk zeer handig gebleken om de plaatsvervangend compagniescommandant te voorzien van een C/PRC-26D uit de reservevoorraad van de compagnie. Met dit toestel kan hij dan inluisteren op het „uitgestegen” compagniesnet daar hij de RT-70 mist.

De verbindingen met het tankpeloton

De pelotonscommandant van het tankpeloton beschikt over een AN/GRC-7. Om zijn taak naar behoren te kunnen uitvoeren zal hij, indien onder bevel van een pantserinfanteriecompagnie, verbinding moeten kunnen onderhouden met zijn peloton, met zijn compagniescommandant via het „bereden” compagniesnet en met de compagnie via het „uitgestegen” compagniesnet, indien het uitgestegen gevecht wordt aangegaan.

Uitgaande van de hiervoor aangegeven taakomschrijving en de beschikbare verbindingsmiddelen,

zijn er voor de pelotonscommandant in het algemeen drie mogelijkheden voor het onderhouden van verbinding.

Het is bv. mogelijk om de RT-70 in te stellen en vast te zetten op de frequentie die wordt gebezigd tijdens het uitgestegen gevecht. Als tweede frequentie kan zo mogelijk de frequentie van het tankpelotonsnet op deze radio worden vastgezet (dit indien de RT-68 mocht uitvallen). De RT-68 kan in dit geval dan worden ingesteld en vastgezet op de frequentie van tankpelotonscommandonet. Als tweede frequentie moet dan worden vastgezet de frequentie van het „bereden” compagniesnet(zenden). De R-110 moet bij deze oplossing staan ingesteld op de frequentie die door de compagnie tijdens het bereden gevecht wordt gebruikt.

Bij de tweede mogelijkheid van verbinding kan de RT-70 worden ingesteld en vastgezet op de frequentie van het tankpelotonscommandonet. Als tweede frequentie kan dan op dit toestel worden vastgezet de frequentie die tijdens het uitgestegen gevecht wordt gebezigd. De RT-68 dient dan te worden ingesteld en vastgezet op het „bereden” compagniesnet. Als tweede frequentie kan bovendien worden vastgezet de frequentie van het pelotonscommandonet (dit indien de RT-70 mocht uitvallen). De R-110 moet dan worden afgesteld op de frequentie van het „uitgestegen” net, teneinde een oproep van de uitgestegen compagniescommandant, via diens C/PRC-26D, te kunnen ontvangen.

Bij de derde verbindingsmogelijkheid kan de RT-70 staan ingesteld en vastgezet op de compagniesfrequentie van het bereden gevecht. Als tweede frequentie moet dan de compagniesfrequentie van het uitgestegen gevecht worden vastgezet. Indien tot deze oplossing zou worden besloten, dan zou de RT-68 moeten staan ingesteld en moeten worden vastgezet op de frequentie van het tankpelotonscommandonet. Als tweede frequentie kan dan de compagniesfrequentie van het bereden gevecht worden vastgezet (dit indien de RT-70 uitvalt). De R-110 moet m.i. bij deze oplossing eveneens worden vastgezet op de frequentie van het uitgestegen gevecht. De derde verbindingsmogelijkheid heeft twee zeer grote nadelen: de RT-70 heeft nl. voor het gebruik op het compagniesnet een te klein afstandsgebied en kan bovendien alleen maar op het bereden compagniesnet worden gezet indien de aan de compagnie toegewezen frequentie binnen het frequentiegebied van de RT-70 ligt.

Om deze reden hebben de als eerste en tweede mogelijkheid genoemde oplossingen, naar mijn mening de voorkeur. Bij deze twee mogelijkheden moet altijd met een toestel worden overgegaan op een andere, weliswaar vooraf vastgezette, frequentie. Mijns inziens verdient mogelijkheid één de voorkeur, alhoewel mogelijkheid twee ook zeer goed uitvoerbaar is gebleken.

De verbinding met de andere tanks

Dze beschikken alle¹ over een RT-68 en een RT-70. De niet door deze tanks op het pelotonsnet gebruikte radio kan worden afgesteld op het bereden compagniesnet, althans als het frequentiegebied dit toelaat (inluisteren) en anders op frequentie voor uitgestegen gevecht (inluisteren). Bovendien is het veelal ook bij de tanks mogelijk om, gebruik makend van een tweede vastgezette frequentie, ervoor te zorgen dat de belangrijkste verbinding altijd kan worden gehandhaafd, ook al zou het toestel dat in eerste instantie voor deze verbinding moet zorgen, door storing uitvallen.

Verbindingen van en met de waarnemers van de artillerie en mortieren 4.2 inch

De waarnemers verplaatsen zich tijdens het bereden gevecht, zoals bekend, in hetzelfde rupsvoertuig-commando. Dit voertuig is afkomstig van de pantserondersteuningscompagnie-AMX. De waarnemer van de mortieren 4.2 inch beschikt in dit voertuig over een AN/GRC-8. Bovendien is hij in het bezit van een AN/PRC-10A waarmee hij verbinding kan onderhouden met zijn vuurregelingscentrum, indien hij zonder voertuig de uitgestegen infanterie moet volgen. Daar de waarnemer, indien hij het vuur moet leiden op dat moment aan één positie is gebonden, verdient het aanbeveling hem zo nodig van een extra radio te voorzien voor het uitgestegen gevecht. Dit toestel (een C/PRC-26D) kan hem worden verschaft uit de reservevoorraad van de compagnie. Deze radio kan hij dus bezigen als hij vanaf zijn waarnemingspositie niet rechtstreeks (mondeling) contact heeft met de compagniescommandant van de te steunen compagnie, die op dat moment uitgestegen vecht. Bovendien kan de waarnemer gebruik maken van een afstandsbedieningsapparaat, indien hij het vuur kan leiden vanuit de omgeving van zijn voertuig. Mocht hij zelf niet in het bezit zijn van een dergelijk apparaat, dan kan hij één van de

¹ Afgezien van de AM-65.

twee organiek aan de compagnie toebehorende toestellen ter beschikken krijgen.

Voor de waarnemer van de mortieren bestaan m.i. gedurende het bereden gevecht twee verbindingsmogelijkheden.

Het is mogelijk om verbinding te onderhouden met de compagnie door de RT-70 af te stellen en vast te zetten op de bereden compagniefrequentie. De RT-68 moet dan worden ingesteld en worden vastgezet op de frequentie die door het vuurregelingscentrum wordt gebruikt.

Bij de tweede verbindingsmogelijkheid, die op het eerste gezicht nogal ingewikkeld lijkt, maar het in werkelijkheid niet is, wordt de RT-70 ingesteld en vastgezet op de frequentie van het vuurregelingscentrum (inluisteren). Als tweede frequentie moet dan op dit toestel worden vastgezet de frequentie van het compagniesnet („bereden”). Het spreekt vanzelf dat dit alleen kan worden gerealiseerd indien de frequenties van het vuurregelingscentrum en de bereden compagnie binnen het frequentiebereik van de RT-70 vallen. De RT-68 moet in dit geval worden vastgezet en ingesteld op de frequentie van de bereden compagnie. Verder moet op dit toestel dan als tweede frequentie worden vastgezet de frequentie van het vuurregelingscentrum.

De eerstgenoemde mogelijkheid heeft als nadeel dat, indien de afstand tussen waarnemer en compagniescommandant groter wordt dan ca. 1 km, het gevaar niet is uitgesloten dat zij uit elkaars verbinding lopen of rijden. Daar het welslagen van een actie voor een zeer groot deel afhankelijk is van de vuursteun, mag m.i. het risico, dat aan de als eerste genoemde mogelijkheid verbonden is, niet worden genomen. De als tweede genoemde mogelijkheid is alleen uitvoerbaar indien de toegewezen frequenties van dien aard zijn, dat deze zowel op de RT-68 als op de RT-70 zijn aan te brengen, hetgeen veelal het geval is. De tweede verbindingsmogelijkheid verzekert de verbinding tussen de waarnemer, de compagniescommandant én het vuurregelingscentrum, ook over grotere afstanden.

Indien de waarnemer zijn vuuraanvraag van de compagniescommandant via de RT-68 heeft ontvangen, draait hij dit toestel op de vastgezette frequentie van het vuurregelingscentrum en draait gelijktijdig zijn RT-70 op het ciesnet (bereden), teneinde de verbinding met de compagniescommandant tijdens de vuuraanvraag te waarborgen. Is de vuuraanvraag beëindigd dan draait hij de RT-70 weer op de frequentie van het vuurregelingscentrum en de RT-68 weer op

de compagniefrequentie van het bereden gevecht.

Dat de waarnemer bij de ontvangst van een vuuraanvraag op een gunstige lokatie stopt en, hetzij vanuit het voertuig, hetzij vanuit de directe omgeving daarvan, het vuur leidt, spreekt vanzelf.

De waarnemer van de artillerie beschikt over een AN/VRC-9, een AN/PRC-9 en een C/PRC-26D. De AN/PRC-9 wordt gebruikt indien het gevecht uitgestegen, onder achterlating van het voertuig, moet worden gevoerd. Dit toestel waarborgt dan de verbinding van de artillerist met zijn vuurregelingscentrum. Met zijn C/PRC-26D onderhoudt hij over het „uitgestegen” compagniesnet verbinding met zijn compagniescommandant.

Indien het mogelijk is om in de directe omgeving van het voertuig, of vanuit het voertuig, het vuur te leiden, dan kan de waarnemer gebruik maken, c.q. laten maken, van zijn AN/VRC-9, die staat afgesteld op de frequentie van het vuurregelingscentrum. De aan hem gerichte vuuraanvraag via het „bereden” net kan alleen binnenkomen via het toestel van de waarnemer mortieren 4.2 inch, die er dan weer voor moet zorgen dat de artilleriewaarnemer van dit bericht op de hoogte wordt gebracht.

Verbindingen met de Genie

Indien de pantserinfanteriecompagnie met de pantsergenie samenwerkt krijgt de infanteriecompagnie veelal een tankdozer en/of een brugleggende tank uit het ondersteuningspeloton van de geniecompagnie onder bevel.

Indien een dergelijke onderbevelstelling plaatsvindt, zal veelal tevens een groep genie onder bevel van de infanteriecompagnie worden geplaatst. Deze groep is gezeten in een 1-tonner, die in de nabije toekomst zal worden vervangen door de M-113. Deze genieonderdelen zullen in het algemeen onder leiding staan van een pelotonscommandant, die over een jeep kan beschikken.

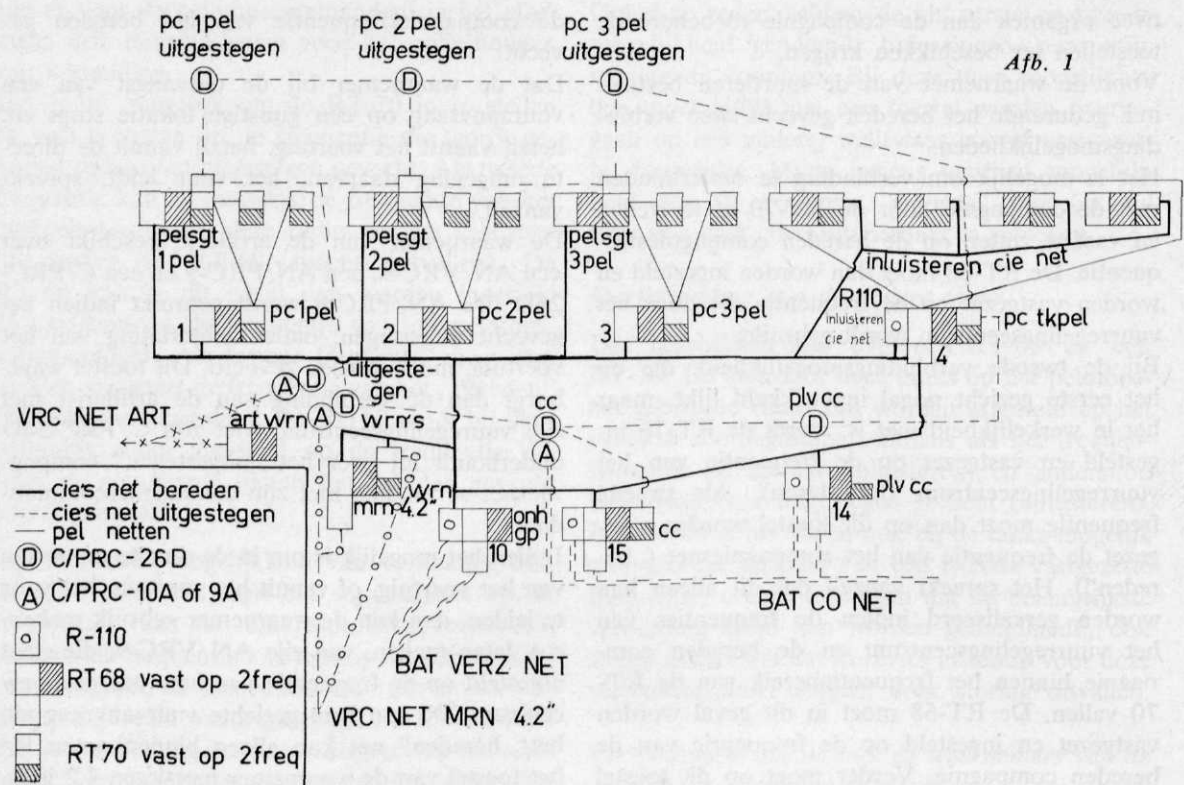
De tankdozer beschikt over een AN/GRC-8.

De bruglegger beschikt over een AN/GRC-8.

De groep pantsergenie beschikt over een AN/PRC-10A.

De jeep van de pelotonscommandant van de genie beschikt over een AN/VRC-10 (RT-68 + PP-112) en een AN/PRC-10A.

Uitgaande van de huidige verbindingen kan de samenwerking met de genie als volgt worden ge-

regeld. De tankdozer en de bruglegger luisteren met hun RT-68 in op het bereiden ciesnet. De RT-68 van de jeep van de pelotonscommandant staat eveneens ingenet op het bereiden compagniesnet. De AN/PRC-10A van de geniesgroep en de AN/PRC-10A van de geniepelotonscommandant en de RT-70 van de bruglegger en de tankdozer staan op het pelotonscommandonet. Bovendien hebben de tankdozer en de bruglegger de frequentie van het uitgestegen gevecht vastgezet op hun RT-70. Van deze frequentie maken zij gebruik, indien dit door hun pelotonscommandant wordt bevolen, of op eigen initiatief. Indien het terrein het toelaat kan de pelotonscommandant zijn voertuigen vanuit zijn jeep commanderen. In dat geval krijgt hij zijn opdrachten van de infanterie CC via de RT-68. Hij kan op zijn beurt zijn opdrachten weer verzenden aan zijn „peloton” via de in zijn voertuig staande AN/PRC-10A. De genie pc zal zich met zijn voertuig naar het commandovoertuig van de compagniescommandant moeten begeven als de compagnie het uitgestegen gevecht aangaat. De geniepelotonscommandant kan dan via de C/PRC-26D van de compagniescommandant inmiddels op de frequentie van het uitgestegen gevecht overgegangene voertuigen bereiken. De geniegroep commandeert hij met zijn AN/PRC-10A over het „be-

reden” pelotonscommandonet. De tankdozer en de bruglegger moeten op het „bereiden” ciesnet staan, daar de compagniescommandant dan de mogelijkheid heeft deze voertuigen zo nodig rechtstreeks opdrachten te kunnen geven. Bovendien kan de pelotonscommandant van de genie deze voertuigen altijd nog via het „bereiden” compagniesnet bereiken, als zij, met de infanterie samenwerkend, op het „uitgestegen” net zijn overgegaan.

Indien de terreinomstandigheden van dien aard zijn, dat de pelotonscommandant, in zijn jeep gezeten, het pantserrupsvoertuig van de compagniescommandant niet kan volgen, dan dient hij plaats te nemen in het pantserrupsvoertuig van de compagniescommandant met medeneming van zijn AN/PRC-10A. In dat geval krijgt de geniepelotonscommandant zijn opdrachten mondeling van de compagniescommandant. Hij kan zijn peloton bereiken via zijn AN/PRC-10A, maar dient het tijdstip van zenden dan met de CC te coördineren, daar zij elkaar anders te veel storen. In bepaalde gevallen kan de geniepelotonscommandant ook gebruik maken van de RT-68 van de compagniescommandant indien hij de tankdozer of de bruglegger opdrachten moet geven. Indien uit deze toestand, (nl. de pelotonscommandant in het voertuig van de compagniescom-

mandant gezeten) de compagnie het uitgestegen gevecht aangaat, kan de verbinding op dezelfde wijze met de geniegroep, de bruglegger en de tankdozer worden geregeld als hiervoor omschreven.

Het gebruik van de intercom in commandovoertuigen

Indien aanwijzingen over de intercom aan de chauffeur samenvallen met over de radio's binnenkomende berichten dan zijn deze laatste veelal onverstaaanbaar (ook al staat de intercom zo zacht mogelijk). Om deze reden dient het gebruik van de intercom tot een minimum te worden beperkt.

Dit kan in de praktijk op een zeer eenvoudige wijze worden bereikt en wel door het volgende systeem toe te passen. De voertuigcommandant drukt zijn intercomknop $2 \times$ achter elkaar in, hetgeen altijd door de chauffeur wordt gehoord. Deze kijkt dan snel om en krijgt een teken met de hand van de voertuigcommandant, bv. het teken „vertragen”, „naar rechts” enz. Het commando „voldoende” wordt dan gegeven door het $1 \times$ indrukken van de intercom-knop.

Het verbindingsschema van de pantserinfanterie-compagnie AMX zou eruit kunnen zien als weergegeven in afb. 1.

Lijnverbindingen in de verdediging

De compagnie beschikt volgens OTAS over 5

toestellen TA-3017. Deze kunnen normaal worden verdeeld en wel per peloton één, één toestel voor de compagniescommandopost en één toestel voor de compagnieswaarnemingspost.

Bovendien beschikt de compagnie over 5 telefoons TS-10. Daar in de verdediging de pelotonsvoertuigen veelal, onder leiding van de pelotonssergeant, in een afwachtingsopstelling staan die ca. 500 m achter de pelotonsstelling is gelegen, is het naar mijn mening noodzakelijk het peloton van twee toestellen (TS-10) te voorzien. Hiermee kan dan verbinding worden onderhouden tussen afwachtingsopstelling en pelotonsstelling. Deze oplossing is noodzakelijk, daar de C/PRC-26D, waarop men anders aangewezen zou zijn, niet altijd bedrijfszeker is.

De consequentie hiervan is, dat er minimaal 6 toestellen van dit type in de compagnie aanwezig zouden moeten zijn, in plaats van 5, zoals op dit moment het geval is.

Teneinde het snel tot stand komen van lijnverbindingen in de compagnie te realiseren, dienen de telefoons en het nodige lijnmateriaal door de pelotonsvoertuigen en de commandovoertuigen van de compagnie te allen tijde overeenkomstig de hierboven aangegeven verdeling te worden meegevoerd. Bij het beladingsschema dient hiermee rekening te worden gehouden. Het is nl. heel goed uitvoerbaar om aan elk voertuig een dispenser mee te geven, met uitzondering van bv. het voertuig van de plaatsvervangend compagniescommandant, daar er slechts 13 dispensers beschikbaar zijn.

Geprogrammeerde instructie

Beschouwing over een moderne militaire opleidingsmethode

door C. VOLKERS, *Majoor der Infanterie*

In deze tijd van modernisering en automatisering kan het niet anders, of ook de instructiemethoden zullen zich aan snel wijzigende situaties en toenemende specialisatie moeten aanpassen.

De landen, die ons zijn voorgegaan in dit aanpassingsproces, beschikken over een rijke schat aan ervaring. Vooral in de Verenigde Staten heeft men zich intensief beziggehouden met de vraag, op welke wijze de onderwijsmethodiek kon worden aangepast. Bij dit onderzoek is men uitgegaan van de volgende basisgedachten:

- het verzamelen van parate kennis, zoals gebruikelijk bij de conventionele methode, dient op een modernere wijze te geschieden;
- in de nieuwe methode dient uitsluitend noodzakelijke stof, afgestemd op het niveau van de functie, te worden opgenomen;
- de mogelijkheid moet aanwezig zijn de instructie zonder extra tijdverlies aan het individu te geven.

Een antwoord werd gevonden in de vorm van *geprogrammeerde instructie*.

Doel

Geprogrammeerde instructie is ontworpen om op doeltreffende en snelle wijze een cursist met de voor zijn functie noodzakelijke leerstof vertrouwd te maken.

Methode

De leergang is samengesteld uit een groot aantal vragen. Het kenmerkende van deze vragen is, dat ze zijn samengesteld volgens een schakelsysteem, d.w.z. het ontbreken van één of enkele vragen maakt een goede begripsvorming van de erop volgende stof onmogelijk.

Er kunnen twee systemen worden gevolgd.

Systeem I (zie afb. 1)

Dit systeem is, qua indeling, gemakkelijk samen te stellen. Een nadeel is echter, dat de cursist zelf de antwoorden moet bedekken. Bij de toepassing

Antw 74	TEKST	Vraag 75
Antw 75	TEKST	Vraag 76
Antw 76	TEKST	Vraag 77
Antw 77	TEKST	Vraag 78

Afb. 1 *Systeem I*

vraag 87	88	Antw	Tekst	pag 29
Tekst	Antw	28	vraag 29	
vraag 49	48	Antw	Tekst	
Tekst	Antw	66	vraag 67	
vraag 11	10	Antw	Tekst	
Tekst	Antw	104	vraag 105	
vraag 86	85	Antw	Tekst	pag 30
Tekst	Antw	29	vraag 30	
vraag 48	47	Antw	Tekst	
Tekst	Antw	67	vraag 68	
vraag 10	9	Antw	Tekst	
Tekst	Antw	105	vraag 106	

Afb. 2 *Systeem II*

van dit systeem wordt het raadplegen van het antwoord onwillekeurig in de hand gewerkt.

Systeem II (zie afb. 2)

Bij de toepassing van dit systeem kan men de antwoorden eerst op de volgende pagina lezen. Aangezien de neiging tot raadplegen van het antwoord voor een groot deel wordt bedwongen, verdient dit systeem verre de voorkeur. Bij de verdere beschouwingen zullen wij ons dan ook uitsluitend beperken tot de toepassingen volgens systeem II.

In het algemeen zullen op één pagina niet meer dan drie vakken met vragen voorkomen, aangezien het afdrukken van meer vakken de overzichtelijkheid en de wijze van hanteren in gevaar brengt.

Antw.22	pag 19 23. Zojuist hebben we gezien, hoe darm- infecties worden verspreid, nog even herhalen: Verspreiding kan gebeuren door: a) b) c)
Antw. 23 a)voedsel b) water c) vuile handen	pag 20 24. Als je dorst hebt, je tanden wilt poetsen, of je eten wilt klaarmaken, denk er dan altijd om, dat je z..... water gebruikt.
Antw 24 zuiver	pag 21 25. Stel je voor, dat het erg warm is. Je veldfles is leeg, en je hebt al uren gelopen. Je groep gaat nu uitrusten in een bos. Vlakbij is een beekje met koel, glashelder water. Mag je uit dit beekje drinken? Waarom wel? Waarom niet?
Antw.25 NEEN!!!	pag 22 26. Het kan zijn, dat dit water door de vijand is besmet. Je mag UITSLUITEND water drinken, dat door de dokter is goedge.
Antw.26 goed- gekeurd	pag 23 27. Daarom is het zo belangrijk, dat je heel z..... omgaat met het water uit je veldfles.
Antw.27 zuinig	pag 24 28. Nadat je naar de W.C. geweest bent, moet je je handen Houdt vooral je n..... goed schoon.

Afb. 3 Gedeelte Leergang Gezondheids-
zorg (10-niveau)

Antw. 10	pag 8 11. Je hebt gezien hoe het systeem van de UNICODE werkt. We zullen nu e.e.a gaan beoefenen. Hierbij gaan we gebruik maken van de UNICODE uit vraag 12.
Antw. 11	pag 9 12. B H D K N F P L S X 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Y C G J M V R Q Z T W
Antw. 12	pag 10 13. Hoe versluiser je nu de cijfers van coördinaat: " 2 3 7 8 4 "
Antw. 13 HJQPZM	pag 11. 14. En de cijfers van coördinaat: " 177744 "
Antw. 14 BQYPMY	pag 12. 15. En hoe versluiser je de cijfers uit het volgende bericht: "A, hier A1. Opstelling vijan- delijke wp in vierkant 7 8 8 8"
Antw. 15. MIS!!!	pag 13. 16. Denk eens goed na, wat je nu ge daan hebt. Lees deze melding nog eens nauwkeurig door. Wat doe je in feite als je dit be- richt door de radio, met gebruik- making van de UNICODE verstuurt?

Afb. 4 Gedeelte Leergang Verbin-
dingen (mulo-niveau)

De nummering van de pagina's loopt niet door, aangezien de leergang in totaal vijf maal dient te worden omgedraaid.

Het is niet te vermijden, dat in de vragenreeksen hier en daar beschouwingen, tekeningen of schetsen moeten worden opgenomen. Het verdient aanbeveling om deze beschouwingen enz. niet in

de vragenreeksen te verwerken, maar te verwijzen naar een summier tekstboekje, separaat achter in de leergang opgenomen.

Indien gewenst, kan de leergang kort worden samengevat in de vorm van de ons bekende instructiekaart.

Aan het einde van de leergang wordt een test

Antw.2.	pag 8. 3. De bevoorrading van Klasse I-goederen vindt plaats aan de hand van de gegevens, die door de compagnies worden verstrekt. Op welk form. gebeurt dit?
Antw.3. DIMUB	pag 9. 4. Zie TEKSTBOEK, pag 16: Formulier D I M U B Bij wie levert de compagnies- administrateur zijn DIMUB in?
Antw.4. Hoofd Sectie 1	pag 10. 5. Welke stafofficier is belast met de coördinatie en regeling t.a.v. de bevoorrading in het algemeen?
Antw.5. Hoofd Sectie 4	pag 11. 6. De S 4 zal uit de DIMUBS alle gegevens verzamelen, benodigd voor zijn bevoorradingsplan Op welke wijze stuurt hij deze gegevens door naar het hogere echelon?

Afb. 5 Gedeelte Leergang
Bevoorrading (niveau mid-
delbare opleidingen)

Antw.6. D.m.v. een DAL	pag 12. 7. DAL = Dagelijkse Aanvraag Levens- middelen. Zie TEKSTBOEK, pag 17 (DAL). U ziet, dat op het formulier de mogelijkheid openstaat, om
Antw.7.	pag 13. 8. (ervolg 7) om verschillende soorten rantsoenen, aan te vragen. Heeft U enig idee, wanneer de rantsoenen, die U vandaag als cc/ec/btc hebt aangevraagd, daadwerkelijk aan de cie/fesk/bt worden uitgereikt?
Antw.8. In het algemeen 48 u.	pag 14. 9. Zie TEKSTBOEK pag 18. Neem deze schets over op een blanco vel papier. Schets hierop in, hoe U als S4 de bevoorrading van Klasse I-goederen met organiek transport denkt te organiseren.
Antw.9. Zie TEKST- BOEK, pag 19.	pag 15 10. De schets geeft slechts het principe weer. Het behoeft geen nadere toelichting, dat het schema bij elke situatie moet worden aangepast. Waar denkt U, dat het verspreidingspunt IN PRINCIPE zal liggen

	<p>pag 1.</p> <p>1. In een bedrijf van enige omvang zal arbeidsverdeling moeten plaatsvinden. Dit kan worden georganiseerd in VERTIJKALE of in HORIZONTALE zin. Kunt U aangeven, wat hiermede in algemene zin wordt bedoeld?</p>
<p>A1.</p> <p>Bij VERTIJKALE arbeidsverdeling wordt bewerkstelligd, dat ieder personeelslid arbeid verricht, afgestemd op zijn of haar geschiktheid. HORIZONTALE arbeidsverdeling daarentegen beoogt een optimale scheiding te maken tussen de:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) constituerende b) dirigerende c) uitvoerende d) controlerende <p style="margin-left: 100px;">→ functie</p>	<p>pag 2.</p> <p>2. Andere benamingen voor deze arbeidsverdelingen zijn:</p> <p>HORIZONTALE → DIFFERENTIATIE VERTIJKALE → DIFFERENTIATIE</p> <p>Kunt U een nadere omschrijving geven van: CONSTITUERENDE ARBEID? Welke organisatievorm binnen het bedrijf wordt in de regel belast met constituerende arbeid?</p>
<p>A2.</p> <p>De activiteiten van een bedrijf zullen moeten worden vastgesteld en voorbereid. Dit kan worden uitgevoerd door een BEDRIJFSBUREAU (c.q. AFDELING). De voornaamste werkzaamheden van deze afdeling zullen bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> --werkvoorbereiding. --arbeidsanalyse. --beheer. --planning/budgettering. --onderzoek. 	<p>pag 3.</p> <p>3. Gezien de taakomschrijvingen uit de voorgaande stof, zullen de bedrijven gebonden zijn aan verschillende organisatie-vormen, afhankelijk van het soort bedrijf. De drie voornaamste vormen zijn:</p> <p>--LIJN --FUNCTIONELE → ORGANISATIE --(LIJN-en) STAF</p> <p>U vindt de grondpatronen in het TEKSTBOEK, pag.1.</p>
<p>A3.</p>	<p>pag 4.</p> <p>4. Bij nadere beschouwing van de verschillende organisatievormen, zult U ongetwijfeld de voor- en nadelen tegen elkaar afwegen. In welke soort bedrijven zal de LIJN-organisatie naar Uw mening het beste passen? Welke bezwaren zijn aan deze organisatie verbonden?</p>
<p>A4.</p> <p>Fayol heeft de lijnorganisatie in het bijzonder ontworpen, met het oog op de eenheid van LEIDING en BEVELOERING, waarbij een scherp afgetekende gezagsverhouding gewaarborgd blijft. In feite is de MILITAIRE ORGANISATIE volledig op dit systeem ingesteld. Bij consequente toepassing is dit systeem uiterwaard vrij star.</p>	<p>pag 5.</p> <p>5. Overige nadelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> --Het is niet onderkenbaar, dat de leiding overbelast wordt. --Horizontale differentiatie is nagenoeg niet mogelijk. --Zowel het contact tussen topleiding en uitvoerend niveau, als de horizontale coördinatie is veel moeilijker te verwezenlijken als bij een staforganisatie. <p>Kunt U op overeenkomstige wijze de nadelen aangeven van een FUNCTIONELE ORGANISATIE?</p>

Afb. 6 Gedeelte Bedrijfs-organisatie (wetenschappelijk niveau)

opgenomen, bestaande uit twee losbladige, dichtgevouwen teksten: op rood papier de test zelf, op blauw papier de oplossing. Afhankelijk van het niveau, kunnen deze testen bij de leergang blijven, dan wel worden ingenomen ter controle en registratie van het effect van de leergang. De leergang dient zodanig te zijn samengesteld, dat het maken van aantekeningen in de leergang zelf volledig wordt vermeden, aangezien vele cursisten van dezelfde leergang gebruik moeten kunnen maken.

Elke leergang dient te zijn voorzien van een duidelijke gebruiksaanwijzing.

Niveau

Bij het samenstellen van een leergang dient de programmeur zich volledig te richten op het niveau van de cursist.

Ter onderscheiding:

lo-niveau, gekenmerkt door korte zinnen en eenvoudige woordkeus. In het algemeen zijn dit de functiecodes t/m de rang van korporaal (afb. 3); *(m)ulo-niveau*, in het algemeen de functiecodes

in de onderofficiersrangen en specialisten (afb. 4); *middelbare opleidingen*, veelal de officiersopleidingen en hogere specialisten (afb. 5); *wetenschappelijk niveau* (afb. 6).

Ervaringen

In de V.S. heeft men op de middelbare scholen de geprogrammeerde instructie beproefd. Zo werd een klas gesplitst, waarbij de ene helft een conventionele opleiding ontving en de andere helft aan een geprogrammeerde instructie werd onderworpen. De leerlingen waren van tevoren niet geselecteerd. Het bleek, dat de „geprogrammeerde” leerlingen 30 à 50% minder tijd nodig hadden om zich dezelfde stof eigen te maken. Na verloop van tijd heeft men dezelfde leerlingen opnieuw getest. De parate kennis bleek bij de geprogrammeerden vele malen beter te zijn. In Duitsland wordt het systeem reeds bij vele opleidingen toegepast.

Ook in Nederland is geprogrammeerde instructie geen onbekende zaak. Vele onderwijsinstellingen

en grote bedrijven, zoals AKU, Philips, Hoogovens en ook de Koninklijke Marine, passen het systeem reeds incidenteel toe.

Uit gesprekken met staffunctionarissen uit het bedrijfsleven en leraren van middelbare opleidingen, die het systeem toepasten, bleek steeds weer, dat de geprogrammeerde instructie zonder uitzondering met enthousiasme is ontvangen.

Ten aanzien van de neiging om de antwoorden van te voren te lezen kan worden vastgesteld, dat men inderdaad gedurende de eerste bladzijden van een leergang de antwoorden vele malen raadpleegt. Naarmate de cursist echter meer en meer ontdekt, dat hij de vragen goed kan beantwoorden, wordt deze neiging steeds minder en verdwijnt tenslotte geheel. Uit psychologische overwegingen is het dan ook zaak, de eerste vragenreeksen van een leergang eenvoudig te houden. In Amerika bleek het percentage blijvende „afkijkers” nagenoeg te verwaarlozen.

Voordelen

Uit de beschouwing van geprogrammeerde instructie kunnen de volgende voordelen worden geconcludeerd.

Het instructie-optimum

Een uniforme methode van samenstelling leidt tot betere begripsvorming op alle niveaus.

De wijze van opzet is duidelijk, eenvoudig, zeer modern en spreekt de cursist aan.

De docent/instructeur behoeft zich niet meer te richten tot het klassegemiddelde maar kan moeilijkheden door mondelinge toelichting in een persoonlijk contact uit de weg ruimen.

Iedere cursist kan zijn eigen tempo kiezen. Bovendien is hij voor de volle 100% geconcentreerd op de stof, hetgeen de zelfwerkzaamheid in hoge mate bevordert.

Het klassikale conventionele onderricht veroorzaakt veel achterstand bij diegenen, die door ziekte, verlof enz. de lessen hebben gemist. Bij de geprogrammeerde instructie is het mogelijk op elk willekeurig moment een taakopgave te stellen.

Kadervorming

Het is de ervaring van elke compagnies-, eskadrons- en batterijcommandant, dat in het algemeen een zware wissel wordt getrokken op de instructiecapaciteit van het dienstplichtig kader. Wij mogen wel stellen, dat vooral bij de parate

eenheden een nijpend tekort bestaat aan goed onderlegd instructief kader. Bij de toepassing van geprogrammeerde instructie zal het dienstplichtig kader de handen vrij krijgen om zich meer dan ooit te kunnen richten op de taak, waarvoor het uiteindelijk is opgeleid: *leider*, in de ruimste zin des woords. Dit betekent een accentverschuiving van de instructiesector naar de leiderschapsvorming.

De uniforme methodiek en denkwijze maken geprogrammeerde instructie bij uitstek geschikt om in het militaire onderricht te worden toegepast. Alle middelen, die kunnen meewerken om het streven naar eenheid in opvatting te bevorderen, dienen te worden ingeschakeld. Dit is in Nederland bepaald geen overbodige luxe.

Geprogrammeerde denkwijze leert de docent/instructeur om zich meer dan voorheen in de gedachtengang van de cursist te verplaatsen.

Resultaat

Gezien de ervaringen, opgedaan in de V.S. en bij de verschillende opleidingsinstituten hier te lande, zal niet alleen het resultaat van het individu op een hoger niveau komen, maar op den duur zal aanzienlijk meer tijd ter beschikking komen voor de praktische functieopleiding (technische eenheden) en onderdeelvorming. Het behoeft geen nader betoog, dat elke uitbreiding van het aantal uren onderdeelvorming voor parate eenheden met beide handen zal worden aangegrepen.

Nadelen

Samenstelling

Bij de conventionele methode behoeft een docent/instructeur zich slechts te concentreren op een beperkt aantal toehoorders. De daarbij gemaakte fouten kunnen gemakkelijk worden gecorrigeerd. De geprogrammeerde instructie daarentegen is bestemd voor een zeer groot aantal cursisten en dient feilloos te zijn samengesteld. Een eenmaal gemaakte fout is moeilijk te corrigeren. Het eenzijdige belichten van discutabele vragen kan funest zijn voor de integriteit van een bepaalde leergang.

Voordat een leergang wordt verspreid, dient deze nauwkeurig te worden getest op:

- toepassing van vakkennis;
- gebruik van de Nederlandse taal;
- aanpassing aan het functieniveau.

In het burgerleven wordt voor de samenstelling

van een leergang dikwijls gebruik gemaakt van een team, bestaande uit een bedrijfspsycholoog, een vakdocent en een taalkundige.

Vorbereitung

Het zal geen nadere toelichting behoeven dat een nauwkeurig afgewogen samenstelling van een leergang zeer veel tijd in beslag neemt. De ervaringen in Amerika hebben geleerd dat voor 1 geprogrammeerd lesuur gemiddeld 50 voorbereidingsuren nodig zijn. De aanlooperperiode zal dan ook geruime tijd in beslag nemen.

Kosten

Het is niet te vermijden, dat in vergelijking met de conventionele methodes bij sommige geprogrammeerde leergangen extra instructiemiddelen ter beschikking moeten worden gesteld.

Nadere beschouwingen

Bij het afwegen van de voor- en nadelen zijn enkele kenmerkende aspecten buiten behandeling gebleven.

De toepassing van geprogrammeerde instructie noodzaakt tot een zeer gedetailleerde omschrijving van de functiecodes. Uit deze functiecodes moet immers de programmeur de bouwstenen zoeken voor de noodzakelijke stof van een leergang.

De vraag, welke (militaire) lesstof over het algemeen kan worden geprogrammeerd, is moeilijk exact te beantwoorden. In principe leent *alle* lesstof zich voor programma-instructie, aangezien de methodiek in theorie en praktijk uitstekend kan worden gehanteerd.

Het behoeft geen nadere toelichting, dat programmering zeer geschikt kan worden gebruikt bij de technische (exacte) opleidingen. De toepassingsmogelijkheden zijn echter vele malen groter dan wij aanvankelijk zouden veronderstellen. Mits goed samengesteld, kan een leergang worden geschreven voor gelijktijdige instructie aan verscheidene cursisten. Zelfs groepsprogrammering is mogelijk. De gedachten gaan hierbij speciaal uit naar de opleidingen voor stuksbedieningen, verkenningspatrouilles, EHAF enz. Ook voor velddienstoefeningen kan programma-instructie worden samengesteld.

Ter illustratie: De Bundeswehr heeft een geprogrammeerde leergang over verkenningspatrouilles samengesteld, getiteld: „Spähtrupp Karlsdorf”.

In deze leergang komt o.a. een pagina voor, waarop een groot aantal uitrustingsstukken is afgebeeld. De vraag luidt: „Welke van deze uitrustingsstukken neemt u mee, indien u wordt aangewezen als patrouillecommandant?”

Verder worden vele situaties, die zich in werkelijkheid ook kunnen voordoen, als volgt weergegeven. De rechter pagina toont een nauwkeurige terreinsituatie. Op een stuk doorzichtig plastic wordt de juiste opstelling van de patrouilleleden geschetst. Een omschrijving van de situatie op de linker pagina geeft de lezer volledige informatie. Onderaan de pagina wordt het probleem aan de orde gesteld. Op de volgende pagina wordt aan de rechterzijde de oplossing weergegeven, eventueel door weer gebruik te maken van doorzichtig plastic, en op de linkerpagina wordt de oplossing toegelicht. Daarna volgt op dezelfde pagina een nieuwe probleemstelling, enz.

Aanpassingsmaatregelen

Bij het afwegen van de voor- en nadelen en de beschouwing van de bijzondere kenmerken van geprogrammeerde instructie zullen wij ons beperken tot het vermelden van enkele maatregelen, die kunnen worden genomen om de nadelen zoveel mogelijk te beperken.

Ad Samenstelling

Het zoeken naar docenten en instructief personeel met gedegen vakkennis zal over het algemeen niet veel moeilijkheden opleveren. Ook het gebruik van de Nederlandse taal kan worden gecontroleerd. De schoen gaat pas goed wringen bij het punt: „Aanpassing aan het functieniveau”. Er zijn maar weinig programmeurs, die de kunst verstaan, een leergang zodanig pakkend samen te stellen, dat de lezer gedurende de gehele leergang voor 100% enthousiast blijft.

Nu moeten wij t.a.v. dit punt ook weer niet te pessimistisch gestemd zijn, want momenteel beschikt ons leger over een groot aantal ervaren troepenofficieren, die de mentaliteit van de verschillende niveaus door en door kennen, en door hun praktisch inzicht van onschatbare waarde kunnen zijn voor de samenstelling van de verschillende leergangen.

Bovendien zullen wij voor speciale adviezen nimmer tevergeefs een beroep behoeven te doen op de uitstekende ervaringen van de vele reserve-officieren, die momenteel in personeelsfuncties werkzaam zijn.

Ad Voorbereiding

De aanloopperiode kan aanmerkelijk worden bekort door gelijktijdig op alle niveaus zoveel mogelijk instructiepersoneel in te schakelen.

De eindcontrole kan worden uitgevoerd door enkele speciaal daarvoor samengestelde teams.

Ad Kosten

Coördinatie t.a.v. de samenstelling en uitwisseling van instructiemiddelen kunnen de kosten aanzienlijk beperken.

Conclusie

1. In een tijd van mechanisatie en specialisatie is het dringend nodig, dat conventionele opleidingsmethoden snel worden aangepast aan de gestelde eisen.

2. De militaire organisatie leent zich door haar veelzijdigheid bij uitstek voor de toepassing van geprogrammeerde instructie.

3. Het huidige instructieve kader is door omstandigheden „buiten zijn wil”, slechts gebrekkig in staat tot de vereiste kennisoverdracht.

4. Ons Eerste Legerkorps, de grootste opleidingseenheid in Nederland, zal er wel bij varen, indien het instructieve kader wordt geruggesteund in het moeilijke vak van gespecialiseerde militaire instructie.

5. Doordat meer tijd ter beschikking komt voor praktische beoefening, zal het kader zich beter kunnen richten op de ontplooiing van leiderschapskwaliteiten.

6. De zelfwerkzaamheid op alle niveaus wordt aanzienlijk vergroot.

7. Alhoewel geprogrammeerde instructie nimmer tot doel mag hebben praktijklessen geheel of gedeeltelijk te vervangen, zal de wijze, waarop de praktische toepassing in de geprogrammeerde lessen worden verwerkt, doorslaggevend zijn voor het succes van de gehele leergang.

8. Toepassing van programma-instructie zal een omschakeling betekenen voor allen, die op enigerlei wijze met militaire instructie te maken hebben.

In de hedendaagse militaire literatuur wordt alom benadrukt, dat mechanisatie dwingt tot *snelheid* in *denken* en *handelen*.

Evenzeer is het waar, dat *opleiding* in dit gemechaniseerde tijdperk dwingt tot *geprogrammeerd denken en spreken*, teneinde een *maximaal rendement* te verkrijgen.

Tot slot een woord van dank aan res. Lt.-Kol. B. Meeuwsen, staffunctionaris bij de AKU, die zo vriendelijk was mij een geprogrammeerde leergang te verschaffen, getiteld: „Hoe maak ik mijn geschriften leesbaar” en samengesteld door drs. F. C. van der Werff, bedrijfspsycholoog van de AKU.

Eveneens ben ik veel dank verschuldigd aan mr. G. van Dijk, leraar Staatshuishoudkunde en Staatsinrichting aan het Christelijk Lyceum te Arnhem, voor zijn waardevolle adviezen.

Uit de buitenlandse vakpers

Filosofie van een bondgenootschap in gevaar

Uit de geschiedenis blijkt, dat een bondgenootschap uiteenvalt, zodra de bedreiging, die tot het ontstaan ervan heeft geleid, duidelijk minder wordt. De NAVO schijnt geen uitzondering op de regel te zijn. Een misplaatst gevoel van veiligheid heeft zich meester gemaakt van de geest van de mens in het Westen als gevolg van een zekere mate van liberalisatie in de S.U., en bepaalde meningsverschillen bedreigen de toch al labiele eenheid van het NAVO-bondgenootschap.

Ongetwijfeld mag worden vastgesteld, dat de S.U. momenteel een tendens vertoont van een zekere bourgeoisie en dat in dit land het revolutionaire vuur wat is gedoofd. Het streven naar invloed in de ontwikkelingslanden is duidelijk verminderd en hier en daar is de vroegere rol van de S.U. zelfs overgenomen door China. Niettemin staat het evenzeer vast, dat in deze

ontwikkelingslanden een fervente subversieve activiteit wordt ontplooid, gezien het veelvuldig voorkomen van opstanden en staatsgrepen. Het Westen moet derhalve op zijn hoede blijven; ook de directe militaire bedreiging is immers niet verminderd! Integendeel, de opbouw van de Sovjet-strijdkrachten duurt onverminderd voort.

Het is voor het handhaven van het defensief vermogen van het Westen essentieel, een gemeenschappelijk front te vormen op militair, economisch en diplomatiek gebied. Tevens zal de hulp aan de ontwikkelingsgebieden moeten berusten op een gemeenschappelijke benaderingsmethode. In dit verband is het belangwekkend, kennis te nemen van de zienswijzen van drie vooraanstaande persoonlijkheden uit diverse landen!

Mr. Cleveland, de Ambassadeur van de V.S. bij de

NAVO, zou graag het instellen van een „world order” zien, waarin op basis van volkomen gelijkwaardigheid beslissingen zouden kunnen worden genomen. Als „aanloop” daartoe ziet hij de schepping van een Verenigd Europa als volwaardige tegenhanger van de V.S. Hij hoopt, dat op de langere duur Oost-Europa tot een meer gematigde regeringsvorm zal komen en in een toestand van wederzijds vertrouwen met West-Europa zal geraken. Teneinde verdere verspreiding van kernwapens tegen te gaan acht hij het noodzakelijk, de beslissing omtrent de eventuele inzet van kernwapens binnen het bondgenootschap nader te coördineren.

De heer Gerstenmaier, voorzitter van de Westduitse Bondsdag, stelt zich eveneens een Atlantische gemeenschap voor op basis van een structureel gezond Europa, maar is verder voorstander van uitbreiding daarvan tot een tweepolige, wereldomvattende organisatie. De beide polen zouden dan de V.S. en Europa moeten zijn, en het wereldomvattende aspect moet tot uitdrukking komen door opnemng van de CENTO- en SEATO-landen in het bondgenootschap. Op deze wijze zouden de verantwoordelijkheden en mogelijkheden van de beide polen beter kunnen worden verdeeld.

Generaal Stehlin, Chef-Staf van de Franse Luchtmacht,

ten slotte is ook al een voorstander van een tweepolige organisatie. Frankrijk, dat reeds over een nucleaire strijdmacht beschikt, zou een „bondgenootschap” moeten aangaan met de overige Europese landen, mede voor de produktie van kernwapens. Een dergelijk Europa zou zich, als gelijkwaardige deelgenoot, op zijn beurt weer kunnen associëren met de V.S. De Bondsrepubliek zou overigens niet in een inferieure nucleaire positie mogen worden gehouden, daar dit in strijd zou zijn met de beginselen van een gelijkwaardigheid. Het is tegen deze achtergrond duidelijk, dat de NAVO zich moet aanpassen aan de huidige omstandigheden in de wereld, omstandigheden die aanzienlijk zijn gewijzigd sedert de oprichting van het bondgenootschap! De NAVO moet in staat worden gesteld nieuwe taken op zich te nemen, ook buiten het direct betrokken gebied en de huidige verantwoordelijkheden. De Westerse staatslieden moeten blijven geloven in de lotsbestemming van hun landen, ondanks alle tegenslagen in de internationale politiek. Slechts hierdoor kan een overleven worden gegarandeerd in een wereld vol gevaren. „*Philosophie d'une alliance en péril*”, door F. Th. Schneider, in „*Revue Militaire Générale*”, maart 1966 R.H.

De conventionele artillerie en de nucleaire oorlog

De ontwikkeling van de krachtige nucleaire vuursteunmiddelen heeft geleid tot het verwaarlozen van de conventionele artillerie en indien daarin geen verandering wordt gebracht zullen wij ons gaan bevinden in de positie van de jager die perfect is uitgerust voor de jacht op zeldzaam grof wild maar de hazen binnen zijn bereik moeten laten lopen.

De nucleaire dreiging noodzaakt tot spreiding en beweeglijkheid. Dientengevolge zullen er vele doelen zijn, doch weinige die belangrijk genoeg zijn — of lang genoeg op een plaats blijven — om kernwapeninzet te wettigen of mogelijk te maken.

Door de aanwezigheid van vele open ruimten bestaat er een voortdurend gevaar van infiltratie. Doordat zij voortdurend beschikbaar is, de mogelijkheid tot snelle inzet en de geringe veiligheidsafstanden die zij in acht moet nemen, is de klassieke artillerie bij uitstek geschikt om hier in een essentiële behoefte te voorzien. In de tactiek — gebaseerd op het kernwapen — onderscheidt men globaal twee methoden. In het eerste geval creëert men een „fuiik” voor de vijand, die dan zo vriendelijk is daarin enkele lonende doelen te vormen. In het andere geval — bij ontstentenis van voldoende gegevens — zal men over de diepte van het vijandelijk weerstandsgebied een „nucleaire laag” afgeven, waarna de manoeuvre-elementen in de bres dóórstoten. In beide gevallen zal men echter de conventionele artillerie nodig hebben om achtergebleven weerstanden te neutraliseren.

Het is echter denkbaar dat het hiervoor geschetste tactisch optreden niet mogelijk is. De vijand zal de voor hem ontworpen „fuiik” kunnen vermijden en in dat geval blijft het gevecht — langer dan verwacht — beweeglijk, doordat beide partijen zullen trachten de door de ander opgestelde val te ontlopen.

Het is ook mogelijk, dat de verbeterde doelopspringmiddelen en de snellere inzetbaarheid van de nucleaire artillerie elke concentratie van enige omvang onmogelijk zullen maken. Ook indien de resultaten achterblij-

ven bij de verwachtingen, door spreidingsfouten of t.g.v. de keuze van een verkeerd DGZ dan wel de aanwezigheid van niet eerder onderkende vijand, zal men de artillerie nodig hebben om de noodzakelijke, snelle nabijsteun te leveren.

Ook indien alles naar verwachting verloopt en de resterende vijand onder de voet wordt gelopen, dan nóg komt er een ogenblik waarop de vijand zijn tegenstand zal verheven, vooral naarmate men het door kernwapens getroffen gebied verlaat. De Franse divisie type-59 beschikt over 4 vuurmonden van 105 mm met een dracht van 14 km en 16 stukken 155 mm met een dracht van 1 km. Dit geeft de mogelijkheid om in 2 min een gebied van 16 ha met ongedekte troepen te neutraliseren.

Wanneer wij dit relateren aan de frontbreedte van een divisie à 40 km dan blijkt de onmogelijkheid om steeds aan de vuursteunwensen van alle betrokkenen te voldoen. Verder is de dracht onvoldoende om de vereiste vuurduurtheid te verkrijgen. De commandant moet dus zijn vuur op enkele punten concentreren, of zijn middelen over het gehele front versnipperen. Noch het een noch het ander is een aanvaardbare oplossing.

Tegen de artillerie wordt vaak aangevoerd dat zij zulke grote bevoorradingsproblemen schept, maar de tankeenheden verslinden toch ook heel wat benzine en munitie. Bedenken wij ook dat bv. het Sovjet-leger per divisie meer vuurmonden heeft dan het Franse type-59 en bovendien nog „stalinorgels” moet bevoorraden die, per stuk, per salvo 12 of 16 raketten verschieten. Dit S4-probleem heeft echter niet tot vermindering van de Sovjet-artillerie geleid.

Het niemandsland is niet meer statisch van aard doch wijzigt snel en voortdurend van vorm. Daarom dienen wij, teneinde dit gebied te blijven beheersen, over krachtige en soepele vuursteunsystemen te beschikken hetgeen wil zeggen over *klassieke artillerie*.

„*Artillerie classique et guerre nucléaire*”, door Lt.-Col. Laulanie, in „*l'Armée*”, maart 1966 J.J.M.A.

De NAVO en de nucleaire oorlog

De medeverantwoordelijkheid voor het ontketenen van een nucleaire oorlog is momenteel het grootste struikelblok voor de diverse landen van de NAVO. Enerzijds schijnt het onmogelijk, de V.S. te bewegen tot het verlenen van medezeggenschap aan de andere landen m.b.t. de inzet van de Amerikaanse strategische middelen, die overigens 90% van het totale nucleaire potentieel uitmaken. Anderzijds is het voor een Europees land moeilijk, een totale afhankelijkheid van de V.S. te accepteren.

Dit dilemma moet eerder op basis van een „afschrikingsstrategie”, dan op dat van een „defensieve strategie” worden benaderd. Een „afschrikingsstrategie” omvat twee uiteenlopende aspecten, nl. dat van het voorkómen van een oorlog en dat van een aan de omstandigheden aangepast antwoord in een oorlog. De vrijheid van handelen van de Europese landen wordt bepaald door het uit hun handelingen voortvloeiende bedreiging van de Amerikaanse en de Russische belangen. Indien beide worden bedreigd, kunnen de nucleaire grootmachten mogelijk gezamenlijk tegen West-Europa optreden (Suez-crisis!). Indien de belangen van de V.S. en de S.U. in voorkomend geval tevens in botsing worden gebracht, zal uitsluitend het al of niet geloofwaardig zijn van de wil tot inzet van kernwapens doorslaggevend zijn. Het is daarom absoluut noodzakelijk, de dreiging met kernwapens steeds ten voordele van het bondgenootschap te hanteren. Tegen de achtergrond van dit feit en de bestaande moeilijkheid m.b.t. de medezeggenschap werd voorgesteld, meer dan één afschrikingsstrategie te ontwerpen, gedirigeerd uit verschillende centra. De vraag rijst hierbij echter, of zulks een betere garantie zou inhouden voor de nationale veiligheid van de kleinere landen. Onafhankelijke nucleaire middelen vergroten ongetwijfeld het risico van een oorlog. Een land met geringe nucleaire middelen kan immers dreigen met de inzet ervan, maar slechts indien de inzet ervan automatisch zou leiden tot het betrekken van één van de grootmachten in een dergelijk conflict zou van een beveiliging van de nationale

belangen kunnen worden gesproken. Maar juist het automatisch erin betrekken van één van de grootmachten is hierdoor uiterst twijfelachtig, gezien de waarden die voor beiden op het spel staan. De instabiliteit die wordt geschapen door diverse kleine en onafhankelijke kernwapenmachten draagt derhalve op zichzelf in geen enkel opzicht bij aan de nationale veiligheid van de desbetreffende landen.

De waarde van de afschrikking moet worden gezocht in de *eenheid* binnen het bondgenootschap. Deze eenheid moet zich manifesteren in alle fasen van een eventuele escalatie, daar op iedere drempel opnieuw een politieke beslissing moet worden genomen. De grootste betekenis zou hierbij moeten worden toegekend aan de beslissing van het land, dat tot de inzet van kernwapens in staat is en het meest direct wordt bedreigd. Op deze wijze kan het totaal van het nucleaire potentieel van alle landen in het bondgenootschap op de beste wijze worden benut. Op basis van deze gedachte kan gemakkelijk het bestaan van verschillende centra voor de besluitvorming worden gecombineerd met het principe van gezamenlijk optreden, hoewel dit optreden meer van politieke, dan van militaire aard zou zijn. In een dergelijke strategie zou een aanval op het gebied van de S.U. gevoelig kunnen worden overgelaten aan de V.S. en de beslissing m.b.t. de inzet van tactische kernwapens zou mede aan de Europese landen kunnen worden gedelegeerd. West-Europa zou hiermee uitdrukking kunnen geven aan zijn vaste verdedigingswil en tegelijkertijd de V.S. dwingen tot deelneming aan een bepaalde fase in het escalatieproces. De eventuele aanvaller zou bovendien precies de consequenties weten van zijn handelen! Deze methode zou de vrijheid van handelen van alle NAVO-landen vergroten en tevens de stabiliteit van de verhoudingen in de wereld verzekeren.

„L'alliance et le partage des responsabilités nucléaires”, door L. Verberie, in „Revue Militaire Générale”, april 1966 R.H.

Subversieve oorlog (II)

De voor de Westerse wereld meest gevaarlijke communistische techniek is die, waarbij wordt gestreefd naar een ondermijnen van de individuele wil tot verdediging en een vergiftigen van de menselijke geest. Dank zij deze techniek zijn de communisten erin geslaagd hun macht te vestigen, waarbij soms een schijnbaar democratische weg werd bewandeld — via parlementaire acties — doch ook gebruik werd gemaakt van opstanden, terrorisme en guerrilla-activiteiten. Ongeacht de methode waarmee het uiteindelijke doel werd bereikt, steeds heeft het communisme veel bloed doen vloeien: sedert 1917 wordt het aantal slachtoffers geschat op ten minste 8,5 miljoen! Niettemin wordt dit bloedige proces aangeduid als een „strijd voor de vrede”. Zelfs de zg. „vreedzame overgang naar het socialisme” is steeds gepaard gegaan met revolutionaire gewelddadigheden, de zg. „nationale bevrijdingsoorlogen” zijn een bijdrage tot de vrede: „vreedzame coëxistentie” is slechts een dekmantel voor subversieve oorlog.

Teneinde de subversieve oorlog te voeren — onder het mom van een ideologische strijd — maken de communisten gebruik van onze Westerse beginselen van indi-

viduele vrijheid om hun eigen vrijheid van handelen te behouden. Subversieve oorlog heeft de voorkeur, omdat deze minder riskant en minder kostbaar is dan het gebruik van wapengeweld. De mogelijkheden bestaan immers, het Westerse sociale systeem te ondermijnen en afbreuk te doen, zonder de consequenties van eventueel ingrijpende verdedigingsmaatregelen te moeten aanvaarden. De communistische strategie is steeds dezelfde, de gevolgde tactiek is echter bijzonder variabel en genuanceerd.

Marx, Engels en Lenin, maar in latere jaren ook Stalin, Mao Tse Toeng en Ho Tsji Minh, hebben een complete doctrine voor de subversieve oorlog uitgewerkt. De werkelijke basis waarop deze oorlog berust is het bestaan van communistische partijen in vrijwel alle landen van de wereld: zij zijn belast met spionage, het ondermijnen van het bestaande politieke stelsel en de vergiftiging van de menselijke geest door het introduceren van „slogans” als anti-fascisme, verdediging van de rechten van de mens, anti-imperialisme, anti-kolonialisme, pacifisme en nationalisme.

Nationalisme — overigens iets, wat geen enkel verband

houdt met patriottisme! — heeft in het eerste deel van deze eeuw de grote wereldoorlogen veroorzaakt en dient thans als excuus voor de subversieve oorlog: de uitdrukkingen „nationale onafhankelijkheid” en „nationale soevereiniteit” zijn daarbij geliefkoosde thema's. Nationalisme is allesbehalve een voordeel voor de vrije wereld; integendeel, het leidt tot verzwakking van het Westen, doordat bestaande belangentegenstellingen onnodig worden vergroot. Het is volkomen duidelijk, dat onderlinge afhankelijkheid van de Westerse landen de onafhankelijkheid daarvan het beste garandeert. Juist op deze grond worden de V.S. beschuldigd van „kolonisatie” van Europa en export van de „tegenrevolutie”. Overal wordt de vorming van een „volksfront” aangemoedigd en worden „nationale bevrijdingsoorlogen” in Azië, Afrika en Zuid-Amerika daadwerkelijk gesteund. Nog steeds zijn onze Westerse staatslieden onmachtig, ook maar enige effectieve tegenmaatregel te treffen: zij lijken schaaamat gezet door deze subversieve oorlog. Zij staan het communisme toe, overal ter wereld angst te scheppen in de geest der mensen. Het paradoxale daarbij is, dat in feite de communisten in angst leven: angst voor een oorlog! Zij prefereren „conferenties” en

„onderhandelingen”, zij willen echter geen oorlog. Voor zover onderhandelingen moeten worden afgedwongen, dient dit te geschieden door zeer beperkte acties, bv. door guerrilla-activiteiten. Momenteel is dit in Vietnam uit de hand gelopen, evenals destijds in Korea. In Korea echter leidde het communistische optreden tot een ontwaken van de Westerse wereld uit de heersende lethargie; daarentegen is thans in Vietnam het enige land dat de handschoen opnam — de V.S. — het doelwit van kritiek en verwijten, niet alleen van neutrale of zg. „non-aligned” staten, maar zelfs van de eigen bondgenoten waarvoor indirect de jonge Amerikaan zijn bloed geeft.

Laten wij echter voorzichtig zijn. Er is geen enkele reden om te veronderstellen, dat een oorlog — niet nucleair, wel subversief — in West-Europa te allen tijde ondenkbaar is. Om te overleven moeten de Westerse volken zich thans overal ter wereld eendrachtig verzetten tegen alle vormen en methoden van de communistische subversieve oorlog.

„La guerre subversive (II)”, door I. M. Lombardo, in „Revue Militaire Générale”, maart 1966 R.H.

Kan een 300 jaar oude boom in Afrika worden geplant?

De tot nu toe aan de ontwikkelingslanden verstrekte hulp is voor beide partijen teleurstellend geweest; de schenkende partij heeft de indruk dat de hulp nagenoeg geen nut heeft, de ontvangende partij ziet in de hulpverlening een vorm van neo-kolonialisme. Deze wederzijdse teleurstelling is echter voor beide partijen noodlottig en het feit als zodanig dient derhalve te worden onderzocht.

Nu zijn nóch een technisch hoge ontwikkeling, nóch een lage ontwikkelingsgraad zuiver economische fenomenen. De bijzonder hoge ontwikkelingsvorm in het Westen is het resultaat van een aantal factoren van de meest uiteenlopende aard: godsdienstige, culturele, sociologische, demografische, klimatologische, enz. Al deze factoren vonden hun oorsprong in het oude West-Europa. Overigens is het belangwekkend, dat vele ervan in wezen met elkaar in strijd zijn, zoals werklust en bepaalde godsdienstige gebruiken, zuinigheid en goedgeefsheid, traditie en revolutionair elan! De revolutionaire veranderingen in het huidige Europa kunnen tot deze factoren en de daaraan inherente tegenstellingen worden herleid. In Afrika zijn de omstandigheden echter geheel anders. Het is zinloos in die omgeving een 300 jaar oude boom — de Europese cultuur — te willen planten en te verwachten, dat deze wortel zal schieten. Daarom is het onjuist te beweren, dat de onderontwikkelde gebieden dezelfde kansen zouden hebben als de landen van het Westen. In Europa vond een revolutie op het gebied van landbouw en veeteelt plaats aan het eind van de 18e eeuw; pas deze revolutie maakte het mogelijk, een snel groeiende stadsbevolking van voedsel te voorzien. In de daarop volgende industriële revolutie was de toeneming van het economische potentieel steeds groter dan de toeneming van de bevolking. In de 19e eeuw werd de economische ontwikkeling van de Europese landen — gebaseerd op het reeds geaccumuleerde kapitaal — niet verhinderd of vertraagd door sociale moeilijkheden. Tenslotte bleken in het Westen de meer of minder stabiele regeringsvormen in staat geleidelijk gezonde sociologische verhoudingen te creëren. Geen enkele van deze gunstige omstandigheden

wordt momenteel in de ontwikkelingslanden aangetroffen: met name de bevolkingsexplosies en de labiele regeringen zijn ernstige hinderpalen op de weg naar de begeerde snelle ontwikkeling op economisch gebied en de daaraan inherent geachte welvaart. Het is ongetwijfeld waar, dat enkele van de huidige ontwikkelingslanden kunnen wijzen op een hoge graad van civilisatie in het verre verleden. De Griekse beschaving bijvoorbeeld was één van de meest grootse van de gehele wereld; niettemin is het huidige Griekenland economisch een achtergebleven gebied. Zelfs een groots verleden is derhalve geen garantie voor economische welvaart in het heden. Integendeel, veelal werkt zulks remmend!

Hoe kan dan onder deze omstandigheden de Westerse technische ontwikkeling worden overgedragen? Welke methoden en technieken kunnen zonder het ontstaan van conflicten in de ontwikkelingslanden worden geïntroduceerd en welke traditionele waarden moeten in deze landen hieraan worden opgeofferd? Zijn bv. spoorwegen nog wel van nut in Afrika of zou het wellicht beter zijn in dit uitgestrekte werelddeel direct gebruik te maken van de meer moderne verbindings- en transportmiddelen zoals vliegtuigen, helikopters, pijpleidingen en binnenscheepvaart? Dit laatste is inderdaad het geval, doch het vereist een rationele aanpak van het probleem en een tewerkgaan op een ordelijke, methodische wijze, bezielde van een geest van werklust en toewijding. Zelfs in Europa wordt zulks niet altijd opgebracht. Behalve aantrekkelijke facetten van het huidige leven zouden hierdoor onherroepelijk verdwijnen, zoals een zekere mate van gemakzucht en luiheid, het ontbreken van belangstelling naar geld, comfort en vooruitgang, enz. En maken juist deze facetten bepaalde landen voor ons Europeanen niet zo aantrekkelijk? Iedere ontwikkeling vereist toegang tot buitenlands kapitaal en hulpmiddelen, hetgeen veelal onvermijdelijk zal leiden tot de vernietiging van de inheemse cultuur. Hoe kunnen de beschavingen van Azië en Afrika de Westerse technologische methodieken absorberen, zonder hun tradities en eeuwenoude religieuze prak-

tijken op te geven? Welke traumatische „shock” zal hierbij optreden? Diverse deskundigen zijn van mening, dat het onmogelijk zal zijn het Europese kapitalisme en de democratie van de middengroepen eenvoudig over te planten. Zij menen, dat hiervoor andere economische en sociale systemen veel beter geschikt zijn en noemen daarbij resp. de Russische, de Chinese, de Cubaanse, de Joegoslavische en de Israëliëse benaderingen. Maar zijn deze systemen niet evenzeer van Europese origine? Is in het bijzonder niet het Marxisme-Leninisme een museumstuk van oude en versleten Europese leertellingen uit de vorige eeuw? Zijn bovendien de Russische en Chinese experimenten niet het bewijs

dat deze systemen enorme kosten aan mensenlevens vereisen om tot resultaten te komen, die op zijn zachtst uitgedrukt niet uitblinken door hun „efficiency”? Het Japanse volk heeft als enige in de laatste 20 jaar een economisch wonder bewerkstelligd. Helaas schijnen de meeste ontwikkelingslanden te menen, dat ook zij een wonder moeten verrichten. In tegenstelling tot de Japanners zoeken zij dit echter niet in methodisch en hard werken, maar in de mythologieën van hun verleden en in de mysteries van het gesproken woord.

„Planter un chêne de trois cents ans en Afrique?”, door L. Moulin, in „Revue Militaire Générale”, april 1966 R.H.

Eén Europa van de Atlantische kust tot aan de Oeral

De Franse president heeft onlangs in diverse toespraken een lans gebroken voor een „constructieve entente” van de Europese landen „van de Atlantische kusten tot aan de Oeral”. Zoals bij iedere soortgelijke leuze, heeft ook deze nauwelijks een concrete inhoud, of — mogelijk nog erger! — er kunnen diverse betekenissen aan worden toegekend.

Is de gehanteerde geografische aanduiding een indicatie van de hoop op betere betrekkingen tussen de landen van West- en Oost-Europa, met name op economisch en cultureel gebied? Zulks zou vanzelfsprekend bijzonder gelukkig zijn, daar hierdoor het oorlogsgevaar zou verminderen en een geleidelijk verdwijnen van het „IJzeren Gordijn” mogelijk zou worden. Hierbij kan ervan worden uitgegaan, dat ook Moskou graag zijn betrekkingen met de Westeuropese landen wil verbeteren en tevens een oplossing zoekt voor de huidige problemen m.b.t. Duitsland en de centraal-Europese satellietlanden. Het is vanzelfsprekend, dat de Sovjet-leiders nog steeds wantrouwen koesteren t.o.v. de Duitsers; op lange termijn zou echter juist dit wantrouwen gemakkelijk kunnen meewerken aan een wedergeboorte van het Duitse nationalisme en de opkomst van een nieuwe Hitler. Bovendien dwingt de anti-Russische en imperialistische houding van China de S.U. in zekere zin in de richting van een toenadering tot het Westen, speciaal tot de V.S.

Heeft de desbetreffende leuze wellicht het oog op een Westelijke politieke samenwerking met de S.U. en haar satellietlanden? In dit geval zou Frankrijk wellicht in een gunstige positie verkeren om een toenadering tussen Oost en West te bewerkstelligen, daar dit land op geen enkele wijze in de huidige verwickelingen in Azië is betrokken. Frankrijk zou ertoe kunnen bijdragen, voor beide partijen aanvaardbare oplossingen te vinden voor de grote Europese problemen. Hiertoe is echter een overeenkomst met de huidige bondgenoten noodzakelijk, daar anders een dergelijke poging gemakkelijk zou kunnen leiden tot een terugtrekken van de V.S. uit Europa en/of het ontstaan van een Amerikaans-Duits verbond. Betekent deze leuze tenslotte wellicht het opnemen van de S.U. in de Europese Gemeenschap? Een dergelijk plan lijkt van huis uit onmogelijk, daar het zowel voor het Westen als zelfs voor een niet-communistisch Rusland onaanvaardbaar zou zijn. Het is immers duidelijk, dat het huidige Sovjetgebied niet in twee delen — Europees en Aziatisch — kan worden gesplitst. Anderzijds zou de enorme macht van de S.U. in een eventuele Gemeenschap automatisch leiden tot een absolute hegemonie; slechts een werkelijk verenigd Europa — incl. Engeland! — zou kunnen overwegen een associatie aan te gaan met Rusland!

„Une Europe de l'Atlantique à l'Oural?”, door P. de Auer, in „Revue Militaire Générale”, april 1966 R.H.

Benen op de grond

Het eerste militaire beginsel voor het bestrijden van opstanden luidt: de politieke organisatie van de opstandelingen is het hoofddoel en niet de guerrilla-eenheden. Dan volgt het tweede militaire beginsel: de regering moet eerst haar basis veilig stellen, d.w.z. de voornaamste steden en dichtbevolkte gebieden in de hand hebben. Hierna kan de regering volgens een scherp omlijnd plan gestaag naar buiten werken, eerst naar de omstreken gebieden en vervolgens naar de door de opstandelingen beheerste streken.

Dit vereist een langzaam, nauwgezet en geduldig werk door de gehele gouvernementele machine. Dit langzame offensief dat, al voortgaande, de subversieve organisatie van de opstandelingen uitroeit, zal langzamerhand de steun verkrijgen van de bevolking in de gebieden onder regeringscontrole. De grote slag is toegebracht op het moment dat de guerrillastrijdkrachten worden gedwongen strijd te leveren voor het behoud van de onder hun toezicht overgebleven gebieden, waarvan zij afhankelijk zijn voor hun ondersteuning.

Deze politiek verschaft de regering het initiatief. Kunnen de strijdkrachten zich echter niet neerleggen bij deze langzame voortgang, omdat ze naar hun zin niet agressief genoeg is en springen zij in plaats daarvan in hun helikopters om door de velden achter de guerrillas aan te jagen, dan komt er geen hechte basis en komt er geen vooruitgang. De opstandelingen hebben dan het initiatief.

Ongelukkigerwijs oefenen helikopters een noodlottige betovering uit op militaire leiders. Het zijn pracht-instrumenten in handen van geoefende en dappere bemanningen. Zij hebben het mogelijk gemaakt de jacht op Vietkongeenheden tot in de oerwouden voort te zetten. Verbeterde methoden van optreden leidden tot hoopgevende successen in het gevecht. Maar het winnen van gevechten behoeft nog niet het winnen van een oorlog in te houden. De betovering van de helikopter heeft nog eens duidelijk de twee voornaamste tekortkomingen van het Amerikaanse karakter voor het bestrijden van opstandelingen aangetoond: ongeduld en

agressiviteit. Agressiviteit kan tot grote ongelukken leiden, indien zij wordt gebruikt om operaties te rechtvaardigen die roekeloos zijn of alleen maar oerdom. De helikopter kan een zeer belangrijke rol spelen in een politiek, waarbij wordt uitgegaan van een stevige basis. Hij behoort in de eerste plaats te worden gebruikt voor de afvoer van gewonden. Gewonden belemmeren een eenheid in haar bewegingen en zijn slecht voor het moreel. Het is niet toelaatbaar dat gewonden dagenlang slecht verzorgd blijven liggen op de plaats waar werd gevochten, omdat de helikopters zo nodig moeten worden gebruikt voor agressieve taken. Er zijn vele voorbeelden van onjuist gebruik van helikopters, waardoor men maanden, zo niet voorgoed, achterop is geraakt, wat door de inzet van een enkele helikopter had kunnen worden voorkomen.

De helikopter kan op vele wijzen steun verlenen aan het bereiken van het enige doel: zuiveren en bezet houden van gebieden. Elke opdracht die niet op dit doel is gericht moet een lagere graad van voorrang hebben. Als de grondtroepen bezig zijn met het zuiveren van een gebied, kan de helikopter worden ge-

bruikt voor bevoorrading, verbinding, verkenning, aanvoer van versterkingen en overbrengen van reserves. Maar het allesoverheersende doel moet zijn: het helpen van de regeringsstrijdkrachten bij de strijd op de grond om de heerschappij over het gebied. De regeringsstrijdkrachten moeten, nadat de slag is gestreden, het gezag in deze gebieden handhaven en niet terugkeren op hun uitgangspunt.

De helikopter is geen vervanger voor de eersterangs infanterist met gevechtsbereidheid. Een foutief gebruik leidt tot ondermijning van het moreel en uiteindelijk tot de nederlaag. Maar als de helikopter wordt gebruikt ter ondersteuning van de infanterie in haar taak van het bezetten van gebieden en herovering van het gezag, zal hij de bevechtsbereidheid stimuleren, omdat dan de zin van de operaties wordt ingezien en tastbare resultaten worden verkregen. Het is de infanterist met de gevechtstas op de rug, het geweer in de hand en zijn beide benen op de grond, die het „uiteindelijke wapen” vormt in de strijd tegen de opstandelingen. „Feet on the ground”, door Sir R. Thompson, in „Survival”, april 1966
H.W.H.

Het machtsevenwicht en Duitsland

Het strategische machtsevenwicht tussen de V.S. en de Sovjet-Unie is van dien aard, dat geen enkele Europese staat bij machte is een oorlog te voeren onafhankelijk van een van de beide grootmachten. Feitelijk kan geen individuele staat of zelfs een groep van staten de twee polen van het machtsevenwicht tegen elkaar opzetten, indien zij dit zelf niet wensen. Maar evenmin kan iemand hen verhinderen onderling een (nucleaire) oorlog aan te gaan als zij dit zelf willen.

Ook de secundaire atoommachten Engeland en Frankrijk zijn niet in staat de twee machtige polen van het machtsevenwicht te beïnvloeden boven het niveau van een gedeeltelijk geneutraliseerde bipolariteit. Beschouwt men de Russisch-Amerikaanse confrontatie in Europa, dan kan men stellen, dat de militaire aanwezigheid van beide onder meer dient ter vergroting van hun status als grootmacht. Hoe minder zij erin slagen hun wil aan de wereld van derden op te leggen, hoe meer dit punt naar voren komt. Indien zij zouden worden gedwongen Europa te verlaten en zich te beperken tot sterke bases in eigen land, zou hun wereldstatus radicaal worden gewijzigd. In het geval van de V.S. spreekt dit nog meer dan in dat van de Sovjet-Unie.

Voor Europa kan dit echter tot gevolg hebben, dat alleen al door haar geografische ligging de Sovjet-Unie in Europa heer en meester kan spelen. De Franse en Britse atoommachten zouden nog een zeker evenwicht kunnen handhaven, indien zij in staat zijn hun verbondenheid met de V.S. in tact te houden. Velen menen dan ook, dat de voortzetting van de directe militaire confrontatie in Europa voor de V.S. minder riskant is dan een terugtrekken op het fort „Amerika”. Dit laatste is daarom niet waarschijnlijk, ook al wordt ermee bedreigd ten gevolge van de handelwijze van Frankrijk. Een verdere consolidering van de Amerikaanse positie in de Bondsrepubliek Duitsland, waar thans reeds het grootste nucleaire arsenaal buiten de V.S. is ondergebracht, zal hierop eerder het antwoord zijn.

Ook de Russische positie van wereldmacht is nauw verbonden met haar greep op de Sovjetzone in Duitsland. Zo er al door de V.S. en de Sovjet-Unie een neiging tot vermindering van troepen in Duitsland is, dan is dit niet het gevolg van de bereidheid tot ontspanning in Centraal-Europa, maar duidt dit op het voornemen de verplichtingen minder kostbaar, wederzijds beter aanvaardbaar en aldus meer permanent te maken.

De handhaving van een militaire slagboom in Duitsland maakt onderhandelingen over de status van dit land moeilijk, vooral met betrekking tot de hereniging en de oostelijke grens. Wanneer met Duitsland een vredesverdrag wordt gesloten, zal het noodzakelijk zijn nieuwe garanties voor de veiligheid van alle Europese staten te verschaffen. Vooral in Oost-Europa is men nog steeds bevreesd voor een herleving van een Duitse bedreiging. Een federale structuur van West-Europa kan zo'n garantie inhouden. In afwachting van een politieke integratie is het goed voorrang te geven aan een economische en sociale integratie binnen de Europese Gemeenschappen, en aldus Oost-Europa te tonen dat een sociaal en politiek evenwicht ook door vrije maatschappijen kan worden bereikt.

De uitslag van de laatste verkiezingen in de BRD, waarbij 87% van de stemmen werd uitgebracht op de drie democratische partijen, houdt eveneens een geruststelling in voor diegenen, die een extremistisch Duitsland vrezen. Er is nu geen reden om aan te nemen dat een herlevend Duits nationalisme vroeger of later een volledig aandeel in de nucleaire bewapening zal opeisen. Het is echter heel goed mogelijk, dat dit wel gebeurt als de Gemeenschappelijke Markt ineens stort en er geen vooruitgang wordt geboekt in het nader tot elkaar brengen van de delen van Duitsland oostelijk en westelijk van de demarcatielijn.

Bij een voortdurende voortgang van de Europese Gemeenschappen, een stabiele militaire slagboom in Centraal-Europa en zich ontwikkelende economische en

culturele bindingen tussen Oost- en West-Europa, zal eens de dag komen voor een Europese vredesconferentie, waarop de twee supermachten én de staten van Europa gezamenlijk hun overgebleven vraagstukken in beschouwing zullen nemen. In het licht van de veranderde wereldsituatie, met crises en spanningen in Azië,

Afrika en Zuid-Amerika in opkomst, zal het nog steeds onopgeloste Duitse vraagstuk er dan niet zo weezinwekkend meer uitzien als dit thans het geval is.

„The power balance and Germany”, door W. Cornides in „Survival”, mei 1966 (oorspronkelijk verschenen in „Survey”, januari 1966) H.W.H.

Het vermolmende Sovjet-regime

Volgens Michel Garder zou het huidige Sovjet-regime zich in een ernstige crisis bevinden als gevolg van de destalinisatie. Deze crisis zou omstreeks 1970 worden overwonnen. Naar dezerzijdse mening zijn de thans in de S.U. optredende verschijnselen echter allesbehalve een evolutie naar een democratie: zij worden veroorzaakt door de wens, een uiteenvallen van het Sovjet-imperium te voorkomen en de verworvenheden van de heersende klasse veilig te stellen.

De Sovjet-burger leeft, noch werkt, beter dan vroeger. Het systeem van terreur door de politie bestaat nog steeds en het Sovjet-volk maakt er het beste van, in hoofdzaak door het ten eigen bate bestelen van de Staat. De communistische revolutie — in beginsel internationaal van aard — is in werkelijkheid nationaal gebleven. Het regime is het omgekeerde van een theocratie: het totalitarisme en het absolute geloof in de communistische heilsleer berusten op de tradities en het religieuze instinct van het Russische volk. De Sovjets overheersen vele andere volken, precies als de Tsaren deden: bolsjewisme is alleen maar een andere vorm van imperialisme.

De naam „Rusland” mag nooit worden gebruikt voor de Sovjet-Unie, daar Rusland slechts één van de vijftien federale republieken is en slechts de helft van alle inwoners omvat. Het Russische aandeel in het bestuursapparaat is echter totaal onevenredig met de genoemde verhoudingen. De S.U. is derhalve een rijk, waarin de macht berust bij een minderheid, de Russen. Het probleem van de diverse nationaliteiten duikt echter steeds weer op! In de meeste niet-Russische gebieden is de communistische partij pro-Russisch maar de intelligentsia — ook de communistisch georiënteerde! — is anti-Russisch. Ook de bevolkingen van de zg. „nationale Re-

publieken” — de Oekraïne, Kaukasus, Centraal-Azië en de vroegere Baltische landen bijvoorbeeld — zijn eveneens anti-Russisch ingesteld. In 1956 leverden de beide grote steden Moskou en Leningrad 13,5% van alle leden van de communistische partij, ondanks hun totaal van 5 à 6 miljoen inwoners; de Oekraïne met een bevolking van ca. 40 miljoen zielen stelde daar slechts 2,125% partijleden tegenover.

De geestelijke waarde waarop het Sovjet-regime berust, is het messianisme, het typisch patriotisme van de Rus: dit wordt echter niet gevonden in Wit-Rusland of in de Oekraïne. Telkens als de Russische imperialistische persie wordt opgevoerd, verhogen de niet-Russische republieken hun weerstand daartegen. Dit anti-Russische nationalisme is het werkelijke gevaar voor de huidige heersers.

Het is duidelijk, dat de overige oorzaken van de huidige crisis in de S.U. tevens veelvuldig en diepgaand zijn: de economische mislukkingen, de onmogelijkheid een zg. „Sovjet-mens” te vormen, de sociale ontevredenheid, het verlangen naar persoonlijke en nationale vrijheid, enz.

Het is derhalve aan te nemen, dat een verdere aanzienlijke verzwakking van het huidige bewind zal leiden tot ernstige moeilijkheden in de niet-Russische republieken en mogelijk zelfs tot een uiteenvallen van het imperium. Dit zou uiteraard voor de wereldvrede van het hoogste belang zijn. Gehoopt kan slechts worden, dat de buitenlandse mogendheden niet opnieuw ongewild het Sovjet-regime te hulp zullen komen — zoals dat in 1917-'18, 1920-'21 en in 1941-'46 het geval is geweest — indien het huidige bewind dreigt ineen te storten.

„Le régime soviétique et son déperissement”, door B. Martchenko, in „Revue Militaire Générale”, mei 1966 R.H.

BOUWONDERNEMING „GELDERLAND”

C. STOUTHART & ZONEN
Kantoor: VELDHOVEN,
Kruisstr. 152, tel. (04995) 2627
b.g.g. (04900) 6 15 44

algemeen
aannemersbedrijf
bouwmateriaal-
handel
betonfabriek

Demonte
WEERT